

Jaarverantwoording 2023

Jaarverslag 2023
Jaarrekening 2023

Gemeente Valkenburg aan de Geul

Jaarverantwoording 2023

Versie: v1.01 d.d. 4 juni 2024

Status: versie t.b.v. publicatie d.d. 6 juni 2024

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de jaarverantwoording 2023 aan.

In 2023 heeft de gemeentelijke organisatie gewerkt aan de uitvoering van het coalitieakkoord “Valkenburg aan de Geul veert op” alsmede aan de reguliere en wettelijke taken van de gemeente. Hierbij zijn wel volop aan de slag gegaan met onze ambities op het fysieke, sociale en economische domein. Op het terrein van veiligheid besteden we meer aandacht aan het tegengaan van ondermijning. Dit alles wordt ondersteund vanuit een efficiënte bedrijfsvoering.

Een aantal ambities uit het coalitieakkoord zijn vertaald in concreet beleid. Voorbeelden hiervan zijn het parkeerbeleidsplan, de erfgoedverordening en de algemene subsidieverordening. Ook is er een besluit genomen over de toekomst van het gebouw van de Polfermolen en zijn de kaders voor het reserve- en voorzieningenbeleid opnieuw vastgesteld door de raad.

Een landelijke ontwikkeling die zichtbaar is in deze jaarverantwoording is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Vanaf 2023 verklaart het college aan de raad of er bij de uitvoering van het beleid rechtmatig is gehandeld. De grondslag voor deze verklaring ligt in het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol, de uitgevoerde interne controles en de beoordeling hiervan door onze externe accountant. Dit heeft geleid tot een positief oordeel over de rechtmatigheid in 2023.

Met het aanbieden van de jaarverantwoording over 2023, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, geven wij als college van burgemeester en wethouders invulling aan onze verplichting op basis van artikel 197 en 198 van de Gemeentewet. Uw raad wordt, cf. artikel 198 lid 1 van de Gemeentewet, verzocht om de jaarrekening en het jaarverslag vast te stellen. Met het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag verleent u aan het college decharge over het in 2023 gevoerde beleid.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

w.g.

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur / gemeentesecretaris

w.g.

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

Inhoudsopgave

Het jaarverslag

Hoofdstuk 1	De programmaverantwoording	6
	Algemene inleiding en leeswijzer	6
1.1	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	8
1.2	Programma Economie en Toerisme	11
1.3	Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	16
1.4	Programma Sport, Cultuur en Recreatie	23
1.5	Programma Onderwijs	28
1.6	Programma Sociaal Domein	31
1.7	Programma Volksgezondheid en Milieu	42
1.8	Programma Bestuur en Ondersteuning	47
1.9	Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	49
Hoofdstuk 2	De paragrafen	51
2.1	Paragraaf Lokale heffingen	51
2.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	58
2.3	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	63
2.4	Paragraaf Financiering	66
2.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	70
2.6	Paragraaf Openbaarheid	74
2.7	Paragraaf Verbonden Partijen	75
2.8	Paragraaf Grondbeleid	95

De jaarrekening

Hoofdstuk 3	De balans	98
Hoofdstuk 4	Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	100
Hoofdstuk 5	Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten	101
5.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	101
5.2	Toelichting op de balans per 31 december 2023	106
5.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	124
5.4	Wnt-verantwoording	142
5.5	Rechtmatigheidsverantwoording	143
5.6	Sisa-verantwoording	144
5.7	Het overzicht van baten en lasten op taakveldniveau	159

Controleverklaring van de externe accountant **167**

Hoofdstuk 1: Algemeen

Algemene inleiding en leeswijzer

De jaarverantwoording 2023 is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is opgebouwd uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening is opgebouwd uit de balans per 31 december 2023, het overzicht van baten en lasten over 2023 en de toelichtingen op de balans en op de baten en lasten.

Financiële samenvatting

In de onderstaande tabel is het totaal van de baten en lasten samengevat.

(bedragen * € 1.000)

Recapitulatie jaarrekening 2023	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023
Lasten	58.210	64.619	62.062
Baten	58.688	70.524	75.429
Saldo van baten en lasten	478 V	5.905 V	13.367 V
Toevoegingen aan reserves	536	31.695	39.207
Onttrekkingen uit reserves	1.278	26.670	30.461
Resultaat begrotingsjaar 2023	1.220 V	880 V	4.621 V

In de programmaverantwoording is een overzicht opgenomen van de baten en lasten per programma. In de jaarrekening is het totaaloverzicht van de baten en lasten opgenomen, uitgesplitst per programma. In de toelichting op de jaarrekening zijn per programma overzichten opgenomen van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie 2023, waarbij de grootste afwijkingen per programma worden verklaard. In de onderstaande tabel is een samenvatting van deze afwijkingen opgenomen.

(bedragen * € 1.000)

Omschrijving	Bedrag
Vrijval voorziening onderhoud gebouwen	1.305
Vrijval voorziening ondergrondse parkeergarage	692
Voordelig saldo cf. begroting 2023 na wijziging	880
Gemeentefonds (met name decembercirculaire)	-320
Aanvullende rente-opbrengsten	105
Voordeel op afschrijvingslasten	282
Baten voorgaande jaren en actualisatie balansposten	365
Meeropbrengsten belastingen	141
Onderrealisatie diverse exploitatieposten	1.020
Overige verschillen, per saldo	151
Totaal verklaring verschillen	4.621

De eerste twee posten hebben betrekking op de financiële middelen voor groot onderhoud aan gebouwen. In het raadsvoorstel ter vaststelling van de jaarverantwoording 2023 zijn deze posten onderdeel van de voorgestelde resultaatbestemming.

Indeling van de programmaverantwoording

De programmaverantwoording is, cf. de indeling in de primaire begroting 2023, opgebouwd vanuit de volgende programma's:

- Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving
- Programma Economie en Toerisme
- Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
- Programma Sport, Cultuur en Recreatie
- Programma Onderwijs
- Programma Sociaal Domein
- Programma Volksgezondheid en Milieu
- Programma Bestuur en Ondersteuning

Naast het programma Algemene Taakvelden bevat de verantwoording ook de onderdelen:

- Overhead
- Onvoorziene uitgaven en inkomsten
- Vennootschapsbelasting

Het saldo van de bovenstaande posten vormt het resultaat over het begrotingsjaar.

De programmaverantwoording geeft in de basis antwoord op de drie W vragen:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft dat gekost?

De programma's zijn opgedeeld in thema's, waarbij per thema antwoord wordt gegeven op de eerste twee vragen. De vraag "Wat heeft dat gekost" wordt voor het gehele programma beantwoord op basis van een tabel met baten en lasten op taakveldniveau.

Indeling van de paragrafen

In hoofdstuk 2 zijn de paragrafen opgenomen. Anders dan de programma-indeling in hoofdstuk 1 geldt voor de paragrafen wel een landelijk voorgeschreven indeling. In deze paragrafen leggen wij verantwoording af voor de lokale heffingen, het weerstandsvermogen en risicobeheersing, het onderhoud aan kapitaalgoederen, de financiering, bedrijfsvoering, openbaarheid, verbonden partijen en grondbeleid.

De jaarrekening

De jaarrekening is opgebouwd uit de balans per 31 december 2023, het overzicht van de baten en lasten over het begrotingsjaar 2023 en de toelichtingen.

De toelichtingen bevatten de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de toelichting op de balans, de toelichting op de baten en lasten inclusief een analyse van de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting, de WNT-verantwoording (Wet Normering Topinkomens) en de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Dit laatste onderdeel is opgenomen met ingang van 2023 op basis van de landelijk voorgeschreven modelverantwoording.

Daarnaast is in de toelichtingen de SiSa-verantwoording opgenomen. SiSa staat voor Single Information Single Audit. Dit is een verplicht onderdeel van de gemeentelijke jaarverantwoording. Aanvullend bevatten de toelichtingen een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, de structurele reservemutaties en het overzicht van baten en lasten op taakveldniveau.

Proces vaststellen van de jaarverantwoording 2023

De ontwerp jaarverantwoording 2023 zal worden gepubliceerd op donderdag 6 juni 2024. Dit is het eerste moment dat het jaarverslag en de jaarrekening over 2023 beschikbaar zijn voor de raadsleden en ook publiekelijk te raadplegen is.

De leden van de gemeenteraad hebben de mogelijkheid om informatieve vragen in te dienen over de ontwerpjaarverantwoording. Deze schriftelijke vragen kunnen op de gebruikelijke wijze, bij voorkeur per raadsfractie, worden ingediend via de griffie. De afgesproken deadline hiervoor is maandag 17 juni 2024, voor 09:00u.

Het college zal op vrijdag 21 juni 2024 de schriftelijke vragen beantwoorden.

In de openbare raadsvergadering van maandag 1 juli 2024 wordt de jaarverantwoording over 2023 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Met het vaststellen van jaarverantwoording verleent de gemeenteraad decharge aan het college voor het gevoerde beleid in het begrotingsjaar 2023.

Na vaststelling van de jaarverantwoording zal deze vóór 15 juli 2024 worden toegezonden aan het College van Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Limburg.

1.1 Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Omschrijving van het programma

In dit programma wordt ingegaan op de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het borgen van een leefbare en veilige leefomgeving. Hierbij zijn met name de onderdelen integrale veiligheid, zoals openbare orde en crisis- en rampenbestrijding en vergunningverlening van belang. Iedereen moet veilig zijn en zich veilig kunnen voelen. Bij activiteiten die door de samenleving zelf worden geïnitieerd, wordt nagegaan hoe de gemeente deze initiatieven kan ondersteunen of bewoners en ondernemers kan activeren om zelf actie te ondernemen. Want ook voor (sociale) veiligheid geldt dat het nemen van de eigen verantwoordelijkheid door burgers en bedrijven een essentieel onderdeel vormt.

Wat hebben we bereikt?

De ambitie van de gemeente is om de veiligheid van bewoners en bezoekers op straat, in hun eigen woning of bedrijf en in de leefomgeving te waarborgen en daar waar nodig te verhogen. Tevens wilt de gemeente ernstige vormen van (horeca-/evenementen-) overlast, ondermijning en onveiligheid voorkomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Integrale veiligheidsplan 2020-2023. Daarin zijn de volgende veiligheidsonderwerpen als prioriteit opgenomen:

- Overlast/geweld op het snijvlak van zorg en veiligheid;
- Veilig toerisme, recreatie en evenementen;
- Ondernijvende criminaliteit.

Daarnaast zijn vijf strategische thema's benoemd, te weten:

- Veilige en leefbare kernen;
- Jeugd en veiligheid;
- Woninginbraak en andere vermogenscriminaliteit;
- Drugsoverlast;
- Veiligheid rond het uitgaan.

In het Integraal Veiligheidsplan Heuvelland (IVP) zijn indicatoren opgenomen over de misdaad- en incidentcijfers van de politie. Hierover wordt jaarlijks afzonderlijk aan de raad gerapporteerd.

Aandacht voor alle veiligheidsthema's

De gemeente is in 2023, samen met de andere Heuvellandgemeenten, doorgesamen met de inzet op alle veiligheidsthema's. Daarbij is er aandacht en ruimte voor doorontwikkeling van de aanpak. Verder voeren we wettelijke taken uit en reageren we op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving.

Twee specifieke thema's zijn in 2023 opgepakt en uitgevoerd, te weten de aanpak van Jeugdige Ondernijners en de invoering van het Digitaal Nachtregister.

Met betrekking tot de jeugdige ondernijners signaleren we dat jongeren steeds vaker wapens op zak dragen en dat er tijdens het uitgaan sprake is van fors drank en drugsgebruik. De combinatie van die drie zaken maakt dat we zijn gestart met het opzetten van een campagne Veilig Uitgaan in samenwerking met het RIEC Limburg en de overige Heuvelland gemeenten. Met bureau Zuiderlicht worden in 2024 enquêtes afgenomen onder jongeren over de veiligheidsbeleving tijdens het uitgaan in Valkenburg en wordt de verdere strategie bepaald.

Blijven samenwerken

De gemeente gaat door met de regionale samenwerking op veiligheidsterreinen. De belangrijkste regionale samenwerkingsverbanden zijn:

- Integraal IVP en bijbehorende Uitvoeringsprogramma's met de Heuvelland gemeenten;
- De samenwerkende Zorg- en Veiligheidshuizen Zuid-Limburg: afstemming binnen de regio tussen partners uit de justitiële keten, de veiligheidsketen en de zorgketen met als doel het terugdringen van overlast, criminaliteit en huiselijk geweld;
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC): afstemming overheidspartijen ter bestrijding van de georganiseerde misdaad;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg: afstemming en expertise op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuvadvises;
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL): afstemming tussen ketenpartners ten aanzien van aanpak (gezondheids-)risico's, rampen en crises;
- Burgernet: burgers helpen de politie bij opsporing verdachten;
- WhatsApp Buurt Preventie (WABP);
- Regionaal overleg integraal toezicht (ROIT): afstemming werkzaamheden BOA's;
- Meld Misdaad Anoniem;
- Wijkagenten en WijkBOA's.

Bij sociale veiligheid is ook de inzet van wijkagenten en BOA's relevant. De wijkBOA's houden spreekuren in de wijk. Ook vindt er periodiek overleg plaats met de politie, waarbij aandacht is voor de ontvangen meldingen van burgers en worden afspraken voor de uitvoering van projecten op hotspots (extra toezicht, snelheidsmetingen, drankcontroles, fietsendiefstallen, diefstal uit schuurtjes, etc. etc.).

Vergunningverlening

Vorbereiding Omgevingswet en wet Kwaliteitsborging

In het kader van de voorbereiding op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) hebben wij onze processen en procedures aangepast. Door deze aanpassingen streven we naar een soepelere en transparantere uitvoering van bouwprojecten, waarbij de focus ligt op duurzaamheid, veiligheid en het betrekken van belanghebbenden. Onze organisatie staat klaar om de nieuwe wetgeving effectief te implementeren, waarbij we streven naar een verbeterde samenwerking tussen alle betrokken partijen in het ruimtelijke domein.

Afhandelen vergunningaanvragen

Alle binnenkomende vergunningaanvragen Omgevingsrecht en Bijzonder wetgeving worden zoveel als mogelijk binnen de geldende wettelijke termijnen afgehandeld. De vergunningenprocedure wordt geheel digitaal doorlopen middels het programma Rx.Mission (opvolger Squit 20/20).

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
1.1	Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	2022	6	8	Stichting Halt
1.2	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2023	2,4	2,5	CBS
1.3	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2023	3,3	4,3	CBS
1.4	Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2023	1,5	1,3	CBS
1.5	Vernielingen en beschadigingen tegen openbare orde en gezag	aantal per 1.000 inwoners	2023	5,5	5,8	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.493	1.577	1.566
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.580	1.732	1.583
Totaal lasten	3.073	3.309	3.149
<i>Baten per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	75	77	84
1.2 Openbare orde en veiligheid	163	146	115
Totaal baten	238	223	199
<i>Saldo per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.418	-1.500	-1.482
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.417	-1.586	-1.468
Saldo van baten en lasten	-2.835	-3.086	-2.950

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.2 Programma Economie en Toerisme

Omschrijving van het programma

Binnen het programma economie en toerisme wordt beleid geformuleerd en worden activiteiten gepresenteerd die gericht zijn op het (versterken van het) economisch functioneren van onze gemeente.

De kern waarop de beleidsvoornemens zijn gebaseerd, zijn op regionaal niveau:

- Provinciale Omgevingsvisie (POVI)
- Visie Vrijtijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030
- Visie & Strategisch actieplan Groene Long (Visie & Uitvoeringsprogramma Middengebied)
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg (SVREZL)

Op gemeentelijk niveau sluit dit programma aan bij:

- Coalitieakkoord 2022-2026 “Valkenburg aan de Geul veert op”
- Gebiedsvisie Buitengoed Geul en Maas;
- Gebiedsvisie Valkenburg Ontwikkelt Oost;
- Gebiedsvisie Valkenburg Werkt aan West (in ontwikkeling);
- Visie Vrijtijdseconomie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2023-2035 (in ontwikkeling)
- Nafaseplan Watersnoodramp
- Evenementennota 2023 (o.b.v. Evenementenbeleid 2014-2018)

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Economie, waaronder:
  - a. Ruimtelijke economie & werklocaties
  - b. Vrijtijdseconomie
  - c. Citymarketing en promotie
  - d. Evenementen
2. Toeristische heffingen en parkeren

Wat hebben we bereikt?

Economie

Valkenburg aan de Geul is anno 2023 een topbestemming op toeristisch-recreatief gebied. Dat blijkt onder andere uit de uitroeping in november 2023 tot Booking.com top 10 “trending destinations” wereldwijd voor 2024 en de uitroeping tot Evenementenstad 2023. Daarnaast behoorde Valkenburg ook dit jaar weer tot de beste kerststeden van Europa. Om deze titel duurzaam te behouden, zonder dat dit ten koste van de leefomgeving, werken we aan een economisch gezonde gemeente, waarbij toerisme en recreatie de economische motor van de gemeente is. Wij willen activiteiten ontplooiën die voorwaardenscheppend zijn voor een kwaliteitsvolle toeristische sector die een bijdrage levert aan de leefbaarheid van Valkenburg aan de Geul. Daarom heeft de gemeente in 2023 prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Visie VTE en het in goede orde organiseren van diverse evenementen die essentieel zijn voor Valkenburg aan de Geul.

Om ondernemers op een laagdrempelige manier te woord te staan en ze op weg te helpen bij vragen, heeft de gemeente in 2023 een pilot Ondernemersdesk opgezet. Deze is dusdanig succesvol afgerond dat in 2024 de functie “Adviseur Ondernemers”, als verlengde van de pilot, vast in de organisatie wordt ingepast.

Om ook agrariërs op weg te helpen, is de gemeente gaan participeren in een regio-programma om te oordelen hoe de Zuid-Limburgse agrariërs ervoor staan met hun bedrijfsvoering. Een vitaliteitsmanager onderzoekt verder wat de mogelijkheden, kansen en wellicht opties tot stoppen zijn. Dit onderzoek in onze gemeente is in 2023 opgestart en zal verder voortgang vinden in 2024.

De ambitie is uitgesproken om te werken aan structuurversterking van de economie in de brede zin van het woord. Dit moet niet alleen toezien op het versterken en verduurzamen van de toeristisch-recreatieve sector, waar al de nodige stappen voor zijn gezet. Maar ook in het inzichtelijk maken van de exacte problematiek van andere economische sectoren zodat deze gericht aangepakt kunnen worden. Vanwege personele tekorten is het niet mogelijk geweest om in 2023 een programma structuurversterking economie op te stellen. Deze ambitie is doorgelegd naar 2024.

Toeristische heffingen en parkeren

Met de inkomsten uit de toeristische heffingen en parkeren worden de lasten gedekt, die betrekking hebben op de toeristische functie. Doel is een evenwichtige verdeling van de toeristisch-economische lasten door een samenstel van toeristische heffingen. Het college heeft besloten om de heffing en invordering van de toeristenbelasting met ingang van 2024 door de BsGW uit te laten voeren. In 2023 hebben we deze overheveling in afstemming met de BsGW in gang gezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Subthema 1a: Ruimtelijke economie en werklocaties

Onze kwetsbare economie vraagt om een brede programmatische aanpak. Prioriteit is voornamelijk gegeven aan het visietraject VTE. Er is onvoldoende capaciteit beschikbaar geweest om daarnaast al vorm en richting te geven aan een bredere programmatische aanpak richting andere sectoren.

Regionale economische samenwerking

Op het gebied van economische samenwerking in Zuid-Limburg is deelgenomen aan diverse programma's (SVREZL, ESZL, Middengebied, NOVI). Doel van deze programma's is om gezamenlijk een aantal gemeenschappelijke thema's en opgaven vorm te geven. De regionale samenwerking binnen de verschillende programma's, met de bijbehorende overlegstructuren kost structureel veel capaciteit.

Vanuit deze samenwerking komen voor wat betreft economie een aantal projecten naar voren:

- Yuverta: dit project ziet toe op onderwijs op MBO niveau op het gebied van een duurzame samenleving. Momenteel draagt het project nog de werktitel "fauna en biodiversiteit". In 2022 heeft het college besloten bij te dragen aan een cofinanciering voor de komende 4 jaar en actief in te zetten op een locatie in Valkenburg. Deze samenwerking loopt. Yuverta is in 2023 voor het eerst actief met deze opleiding. De gemeente wordt, net als de andere participerende gemeenten, periodiek op de hoogte gehouden. Aanvullend heeft Yuverta in 2023 huisvesting gehad in de Polfermolen. Wij zijn in gesprek om deze opleiding ook in de toekomst in onze gemeente te kunnen behouden.
- Regionaal voedselsysteem: dit project ziet toe op het lokaal vermarkten van producten: het verkleinen van de transportafstanden en in te zetten op streekproducten. De gemeente heeft in 2023 eenmalig subsidie verleend.

Lokale projecten op het gebied van economie

- Er heeft in 2023 een eerste verkenning plaatsgevonden naar de kansrijkheid voor een bijdrage vanuit de regeling "Impulsaanpak winkelgebieden". Er waren op dat moment nog onvoldoende concreet uitgewerkte plannen die voldeden aan de criteria om in aanmerking te komen voor een bijdrage vanuit deze regeling.
- Daarnaast liepen er in 2023 diverse kleinere projecten, waaronder het updaten van de subsidieverordening van de gemeente (waar economie een actieve rol in had), gesprekken over de toekomst van een aantal attracties, het beoordelen en bespreken van nieuwe concepten en initiatieven.
- N.a.v. van klachten en wensen vanuit ondernemers en bezoekers van het centrum over (gebrek aan) pinautomaten heeft er overleg plaatsgevonden met Geldmaat, wat uiteindelijk heeft geleid tot een overeenkomst met Geldmaat voor het plaatsen van een Geldmaat-kiosk op het Walramplein. De plaatsing daarvan zal in 2024 gebeuren.

Structurele kosten en overlegstructuren

- Bedrijveninvesteringszone Valkenburg (BIZ): Ook in 2023 hebben wij intensief contact gehad met het bestuur over de activiteiten van de BIZ en onderwerpen die daarnaast verder vanuit de BIZ van belang zijn.

- Jaarlijkse subsidies: Ook in 2023 hebben wij diverse organisaties die onze ondernemers op verschillende wijzen ondersteunen gesubsidieerd. Denk hierbij aan het StartersCentrum Limburg, 155 red mijn bedrijf, MKB Nederland.

Subthema 1b: Vrijetijdseconomie

De Vrijetijdseconomie¹ is de kurk waarop de economie van Valkenburg aan de Geul drijft. Het heeft de gemeente (maar ook de regio Zuid-Limburg) veel gebracht. Denk aan de brede welvaart, werkgelegenheid, het ruime voorzieningenniveau en dus de algehele leefbaarheid. Tegelijkertijd staat de vrijetijdssector onder druk en is de sector kwetsbaar. En dat maakt Valkenburg aan de Geul ook kwetsbaar. De focus ligt daarom op het (kwalitatief) versterken van de vrijetijdssector ter bevordering van een sterke economische, werkgelegenheid en het welzijn en welbehagen van onze inwoners en bedrijven. Leefbaarheid en een florerende economie (mens, milieu en economie) moeten in balans worden gebracht en blijven. Er moeten keuzes gemaakt worden.

Visie Vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035

We werken daarom met name aan de Visie Vrijetijdseconomie 2035 Valkenburg aan de Geul. Na vaststelling van deze visie volgt een uitvoeringsagenda waarin concrete maatregelen en beleidsvoornemens benoemd zullen worden (waaronder evenementenbeleid en cultuurbeleid) ten einde het behalen van de in de visie gestelde ambities. De eerste contouren van deze nieuwe visie zijn tevens meegenomen als een van de belangrijkste bouwstenen voor de Omgevingsvisie Valkenburg aan de Geul. Voor de Visie Vrijetijdseconomie 2035 zijn in 2023 meerdere grote onderzoeken uitgevoerd en hebben diverse brede overleggen plaatsgevonden. Denk hierbij aan het Bewonersonderzoek, een brede draagkrachtanalyse, een economische analyse en bezoekersonderzoek, brede expertsessies en zelfs een onderzoek naar de impact van de toeristische woningverhuur. Deze onderzoeken worden begin 2024 samengebracht tot de visie VTE.

Regionale toeristische ontwikkelingen

Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 (afgekort: Visie VTE ZL 2030)

De Visie VTE ZL 2030 is een ruimtelijk-economische visie met ontwikkelingsrichtingen en ruimtelijke keuzes op het gebied van de vrijetijdseconomie in Zuid-Limburg. De uitwerking van de projecten voortkomend uit deze visie is opgepakt binnen de samenwerkingsvormen van de regionale afstemming “Themagroep VTE”, Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) en het Middengebied. In 2023 heeft de regio Zuid-Limburg de samenwerking bekrachtigd door een breed programma op te richten: programma VTE Zuid-Limburg. Dit wordt ondergebracht bij ESZL en wordt aangevuld met een bezoldigde programmamanager met werkbudget. Op deze manier hoopt de regio meer slagkracht te krijgen in het realiseren van de visie.

Subthema 1c: Citymarketing en promotie Valkenburg aan de Geul

Evenals andere jaren is actief ingezet op evenementen en citymarketing. Beide dragen in brede zin bij aan de promotie van onze gemeente. In 2023 is hierop ingezet met een breed gedragen campagne Samen Valkenburg. Uit het Visie VTE traject blijkt ook dat het hebben van een eigen bestemmingsmarketing belangrijk is voor een stad zoals Valkenburg. In 2024 zal dit verder uitgewerkt worden.

In 2023 was het 250 jaar geleden dat de stadsbrand uitbrak en bestond het station 150 jaar. Beide zijn zeer belangrijk geweest voor het ontstaan van Valkenburg en onze economie. In het kader van 250 jaar kasteelruïne heeft de stichting Kasteelruïne diverse activiteiten georganiseerd. KLM evenement heeft Station Valkenburg wereldwijd op de kaart gezet dankzij het uitroepen van het 104e KLM huisje. Een bijbehorende promotiefilm wordt gedurende een heel jaar uitgezonden op alle KLM vluchten buiten Europa. Museum Valkenburg heeft tevens uitgebreid aandacht besteed aan de stadsbrand en 250 jaar kasteelruïne middels een tentoonstelling.

Wat betreft toeristische marketing is op regionale schaal samengewerkt, vanuit het gesloten convenant met Visit Zuid-Limburg.

¹ Vrijetijdseconomie omvat recreatie en toerisme en staat voor het geheel van dag- en verblijfsgasten. Het omvat dus zowel recreatie als toerisme, van zowel de lokale, als de regionale en als de (intern)nationale gast.

Subthema 1d: Evenementen

In 2023 hebben weer een groot aantal evenementen plaatsgevonden in Valkenburg aan de Geul. Dat heeft onder andere geleid tot de uitroeping tot Evenementenstad 2023. Van grote evenementen zoals AGR en Kerststad, tot kleinere evenementen zoals de zomerkermis in Walem en het Romeinse Lichtfestival Lux dat weliswaar op 6 januari 2024 plaatsvond, maar waarbij de ambtelijke voorbereidingen geheel in 2023 vielen. Waar we in 2023 meer dan andere jaren tegenaan liepen zijn de steeds strenger wordende randvoorwaarden op het gebied van de openbare orde en veiligheid. Daarnaast is ook de drukte tijdens de kerststad-periode (dat zich vooral concentreert in (verkeers-) problematieken in het centrum van Valkenburg) een grote uitdaging geweest.

Thema 2: Toeristische heffingen en parkeren

De gemeente kent de volgende toeristische heffingen, die grotendeels aan de toeristische functie kunnen worden gelinkt:

- Toeristenbelasting;
- Vermakelijkhedenretributie;
- Parkeergelden.

Binnen het huidige coalitieakkoord is besloten dat de toeristenbelasting per 2024 zal stijgen. In 2023 zijn diverse gesprekken gevoerd met o.a. KHN en aparte ondernemers rondom de verhoging van de toeristenbelasting. Ondernemers gingen hiermee akkoord, onder de voorwaarde dat een deel van de inkomsten gereserveerd worden voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.

In 2023 is ook het parkeerbeleid vastgesteld waarin de nieuwe kaders voor tariefdifferentiatie parkeergelden zijn opgenomen. De uitwerking hiervan zal in 2024 gestart worden.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
2.1	Funcziemenging	% verhouding banen en woningen	2022	43,3	53,8	CBS BAG/LISA
2.2	Vestigingen van bedrijven	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2022	194,1	174,1	LISA

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Economie en Toerisme

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	10	10	17
2.2 Parkeren	1.224	1.260	1.243
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	177	261
3.4 Economische promotie	2.511	2.857	3.049
Totaal lasten	3.924	4.304	4.570
<i>Baten per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	2.934	2.930	3.308
2.2 Parkeren	42	7	699
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	153	153	159
3.4 Economische promotie	3.747	4.196	4.880
Totaal baten	6.876	7.286	9.046
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	2.924	2.920	3.291
2.2 Parkeren	-1.182	-1.253	-544
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-26	-24	-102
3.4 Economische promotie	1.236	1.339	1.831
Saldo van baten en lasten	2.952	2.982	4.476

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.3 Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Omschrijving van het programma

Binnen het programma verkeer, volkshuisvesting en ruimtelijke ordening zijn verschillende onderdelen vanuit het ruimtelijk domein opgenomen. Het ruimtelijk domein kent vele raakvlakken met andere beleidsvelden, bijvoorbeeld het sociaal domein of het economisch domein.

Een duurzame en haalbare aanpak van maatschappelijke en ruimtelijke opgaven vraagt om nauwe samenwerking. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken wij aan ons ruimtelijke/fysieke domein. Wij willen nieuwe initiatieven de ruimte bieden. Vooral ook op de steeds belangrijker wordende thema's als duurzaamheid en milieu. De rol van de gemeente is daarbij wisselend, van faciliterend tot aanjagend en regisserend, afhankelijk van de maatschappelijke opgave.

Thema's programma

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Openbare ruimte en mobiliteit
2. Ruimtelijke ordening;
3. Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen);
4. Wonen en Bouwen.

Thema 1: Openbare ruimte en mobiliteit

Dit thema is gericht op de openbare ruimte beslaat de disciplines cultuurtechniek, civiele techniek, water, verkeer en mobiliteit. Aandachtspunten zijn voor een belangrijk deel bepaald door het Coalitieakkoord 2022-2026, het gemeentelijk mobiliteitsplan en de reguliere beheer- en onderhoudscyclus. Ook provinciaal beleid zoals de Omgevingsvisie Limburg (2021), het mobiliteitsplan "Slim op weg naar morgen", en het uitvoeringsprogramma Middengebied hebben gevolgen voor dit thema. Daarnaast is er nog landelijke, regionale en lokale wetgeving, alsook regionale samenwerkingsverbanden, die op een dynamische wijze steeds weer hun doorwerking hebben.

Wat hebben we bereikt?

Het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn (beeld)bepalend voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Voor alle gebruikers van de openbare ruimte is het van groot belang dat we een veilige en leefbare omgeving kunnen bieden en dat de leefbaarheid en economische aantrekkelijkheid van de gemeente gehandhaafd blijft dan wel verbeterd. Dit doen we vanuit goed beheerderschap en beleidsvorming en dat (de effecten) ruimtelijke ontwikkelingen inpasbaar zijn. In 2023 is ingezet op het (be-)leefbaar houden van de openbare ruimte en bewaken en versterken waar nodig onze positie als toeristisch hart van het Heuvelland.

Concrete doelen waren:

- Een optimaal verblijfsklimaat in de openbare ruimte;
- Voldoende belevingswaarde van de openbare ruimte;
- Een zo duurzaam en veilig mogelijk gebruik van de openbare ruimte;
- Een aantrekkelijkheid vestigingsklimaat.

Met de beleidskaders, uitvoeringsprogramma's en onderhoudsopgave aan de basis, is in 2023 gestaag gewerkt aan het verwezenlijken van de doelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2023 is geïnventariseerd waar we staan ten aanzien van ons onderhoud. De opgave om achterstallig onderhoud de komende jaren terug te brengen is groot. Er is een planning opgesteld voor de komende vijf jaar van grote projecten waarbij werk met werk gemaakt kan worden en dus de opgaven gelegen bij civiele techniek, water en riolering, cultuurtechniek en mobiliteit maar ook de ontwikkelingen vanuit andere beleidslijnen waar mogelijk samen kunnen komen. Dit resulteert in een integrale aanpak van actualiteiten, de uitvoeringsprogramma's van vigerende beleidsplannen, het regulier beheer en onderhoud en het coalitieprogramma. Naast deze integrale aanpak in de vorm van projecten zullen de locaties waar sec beheer en onderhoud nodig en gepland is door lopen.

Projecten in voorbereiding gegaan

Er is een start gemaakt met de projecten vanuit het waterprogramma: de wijk Hekerbeek, Neerhem - Oud Valkenburgerweg, Pastoor Sartonsstraat - van Tillstraat - Dr. Hermansstraat. Project Vroenhof-Strabeek (voormalige provinciale weg) is in uitwerking naar besteksniveau. Ten aanzien van de verdere uitvoering van de projecten in 2024 komen we bij de raad terug.

Reconstructies uitgevoerd in 2023

- Project Vroenhof-Strabeek Kabels en leidingen (voormalig provinciale weg Houthem);
- Project Koningswinkelstraat-Broekhem.

Mobiliteit: uitvoering bestaand beleid

Conform uitvoeringsprogramma van het vigerend mobiliteitsplan hebben we in 2023 gewerkt aan het verder vormgeven van de regionale samenwerking met Zuid-Limburg Bereikbaar conform jaarprogramma.

De aanpak van verkeersveiligheidsknelpunten heeft vorm gekregen door het uitwerken van de knelpunten zodat de aanpak van uitvoering bepaald kan worden. Ook de verkeersveiligheidsscan voetgangersoversteekplaatsen is opgestart.

Vanuit het uitvoeringsprogramma zijn in 2023 diverse onderzoeken gestart en zijn nog lopende of in afronding:

- Deelfiets onderzoek (met Maastricht en Heerlen);
- Strategie toekomst invalswegen is regionaal opgesteld en toegelicht aan de raad;
- Uitrol plaatsing openbare laadpalen;
- Haalbaarheidsonderzoek P+R;
- Fietstunnel Hekerbeek;
- Actualiseren verkeersdata;
- Samenwerking Zuid-Limburg Bereikbaar: mobiliteitsmanagement en educatie.

Parkeerbeleidsplan

Als onderdeel van het Uitvoeringsprogramma mobiliteit is gewerkt aan een nieuw Parkeerbeleidsplan, dat in de raadsvergadering van december 2023 is vastgesteld door de raad. Het parkeerbeleidskader is op basis van de ervaringen van de afgelopen 10 jaar en de gewenste ontwikkelrichtingen geactualiseerd naar de mogelijkheden en ontwikkelingen van deze tijd. Hier is een uitvoeringsprogramma aan gekoppeld. Bestaande verordeningen ten aanzien van parkeren zijn geactualiseerd.

Thema 2: Ruimtelijke ordening

Het thema Ruimtelijke Ordening richt zich op het ordenen van de aanwezige ruimte in de gemeente voor wat betreft de fysieke leefomgeving. Hiermee wordt zowel de bebouwde als de onbebouwde ruimte bedoeld. Het jaar 2023 was het laatste jaar voor de inwerkingtreding van de omgevingswet.

Wat hebben we bereikt?

De Omgevingswet kent enkele instrumenten waar we als gemeente mee aan de slag moeten. De eerste stap en tevens eerste mijlpaal in de transitieperiode is het hebben van een Omgevingsvisie, deze dient uiterlijk gereed te zijn op 1 januari 2027. In 2023 is onze Omgevingsvisie verder vormgegeven tot een concept dat begin 2024 ter inzage is gelegd, waarna aansluitend de vaststelling voorzien is in de tweede helft van 2024.

Het Omgevingsplan dient past gereed te zijn op 31 december 2032. In de tussenliggende periode hebben we een omgevingsplan van rechtswege. Dit bestaat onder andere uit de huidige reeds samengevoegde bestemmingsplannen en de regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (VO FL). Het tijdelijk omgevingsplan geeft aan waar welke activiteiten zijn toegestaan en is nog geactualiseerd in 2023. We hebben de afgelopen tijd nog regelmatig de regels in de verordening fysieke leefomgeving geactualiseerd. Daarnaast hebben we ook een eerste analyse gemaakt van de bruidsschat in relatie tot de toepasbare regels. De toepasbare regels hebben we in lijn gebracht met ons lokaal beleid. Wij waren hiermee goed voorbereid voor de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2024.

Gebiedsontwikkelingen

Naast de voorbereidende werkzaamheden gericht op de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn er ook voorbereidende werkzaamheden getroffen m.b.t. de gebiedsontwikkelingen Valkenburg-Oost en Valkenburg-West. Van daaruit is het wenselijk om te komen tot integrale keuzes voor de ontwikkelingen m.b.t. de fysieke leefomgeving en functies binnen deze gebieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Afgelopen jaar zijn diverse cursussen en opleidingen 'in company' georganiseerd om ervoor te zorgen dat onze medewerkers zo goed mogelijk up to date zijn m.b.t. de veranderingen voor zijn of haar werk in relatie tot de Omgevingswet. Ook is er organisatiebreed gewerkt aan actiepunten die gereed moesten zijn voor de inwerkingtreding (in lijn met de lijst minimale acties implementatie Omgevingswet VNG). Zo is de legesverordening geactualiseerd, hebben we de mandaatnota aangepast, concept overeenkomsten aangepast, het nieuwe VTH systeem ingericht, nieuwe sjablonen gemaakt, werkprocessen aangepast, de teksten op de website zijn aangepast etc.

Op beleidsmatig vlak is de Omgevingsvisie gereed gemaakt voor de terinzagelegging in februari 2024. We hebben afgelopen jaar hard gewerkt aan het verder vormgeven van onze Omgevingsvisie. We hebben daartoe diverse sessies georganiseerd, waaronder sessies met het college en de raad, ook is afgestemd met de regio en onze partners.

De verordening fysieke leefomgeving is geactualiseerd en er is een eerste analyse gemaakt van de bruidsschat. We hebben daartoe de toepasbare regels die in strijd waren met het lokaal beleid in overeenstemming gebracht. Daarnaast hebben we de grondslagen in verschillende beleidsstukken geactualiseerd zodat deze juist zijn onder de Omgevingswet.

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost (Valkenburg Ontwikkelt Oost)

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost. Dit betreft de uitvoering van het plan van aanpak voor het uitvoeringsprogramma voor Valkenburg-Oost dat de raad heeft vastgesteld in oktober 2022. Dit uitvoeringsprogramma wordt gebaseerd op de eerder vastgestelde gebiedsvisie (2021) en wordt opgesteld in samenwerking met de stakeholders en inwoners in het gebied. Zo zijn we in 2023 gestart met een kopgroep van inwoners die meedenkt bij de planvorming, werkten we samen met meerdere partijen in het gebied, hebben we de raad, het college en de ambtelijke organisatie op meerdere momenten bijgepraat en betrokken en hebben we wandelingen georganiseerd in november om de omgeving bij te praten over ons proces. We hebben een Programma van Eisen opgesteld voor het gebied dat in 2024 verder zal worden uitgewerkt in inrichtingsschetsen en kavelpaspoorten.

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-West (Valkenburg werkt aan West)

Op basis van de vastgestelde gebiedsvisie voor Valkenburg-West (2022) zijn we in 2023 gestart met het opstellen van een ambitiedocument. Twee kwartiermakers zijn begonnen met het ontwikkelen van een concept voor Valkenburg-West om zo de gebiedsvisie te kunnen vertalen naar een concreet ambitiedocument. Hiervoor zijn ze met verschillende betrokkenen in het gebied in gesprek geweest. Deze leveren naar verwachting hen voorstel op voor het zomerreces van 2024.

Thema 3: Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Voor de inhoudelijke toelichting op dit thema verwijzen wij u naar de (verplichte) paragraaf grondbeleid op pagina 95 van deze begroting.

Naast de verplichte paragraaf als bovenstaand benoemd zijn wij gestart met onderzoeken naar het in exploitatie (laten) brengen van gronden in eigendom bij de gemeente op een andere dan permanente wijze. Hiertoe wordt onderzocht of locaties geschikt zijn of geschikt te maken zijn voor de realisatie van tijdelijke (flex-)woningen. De gemeente neemt hiertoe, samen met de omliggende gemeentes, actief deel in de pilot van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg om te komen tot een versnelling van de realisatie van flexwoningen. Behalve de onderzoeken van flexmogelijkheden is in 2023 actief gestart met het in ontwikkeling (laten) brengen van de voormalige schoollocaties.

Wat hebben we bereikt?

Voor zowel de pilot van de VRZL als het in ontwikkeling brengen van de voormalige schoollocaties zijn de verkavelingsstudies gereed en is gestart met de onderzoeken om te komen tot een ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van de vergunningverlening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In samenspraak met de VRZL en de overige partners betrokken bij de versnelling van de flexopgaven wordt nadrukkelijk ingezet op de versnelling. Hiertoe wordt ingezet op 2024 om daadwerkelijk tot realisatie over te kunnen gaan. Ten behoeve van de ontwikkeling van de schoollocaties is of wordt voor enkele locaties met de lokale woningcorporaties actief naar een invulling van de locaties gekeken. Voor andere locaties is inzichtelijk gemaakt hoe het proces voor verdere ontwikkeling in 2024 eruit moet zijn.

Thema 4: Wonen en bouwen

Het thema Wonen en Bouwen richt zich op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de regionale en dus ook op de lokale woningmarkt. Het huidige beleid op het gebied van wonen en bouwen is gebaseerd op de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL), de 'Woonvisie 2020 - 2025' en de Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen'.

Wonen is als maatschappelijk thema de laatste jaren in omvang/breedte, complexiteit en politieke urgentie gegroeid, een ontwikkeling die zich de komende jaren zal doorzetten. De rol van de gemeente is primair die van regisseur. Wij brengen partijen bij elkaar om in onderlinge samenwerking te komen tot de oplossing van gemeenschappelijke vraagstukken. Voor de uitvoering van ons woonbeleid zijn we dus sterk afhankelijk van onze ontwikkelende, bouwende en huisvestingspartners.

Wat hebben we bereikt?

Op dit moment is de grootste uitdaging om samen met alle betrokken partijen de juiste woningen toe te voegen voor de juiste doelgroepen (o.a. betaalbare levensloopbestendige woningen en woningen voor starters) zodat de instroom en doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd en de woningmarkt wat meer ontspant. Een ander bijzonder punt van aandacht is de taakstelling voor de corporaties met betrekking tot de huisvesting van statushouders en de toenemende behoefte in Zuid-Limburg voor de huisvesting van buitenlandse werknemers.

Onze woonvisie is een transformatievisie (door de demografische ontwikkelingen). De focus ligt op het verbeteren van de bestaande woningvoorraad op het vlak van verduurzaming en de levensloopbestendigheid. Ook sloop en nieuwbouw of de juiste nieuwbouw op de juiste plek past in onze transformatievisie. Indien nodig zoeken we oplossingen in tijdelijke huisvesting (flexwonen).

De beschreven speerpunten van beleid uit de woonvisie en de aanpak daarvan zijn vastgelegd in een actieplan op hoofdlijnen met een doorlooptijd tot 2025 (looptijd lokale woonvisie). Dit actieplan is een dynamisch document dat steeds verder wordt geconcretiseerd en dat jaarlijks wordt vertaald in de afdelingsplannen van de betrokken afdelingen binnen onze organisatie. Eind 2022 is het actieplan geëvalueerd met daaruit conclusies en aanbevelingen. Deze zijn vertaald in een aangepast actieplan waarmee we in 2023 aan de slag zijn gegaan op basis van de prioriteiten die in het aangepaste actieplan zijn benoemd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vacatures ingevuld

Bij de behandeling van de kadernota 2022 zijn middelen gereserveerd voor de uitbreiding van de formatie m.b.t. het thema wonen. Eind 2022 is vervolgens het actieprogramma van de lokale woonvisie 2022 geëvalueerd en van daaruit is een richting bepaald hoe het beste invulling gegeven kan worden aan de formatie-uitbreiding. De vacatures voor een beleidsmedewerker wonen en een beleidsmedewerker bijzondere doelgroepen, die hieruit voort zijn gekomen, zijn in 2023 succesvol ingevuld.

Kansenkaart wonen

We hebben gewerkt aan het opstellen van een kansenkaart voor potentiële woningbouwlocaties. Deze kansenkaart zal op hoofdlijnen worden vertaald in het Programma wonen dat in 2026 gereed moet zijn. Een van de onderdelen betreft het inzichtelijk maken van mogelijkheden voor transformatie van bestaand vastgoed (gemeentelijke gebouwen, oude schoolgebouwen, verouderde hotels) naar gewenste nieuwe woningtypes. Hierbij is met name ook een koppeling gelegd met het in 2019 vastgestelde hotelbeleid. Uw raad is per RIB 23.65 Kansenkaart Wonen voortgang op 1 november 2023 geïnformeerd over de stand van zaken.

Starterslening

De starterslening is in 2023 geëvalueerd naar aanleiding van de interne afspraken hierover en de Provinciale evaluatie van de starterslening op provinciaal niveau. Dit was geen reden tot aanpassing van de verordening starterslening van onze gemeente. Uw raad is per RIB 23.79 Evaluatie starterslening op 14 december 2023 geïnformeerd over de stand van zaken.

Beleid huisvesting arbeidsmigranten

In 2023 is een ambtelijke projectgroep ingesteld. Deze heeft als nulmeting een onderzoek laten doen door een extern bureau. Het betreffende rapport is in november 2023 met uw raad gedeeld. De projectgroep is daarnaast bezig geweest met de voorbereiding van een verordening exploitatievergunning verhuur arbeidsmigranten (vast te stellen door uw raad) en een beleidsregel afwijking omgevingsplan (vast te stellen door het college). De verhuurverordening arbeidsmigranten 2024 is op 8 april 2024 vastgesteld door de gemeenteraad.

Concrete woningbouwlocaties

Er zijn voorbereidingen getroffen om (permanente of tijdelijke) woningbouw mogelijk te maken op tenminste de volgende locaties: de schoollocaties van de voormalige basisschoollocaties in Houthem, Vilt, de middelbare school in Broekhem-Noord, het terrein van voormalig pretpark De Valkenier en de parkeerplaats aan de Prinses Margrietlaan. We koersen daarbij op een gevarieerd aanbod van woningen in uiteenlopende prijsklassen. Een programma dat kansen biedt aan verschillende groepen actief woningzoekenden om een eerste of een volgende stap in hun wooncarrière te zetten. Bij een aantal van deze locaties inventariseren we de mogelijkheden voor Flexwoningen voor verschillende doelgroepen (starters, ontheemden, spoedzoekers).

Klankbordgroep Wonen

In het kader van informatie-uitwisseling met de raad is in 2020 een Klankbordgroep Woonvisie geformeerd. Vanuit iedere fractie neemt een raads- of SOB burgerlid deel aan de Klankbordgroep. Ook in 2023 is de klankbordgroep voortgezet om o.a. de fracties te informeren over actuele ontwikkelingen op het gebied van het thema wonen en lopende projecten.

Actualisatie woonbehoefteonderzoeken

Sinds eind 2021 beschikken we voor elke kern van onze gemeente over woonbehoefteonderzoeken die een belangrijke basis vormen voor het maken van een afweging over medewerking aan woningbouwinitiatieven. Naar aanleiding van de Limburgse woondeal is -onder regie van de Provincie Limburg- in samenwerking binnen de subregio Maastricht-Heuvelland een subregionaal woonbehoefteonderzoek (STEC Groep) opgesteld. Daarnaast hebben we als verdere concretisering daarvan een nieuw Valkenburgs woon behoefteonderzoek laten uitvoeren (STEC Groep). Uw raad is hierover per RIB 23.54 Woonbehoefteonderzoeken 2023 op 20 september 2023 geïnformeerd.

Woonzorgvisie

Vanaf 2022 is gewerkt aan het opstellen van een visie voor wonen en zorg waaruit blijkt hoe we omgaan met initiatieven voor huisvesting van kwetsbare mensen die zorg of een andere vorm van ondersteuning nodig hebben. In 2023 is een herstart gemaakt met het opstellen van de woonzorgvisie. Dit heeft geresulteerd in een actuele woonzorganalyse voor onze gemeente die in het vierde kwartaal 2023 is afgerond. Parallel aan de woonzorganalyse is gewerkt aan het opstellen van de concept woonzorgvisie die eind 2023 voor inspraak ter inzage is gelegd. De woonzorgvisie is uiteindelijk 8 april 2024 vastgesteld.

Limburgse woondeal

In 2022 is door de provincie, in samenwerking met de Limburgse gemeenten, het bod aan de Rijksoverheid uitgewerkt dat betrekking heeft op de bijdrage die Limburg gaat leveren aan de landelijke behoefte voor de realisatie van 900.000 woningen. In oktober 2022 is een indicatief bod gedaan dat in 2023 is uitgewerkt in prestatieafspraken tussen Provincie en Rijk en afspraken met de verschillende Limburgse 'woonregio's', in ons geval dus Maastricht-Heuvelland. Deze worden elk jaar structureel verder uitgewerkt en geconcretiseerd en worden o.a. opgenomen in de prestatieafspraken die we jaarlijks maken met de woningcorporaties.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
3.1	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizend euro	2023	318	368	CBS
3.2	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	0,6	9,3	BAG-ABF Research
3.3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	Euro	2023	908	860	COELO Groningen
3.4	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	Euro	2023	1051	942	COELO Groningen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	3.433	4.287	3.805
8.1 Ruimtelijke ordening	615	731	969
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	159	147	147
8.3 Wonen en bouwen	1.605	1.961	2.294
Totaal lasten	5.812	7.126	7.215
<i>Baten per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	59	376	445
8.1 Ruimtelijke ordening	25	35	28
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.151	997	2.326
Totaal baten	1.235	1.408	2.799
<i>Saldo per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	-3.374	-3.911	-3.360
8.1 Ruimtelijke ordening	-590	-696	-941
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-159	-147	-147
8.3 Wonen en bouwen	-454	-964	32
Saldo van baten en lasten	-4.577	-5.718	-4.416

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.4 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Omschrijving van het programma

Het programma sport, cultuur en recreatie omvat verschillende maatschappelijke voorzieningen die vanuit de gemeente worden gefaciliteerd of ondersteund. Voor sport betreft dit het beheer en onderhoud van de sportvoorzieningen in gemeentelijk eigendom, maar ook de financiële ondersteuning aan de diverse verenigingen in de vorm van subsidies. Binnen cultuur valt het museum, monumenten, alsmede subsidies aan verenigingen en instellingen met een culturele insteek. Ook valt onder kunst en cultuur de kunstwerken in de openbare ruimte als ook de gemeentelijke (kunst)collecties. Recreatie bestaat uit openbaar groen en (openlucht) recreatie. Hieronder valt het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen binnen de gemeente, maar bijvoorbeeld ook het openluchttheater en de gemeentegrot. Binnen het programma sport, cultuur en recreatie komen zo diverse aspecten vanuit het ruimtelijk domein, het sociaal domein en het economisch domein samen.

Thema's binnen dit programma

- Sport
- Cultuur
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Thema Sport

Gemeente Valkenburg aan de Geul ondersteunt een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de gemeente en met vitale 'open' sportverenigingen die maatschappelijk actief zijn. We willen zoveel mogelijk inwoners van Valkenburg aan de Geul laten sporten en/of bewegen om op deze wijze bij te dragen aan ontspanning, ontmoeting, gezonde leefstijl en meedoen met plezier. Samen met ouders, scholen en sportverenigingen zorgen we ervoor dat kinderen opgroeien in een gezonde en sportieve leefomgeving. Dit draagt bij aan de kwaliteit van leven en aan een vitale samenleving. De doelgroep ouderen neemt toe en daarmee ook de vraag naar zelfredzaamheid en vitaliteit. Iedereen moet mee kunnen doen in Valkenburg aan de Geul met bijzondere aandacht voor inwoners waarbij dit niet vanzelfsprekend is. Sport en bewegen zetten we in als middel en verbindende schakel om mensen samen te brengen.

Wat hebben we bereikt?

In Valkenburg aan de Geul zijn veel mogelijkheden op het gebied van sport en bewegen. De gemeente leverde in 2023 hieraan een bijdrage door te ondersteunen in onderhoud en beheer van sportlocaties en door verenigingen te subsidiëren. In 2023 hebben de sportconsulenten van bureau Negen uitvoering gegeven aan diverse thema's op het gebied van breedtesportstimulering ter bevordering van de sociale cohesie, leefbaarheid in de kernen en ontmoeting. Veel verenigingen boden in 2023 een veelzijdig aanbod en op de scholen was er aandacht voor sport en bewegen en werd een gezonde en actieve leefstijl gestimuleerd. Bovendien werd de subsidieregeling 'Opstellen buitensportverenigingen Valkenburg aan de Geul 2023' door de gemeenteraad vastgesteld en werd de eerste aanvraag toegekend.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2023 hebben we met onze partners uitvoering geven aan de sport- en beweegnota 'Valkenburg aan de Geul Beweegt!' middels de vastgestelde kaders op het gebied van sportaccommodaties, verenigingsondersteuning en stimulering van sport en bewegen. Eén van de bouwstenen van de beleidsnota is het Regionaal Sportakkoord 'Heuvelland in Beweging (HIB)'. Binnen het programma 'Sterk & Vitaal verenigen' van HIB bleek in 2023 integriteit en het tegengaan van ongewenst gedrag een belangrijk agendapunt. Zodoende werden verenigingen ondersteund bij thema's als de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en de Vertrouwenscontactpersoon (VPC). Daarnaast werd binnen het programma 'Meedoen door bewegen'

van HIB de interventie 'In Beweging' voor mensen die weinig bewegen in het Heuvelland voortgezet in 2023. In samenwerking met de 1e lijnszorg werden mensen die weinig bewegen begeleid en getraind om vervolgens blijvend deel te nemen aan het lokale beweegaanbod. Dit gold ook voor de ketenaanpak 'Valpreventie'. Doordat mensen via valpreventiecurssussen weer meer vertrouwen kregen om mee te doen, groeiden het aantal mensen dat in beweging kwam. Middels het programma 'Sportief en gezond opgroeien' van HIB was op scholen veel aandacht voor de motorische ontwikkeling van kinderen. Kinderen die zich motorisch minder ontwikkelden, kregen extra beweeglessen aangeboden om het plezier en de vaardigheid in het bewegen te verbeteren.

Thema cultuur

Inzake het thema kunst en cultuur ontbreekt het aan duidelijke kaders en richting voor verdere ontwikkeling. In de kadernota van 2023 is er een bedrag van € 65.000 vrijgemaakt voor het opstellen van een kunst- en cultuurbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Een leefbaar Valkenburg aan de Geul met meer aandacht voor het (beleidsmatig) integreren van kunst en cultuur en het uitvoeren van het erfgoedbeleid dat in december 2021 vastgesteld is door de raad. Kunst, cultuur en historie geven Valkenburg kleur. De gemeente is tientallen culturele verenigingen rijk en daar mogen wij trots op zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op het gebied van cultuur starten wij met het ontwikkelen van een kunst- en cultuur beleidsplan waarin de vele culturele verenigingen in Valkenburg centraal staan. Dit plan moet zorgen voor samenhang, samenwerking en het geven van richting binnen dit beleidsveld.

Er is in 2023 een eerste concept plan van aanpak opgesteld als ook een informele verkenning van een aanbestedingsprocedure om een bureau te zoeken dat ons kan ondersteunen in het opstellen van het beleidsstuk. De formele start kan pas plaatsvinden op het moment dat de Visie VTE afgerond is omdat dit stuk moet dienen als onderlegger voor het kunst- en cultuurbeleid. In 2023 was hier nog geen sprake van.

In afwachting van de besluitvorming over de uitwerking van deze visie zijn wij wel al meer aandacht gaan geven aan de amateurkunsten zoals zang, toneel en dans en het enthousiasmeren van jongeren voor kunst en cultuur. In de zomervakantie van 2023 heeft het project Kind en Kunst plaatsgevonden, georganiseerd door de Kunst en Cultuurraad. Hierbij konden jongeren gedurende een week kennismaken met allerlei verschillende vormen van kunst en cultuur. Dit project is mede tot stand gekomen door een subsidie van de gemeente van € 10.000. Het project is dusdanig goed ontvangen dat er in 2024 ook een editie plaatsvindt.

In 2023 is de projectgroep subsidies opgericht met als doel de gemeentelijke Algemene Subsidieverordening te herijken. In 2023 is deze nieuwe versie van de Algemene Subsidieverordening vastgesteld door de raad. Als afgeleide hiervan dienen bestaande subsidieregels herschreven te worden of er dienen nieuwe subsidieregels gemaakt te worden op onder andere het gebied van kunst en cultuur. In 2023 is hiermee reeds een start gemaakt door een aanpassing van de subsidieregels Muziekonderwijs vast te laten stellen. De rest vloeit voort naar 2024.

Ook hebben er op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed nog de volgende zaken plaatsgevonden in 2023:

Ten eerste is er in de kadernota 2023 een extra bedrag vrijgemaakt om te kunnen investeren in het onderhoud van de velerlei kunstwerken op gemeentelijke gronden. Het betreft hier een samenwerking met de gemeente, de Kunst en Cultuurraad en de Kunstwacht Delft. De gemeente is de financierende partij. In het verlengde hiervan zijn er in 2023 tevens twee nieuwe kunstwerken op gemeentelijke gronden geplaatst in 2023 (Stiena Ruypers en St. Antonius).

Ten tweede is de klokkencollectie Wilmar overgedragen aan het Museum voor Nostalgie en Techniek, waar onderhoud en tentoonstelling van de collectie op professionele wijze gewaarborgd is voor de toekomst.

Ten derde zijn er gesprekken gevoerd met de harmonieën, fanfares en brassbands om te komen tot een nieuw naschools programma voor muziekonderwijs. Veel voorwerk heeft in 2023 plaatsgevonden. Het daadwerkelijke startschot voor het nieuwe programma ligt echter in 2024.

Ten vierde is in 2023 de nieuwe publiekpresentatie van de Vuursteenmijnen officieel geopend, als ook een Archeo Route locatie op het Walramplein.

Tenslotte heeft er in de kerstvakantie 2023-2024 het Romeinse Lichtfestival Lux plaatsgevonden. Hier konden bezoekers wandelen langs acht nieuwe Romeinse Via Belgica personages die op wanden geprojecteerd werden en zich voorstelden aan hun publiek. In Valkenburg zijn hier een paar honderd mensen op afgekomen. Dit festival gold tevens als einde van het Via Belgica convenant 2020-2023 en als startsein voor het convenant 2024-2027 dat momenteel in voorbereiding is.

Gemeentelijke monumenten

In 2021 werd de beleidsnota cultureel erfgoed vastgesteld. Een van de doelen was het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. Aanvankelijk was er een selectie gemaakt van 1100+ gebouwen en objecten die zouden worden aangewezen. Op basis van nieuwe inzichten heeft de raad het beleidskader heroverwogen omwille van de uitvoerbaarheid. Vervolgens is er een selectie gemaakt uit de initiële inventarisatie en bleven er ca. 50 gebouwen c.q. erfgoedensembles over, waarvan de hoge mate van erfgoedwaarde de aanwijzing tot gemeentelijk monument rechtvaardigt. Daarnaast werden nog ca. 250 beeldbepalende panden en objecten geselecteerd. De aanwijzing van de 50 gemeentelijke monumenten wordt geregeld via de erfgoedverordening die in december 2023 werd vastgesteld. De 250 beeldbepalende panden en objecten worden in de toekomst via de nieuwe Omgevingswet aangewezen. Ten behoeve van de 50 aan te wijzen gemeentelijke monumenten werden in de tweede helft van 2023 redengevende omschrijvingen en een subsidieregeling voor instandhouding cultureel erfgoed opgesteld. Aanwijzing volgt in de eerste helft van 2024.

Thema openbaar groen en (openlucht) recreatie

Openluchttheater

Bij de behandeling van de kadernota 2021 zijn middelen gereserveerd voor de realisatie van een geluidswand voor het openluchttheater. De realisatie van de geluidswand is een verplichting waaraan de gemeente dient te voldoen om het vigerende bestemmingsplan te wijzigen en ervoor te zorgen dat deze overeenkomt met de huidige exploitatie. In 2023 zijn de noodzakelijke onderzoeken opgestart om te komen tot de juiste keuzes. Dit bleek complexer dan gedacht waardoor op dit moment nog geen duidelijkheid is over de juiste aanpak.

De door het bestuur van het openluchttheater gewenste overige opwaardering van het openluchttheater wordt als onderdeel van de gebiedsvisie Valkenburg-West opgepakt en beoordeeld. In 2023 is dit nog niet aan de orde geweest.

Mergelgroeven algemeen

In 2023 werden de eerste stappen gezet om te komen tot het opstellen van een groevenbeleidsplan in 2024. De ambitie van dit plan is om de verschillende themavelden (erfgoed, natuurbeheer, mijnbouwveiligheid en economie) voor de toekomst te verankeren in de gemeentelijke beleidskaders.

Fluwelengroeve

Medio 2023 werden de consolidatiewerkzaamheden in het Bergske van Prevoo, tussen Fluwelengrot en parkeerplaats Daalhemerweg, afgerond. De ondersteuning van de hellingrand moet voorkomen, dat de parkeerplaatsen langs de helling gevaar lopen m.b.t. het afschuiven van de helling door instorting van de ondergrond.

Herinrichting Plenkertgroeve

In 2023 werd een begin gemaakt met de herinrichting van de Plenkertgroeve. Er werden nieuwe hekwerken geplaatst, mitigerende maatregelen t.a.v. het vleermuisklimaat uitgevoerd en in een later stadium volgt consolidering van de groeve onder het waterbassin op de hellingrand van het kuurpark, omdat onderzoek heeft aangetoond, dat zich hier een gevaarlijke situatie voordoet met hoog risico op destabilisering van de hellingrand in geval van instorting. In het investeringsprogramma bij de begroting 2019-2023 is een krediet van € 146.500 opgenomen voor de Plenkertgroeve. Dit krediet zou, indien niet benut, per 1 januari 2024 terugvloeiën naar de algemene reserve, maar er is besloten om het krediet beschikbaar te houden voor de uitvoering van de consolidatiewerkzaamheden medio 2024.

Gemeentegrot

Doordat de exploitatie van de Gemeentegrot is ondergebracht in de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. zullen betreffende de Gemeentegrot besluiten in nauwe afstemming met de Polfermolen plaatsvinden. Daarnaast is gestart met de visievorming Valkenburg-West. Het is wenselijk om vanuit de hoofdkaders van deze nieuwe gebiedsvisie ook een ontwikkelrichting voor de Gemeentegrot te bepalen. Eind 2023 is besloten om vooralsnog over te gaan tot het aantrekken van een nieuwe directeur Gemeentegrot. Deze zal de huidige directeur Polfermolen gaan vervangen, die op korte termijn met pensioen gaat. De nieuwe directeur krijgt de opdracht mee om enerzijds de exploitatie draaiende te houden en anderzijds een voorstel voor de toekomst uit te werken.

Ontzorgingscontracten beheer en onderhoud openbare ruimte

De ontzorgingscontracten aangaande Afval en Reiniging en Onderhoud Openbaar Groen zijn in 2023 opnieuw aanbesteed.

Groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan is in 2023 vastgesteld inclusief uitvoeringsprogramma en budget.

Speelruimteplan Valkenburg aan de Geul 2024 - 2028

Deze visie is in 2023 afgerond. Hierin is beschreven hoe het staat met de huidige mogelijkheden om te spelen en bewegen in de openbare ruimte. Tevens zijn ambities en kaders voor de speelruimte gesteld met daaruit voortvloeiend, verbetermogelijkheden en aanbevelingen voor uitvoering. De visie en het uitvoeringsprogramma en de hiervoor benodigde middelen voor de verdere uitvoering worden in 2024 aan de raad voorgelegd.

Vijvers Mauritiussingel en Halderpark

In 2023 is het onderhoud aan de vijver in het Halderpark te Valkenburg, alsook fase 1 aan de vijver Mauritiussingel te Schin op Geul uitgevoerd. Het aanwezige slib alsook het grootste deel van aanwezige beplanting is verwijderd. Mits de weersomstandigheden het toelaten en de ten tijde van uitvoering fase 1 aangetroffen bever geen oeverholten aanbrengt in de loop van 2024, staat fase 2 van het onderhoud aan de vijver Mauritiussingel in 2024 op de planning.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
4.1	Niet-sporters	% aantal inwoners	2022	51,8	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	76	76	122
5.2 Sportaccommodaties	1.491	1.731	1.362
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	272	281	343
5.4 Musea	91	88	112
5.5 Cultureel erfgoed	410	602	621
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.543	2.774	2.511
Totaal lasten	4.883	5.552	5.071
<i>Baten per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	136	753	806
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	8	9	9
5.4 Musea	46	36	37
5.5 Cultureel erfgoed	74	76	105
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.414	1.382	1.415
Totaal baten	1.678	2.256	2.372
<i>Saldo per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	-76	-76	-122
5.2 Sportaccommodaties	-1.355	-978	-556
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	-264	-272	-334
5.4 Musea	-45	-52	-75
5.5 Cultureel erfgoed	-336	-526	-516
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.129	-1.392	-1.096
Saldo van baten en lasten	-3.205	-3.296	-2.699

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.5 Programma Onderwijs

Omschrijving van het programma

Onderwijs is een groot goed, alle kinderen kunnen zich hier ontwikkelen en voorbereiden op de toekomst. Ieder kind heeft het recht om te leren, om zich optimaal te ontwikkelen en om volwaardig mee te doen (Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, Salamanca). Ook kinderen die (soms tijdelijk) wat meer zorg nodig hebben en kinderen met een (levenslange) beperking moeten kunnen meedoen in de samenleving, en dus zeker ook binnen onderwijs en opvang.

Om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij moeten taal, rekenen en digitale vaardigheden geen obstakel vormen, maar juist kansen bieden. Een goede kennis van de Nederlandse taal is belangrijk om onderwijs te kunnen volgen. Maar ook voor de communicatie met anderen, en bij het vinden van een baan. Achterstanden in de Nederlandse taal worden zo vroeg mogelijk aangepakt.

De thuisomgeving speelt hier naast het onderwijs een grote rol in, maar ook faciliteiten als een bibliotheek. En dit is niet alleen van belang voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Daarom wordt er volwassenenonderwijs georganiseerd en zijn er activiteiten om laaggeletterdheid op te sporen en tegen te gaan.

Het programma Onderwijs bestaat uit het thema's onderwijs, educatie, volwassenenonderwijs, kinderopvang, laaggeletterdheid, bibliotheekwerk, leerplicht, leerlingenvervoer en huisvesting onderwijs.

Wat hebben we bereikt?

In 2023 hebben we verschillende werkzaamheden uitgevoerd en projecten opgestart die allemaal een bijdrage leveren aan de hieronder geformuleerde doelen van het programma onderwijs:

- We bieden jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben we extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hun, indien nodig, extra ondersteuning.
- We bevorderen inclusie en gaan segregatie tegen.
- We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen het onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie.
- We zetten in het op verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen.
- We realiseren gezonde, veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Opstellen plan van aanpak laaggeletterdheid

Het tegengaan van laaggeletterdheid pakken we op in Maastricht - Heuvelland verband binnen het Bondgenootschap Basisvaardigheden Maastricht - Heuvelland. Voortschrijdend inzicht heeft geleerd dat een apart lokaal plan van aanpak laaggeletterdheid niet logisch is en weinig toegevoegde waarde heeft. Daarom is ervoor gekozen om lokale acties op te nemen in het subregionale Plan van aanpak basisvaardigheden dat wordt opgesteld en uitgevoerd met het Bondgenootschap Basisvaardigheden Maastricht- Heuvelland.

Ook in het jaar 2023 hebben wij in samenwerking met onze externe partners een aantal acties in de strijd tegen laaggeletterdheid ingezet. Zo biedt Cubiss ondersteuning en deskundigheidsbevordering (voor de bibliotheken van Maastricht en Heuvelland en hun samenwerkingspartners) bij de gezinsaanpak met specifieke aandacht voor laagtaalvaardige ouders en heeft de bibliotheek in Valkenburg verder gewerkt aan het opbouwen en verduurzamen van de samenwerking met o.a.

consultatiebureau, kinderopvang en onderwijs en het samen opzetten van programma's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het programma Boekstart maar ook de Bibliotheek op school (dBos). Als gemeente hebben we ook niet stil gezeten en hebben we o.a. hard gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en begrijpelijkheid van onze communicatie, zowel intern als extern.

Invulling geven aan toekomstvisie bibliotheekwerk

In het jaar 2023 hebben de drie gemeenten (Eijsden-Margraten, Vaals en Valkenburg aan de Geul) samen met de Stichting Heuvelland Bibliotheken een traject doorlopen om te komen tot een plan van aanpak voor de transitie van de bibliotheekfunctie. In dit "Plan van aanpak transitie bibliotheekfunctie "op weg naar de zorgplicht 2025"" hebben wij opgenomen hoe wij ons het beste kunnen voorbereiden op de zorgplicht die per 1 januari 2025 bij de gemeenten belegd gaat worden. Onderdeel van dit plan is een planning die zichtbaar maakt wanneer welke stappen gemaakt moeten worden om op 1 januari 2025 klaar te zijn voor de zorgplicht. De gemeenteraad wordt in de eerste helft van 2024 hierover geïnformeerd.

Evaluatie Onderwijsachterstandenbeleid

Er heeft in 2023 een evaluatie plaats gevonden van het gevoerde onderwijsachterstandenbeleid. Hoofdvragen van de evaluatie waren: Wat is er daadwerkelijk gerealiseerd van de plannen in het kader van onderwijsachterstandenbeleid tussen 2019 en nu? Wat is goed gegaan en wat verdient nog aandacht? Deze evaluatie heeft als input gediend voor een nieuw beleidsplan onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 dat in oktober 2023 is vastgesteld.

Huisvesting onderwijs

Er zijn kredieten beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de openbare basisschool Broekhem en nieuwbouw van het Samenwerkend Kindcentrum Berg. De hoogte van de kredieten is gebaseerd op de normvergoeding zoals opgenomen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Valkenburg aan de Geul. Inmiddels is de normvergoeding ten gevolge van de prijsstijgingen aanmerkelijk verhoogd.

In maart 2023 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor het bouwrijp maken van de grond en het slopen van de verbindingsgang ten behoeve van de uitbreiding van de openbare basisschool Broekhem. Na aanbesteding van de uitbreiding van de openbare basisschool Broekhem is gebleken dat het beschikbaar gestelde krediet onvoldoende was en is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld. Eind 2023 is opdracht verstrekt voor uitvoering van de werkzaamheden. Naar verwachting zal de uitbreiding in het 3e kwartaal van 2024 worden opgeleverd.

Ten gevolge van nieuwbouw Samenwerkend Kindcentrum (SKC) Berg verschuiven diverse gebruiksfuncties. Dit heeft effect op het gebruik van de openbare ruimte (parkeren, verkeer en groen). Het schoolbestuur kom Leren treedt op als bouwheer voor het SKC Berg. De gemeente is aan zet voor herinrichting van de omgeving als gevolg van verschuivingen van functies en het vrijkomen van de ondergrond van het gebouw van de huidige openbare basisschool Berg. Er is in het voorjaar 2023 een plan opgesteld om te komen tot een integrale aanpak van de nieuwbouw en herinrichting omgeving. Bij de uitwerking van de plannen voor het realiseren van de nieuwbouw bleek het noodzakelijk om de bestaande traforuimte aan de Bosgaet te verplaatsen. In de najaarsnota 2023 heeft u een aanvullend krediet voor het verplaatsen van de traforuimte beschikbaar gesteld. Eind 2023 is de aanvraag omgevingsvergunning voor de nieuwbouw SKC Berg ingediend. Volgens planning wordt in de tweede helft van 2024 gestart met de bouw. Medio 2024 vindt de aanbesteding van de aannemer plaats. Gezien de aanzienlijke prijsstijgingen voorzien wij dat het beschikbaar gestelde krediet verhoogd dient te worden.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
5.1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2019	2,8	2,4	DUO/Ingrado
5.2	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2022	12	24	DUO/Ingrado
5.3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	% totaal aantal leerlingen 12-23 jaar	2023	1,4	2,4	DUO/Ingrado

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Onderwijs

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	57	45	55
4.2 Onderwijshuisvesting	610	620	500
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	710	832	856
5.6 Media	348	353	348
Totaal lasten	1.725	1.850	1.759
<i>Baten per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3	3	3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	97	327	388
5.6 Media	0	16	16
Totaal baten	100	346	407
<i>Saldo per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-57	-45	-55
4.2 Onderwijshuisvesting	-607	-617	-497
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-613	-505	-468
5.6 Media	-348	-337	-332
Saldo van baten en lasten	-1.625	-1.504	-1.352

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

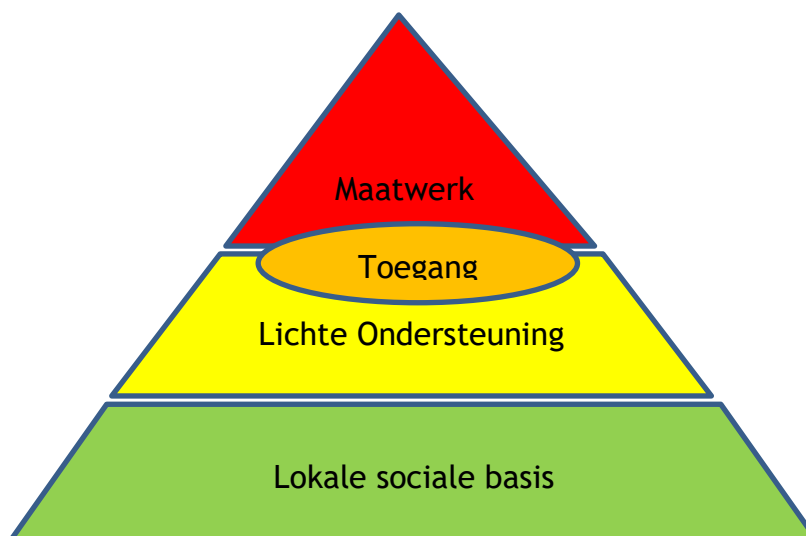
1.6 Programma Sociaal Domein

Omschrijving van het programma

Het programma sociaal domein gaat over alle ondersteuning en zorg waar wij als gemeente in meer of mindere mate bij betrokken zijn of waarvoor wij aan de lat staan om iedere inwoner van Valkenburg aan de Geul een veilige en gezonde omgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om naar vermogen mee te doen. Iedereen telt mee en niemand staat buitenspel! Iedereen heeft een aantal behoeften zoals veiligheid, gezondheid, meedoen en ontwikkeling. Deze behoeften zien wij als de hoekstenen van Valkenburg aan de Geul. Kernwaarden hierbij zijn vertrouwen, betrokkenheid, toegankelijkheid, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Onze gemeente richt zich vooral op zelfredzaamheid en participatie van inwoners, op versterking van informele netwerken en een goede afstemming van maatschappelijke organisaties op behoeftes en vragen van burgers. Pas als inwoners niet op eigen kracht of door middel van hun netwerk in hun vraag naar ondersteuning kunnen voorzien volgt maatwerkondersteuning.

Wij leveren ondersteuning en zorg op een drietal niveaus, namelijk in de lokale sociale basis, lichte ondersteuning en maatwerkvoorzieningen, en op verschillende terreinen zoals de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, participatie en re-integratie, inkomensondersteuning, armoede en burgerkracht. De taken die we hebben uitbesteed aan Sociale Zaken Maastricht - Heuvelland van de gemeente Maastricht maken onderdeel uit van dit programma. Op het gebied van de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Nieuwe Wet Inburgering zijn vanuit Valkenburg aan de Geul de toegang en de uitvoering van de maatwerkvoorzieningen daar belegd en hier wordt het grootste deel van de budgetten van het sociaal domein uitgegeven.

Het sociaal domein staat in deze afbeelding schematisch weergegeven. Een driehoek die beoogt duidelijk te maken dat hoe dichter je de top van de driehoek nadert, hoe minder mensen het betreft en hoe zwaarder en specialistischer de ondersteuning/zorg voor onze inwoners. Kijken we naar onze uitgaven, dan moeten we de driehoek omdraaien: aan die weinige inwoners in de top van de driehoek wordt het meeste geld besteed.

Het begrotingsprogramma sociaal domein volgt in de opbouw de 3 niveaus van de piramide. We beginnen met de activiteiten in de lokale sociale basis (basisaanbod), hiervan kan iedereen zonder indicatie gebruik maken, en gaan via de lichte ondersteuning naar de maatwerkvoorzieningen. De toegang is een belangrijke schakel in het proces. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. Dit gebeurt in Maastricht. Het goed functioneren van de toegang is van wezenlijk belang voor een brede integrale vraagverheldering. Dit draagt bij aan het leveren van ondersteuning en zorg op de juiste plek en het betaalbaar houden van het sociaal domein.

Wat hebben we bereikt?

In 2023 hebben we verschillende werkzaamheden uitgevoerd en projecten opgestart die allemaal een bijdrage leveren aan de hieronder geformuleerde doelen en ambities van het programma sociaal domein:

Wij zijn een gemeente met een sterke en betaalbare sociale basis waar inwoners veilig en gezond wonen. De inzet van inwoners staat centraal. Inwoners zorgen voor elkaar en kijken naar elkaar om. Deze sterke samenleving wordt vanuit de gemeente ondersteund als de onderlinge zelfredzaamheid en participatie geen oplossing biedt. Wij streven naar een optimale dienstverlening aan onze inwoners en naar het tijdig leveren van de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek, binnen een financieel houdbare gemeentebegroting.

We stellen onszelf hierbij de volgende ambities:

- Een kwalitatief goed en betaalbaar welzijn- en zorgstelsel;
- De inwoner wordt centraal gesteld;
- Inwoners zorgen voor elkaar, iedereen doet naar vermogen mee, een sterke samenleving is het streven;
- Een krachtig voorliggend veld;
- Normaliseren is de basis, normale problemen horen bij het leven en worden niet standaard middels zorgtrajecten via de gemeente vergoed;

Niveau 1: Lokale sociale basis

De lokale basis is hét terrein van onze inwoners. De regie ligt bij de inwoners en de gemeente creëert hiervoor de benodigde randvoorwaarden. De lokale basis dat zijn onze inwoners, de dorpen en wijken die zich op verschillende manieren organiseren. Vaak informeel, soms formeel in verenigingen. Ook gemeentelijke of door de gemeente ingezette professionals opereren in de lokale basis. In het onderstaande schema deze professionals:

Opbouwwerk, Jeugd- en jongerenwerk, straatcoach, combinatiefunctionaris, (jeugd)BOA, beweegmakelaar, dorpen, wijken, verenigingen, inwoners, gemeenschapshuizen, vrijwilligerscentrale, scholen, kernoverleggen, kinderopvang

We scheppen een basis voor zelfredzaamheid, eigenaarschap en eigen verantwoordelijkheid. Ons handelen is gericht op het versterken van onze inwoners, de samenleving en het aanspreken van de eigen kracht van de burger. We activeren en ondersteunen zelfsturende gemeenschappen. We verwelkomen initiatieven.

De opgave van de gemeente in de lokale sociale basis is:

- het investeren in gemeenschappen waar mensen voor zichzelf en elkaar zorgen waarbij iedereen naar vermogen zijn steentje bijdraagt;
- randvoorwaarden scheppen die het onze burgers mogelijk en makkelijker maken zich in te zetten als vrijwilliger of mantelzorger;
- het stimuleren van gezondheidsbewustzijn en bewustzijn van eigen gedrag en investeren in preventie;
- het ondersteunen van het verenigingsleven dat het cement is tussen onze inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vernieuwen beleid burgerkracht

In 2023 is er in samenspraak met de gemeenteraad, de kernoverleggen en andere actieve en betrokken bewoners een nieuw Burgerkrachtbeleid vastgesteld.

Kwaliteitsverbetering subsidiereggeving en -proces

In de praktijk is gebleken dat ons subsidiestelsel weinig flexibiliteit kent en inconsistenties bevat. Dit werkt belemmerend bij het toekennen van subsidies. In het kader van het project kwaliteitsverbetering subsidiereggeving en -proces heeft uw raad in 2023 de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2023 vastgesteld. Daarnaast zijn we begonnen met het aanbieden van een cursus subsidierecht aan de medewerkers zodat eenieder die met subsidies werkt, op de hoogte is van de basisprincipes. Ook is er een start gemaakt met het bekijken/doorlopen van het gehele

subsidieproces zodat dit op verschillende vlakken geoptimaliseerd kan worden en is een start gemaakt met het in beeld brengen van de regelingen die aangepast dienen te worden. Dit krijgt een vervolg in 2024.

Meer betrekken jeugdigen en jongeren bij lokaal jeugdbeleid

In 2023 zijn we meer outreachend gaan werken. We hebben geprobeerd met behulp van sleutelfiguren zoals leden van de adviesraad, gemeenteraadsleden en verenigingen jongeren te bereiken. Ondanks dat deze personen met beide benen in de Valkenburgse samenleving stonden, bleef het lastig de jongeren in hun omgeving te bewegen. De conclusie was dat jongeren druk zijn met school, werk en sport en verder vooral te vinden zijn op social media. Daarop inhakend zijn we meer gaan investeren op scholen die daarvoor open staan. Onze jongerenwerkers hebben inmiddels goede contacten met OBS Broekhem. Zij komen daar geregeld onder leiding, doen mee met lessen en activiteiten en helpen mee in naschoolse activiteiten. Ook hebben we de inzet verhoogd op Stella Maris Meerssen (na onderzoek de school waar ongeveer 50% van onze VO leerlingen naar het voorgezet onderwijs gaan). Stella Maris heeft dit ook positief ervaren en zal in 2024 zelf ook nog extra uren jongerenwerk gaan inkopen.

De lastig te bereiken groep van tieners (12-17 jaar) zijn we gaan benaderen via social media. We zijn een campagne begonnen gericht op de jeugd die via reclame op social media op de feed/verhalenlijn (Instagram en Facebook) van deze doelgroep (jongeren tussen 12 en 17 jaar, woonachtig in onze gemeente) te zien was. Echter per half november verbiedt de Europese Unie het om reclame specifiek op deze doelgroep te richten. We zijn hier dus mee moeten stoppen. De informatie die we hebben opgehaald in die korte tijd was beperkt en op een bepaald moment ook vertroebeld met volwassenen en ongewenste acquisitie. In 2024 zullen we via scholen en fysieke activiteiten met jongeren in gesprek proberen te komen.

Verkenning toekomstig vrijwilligerswerk

Naar aanleiding van de verkenning in 2023 aangaande tot de toekomst van het vrijwilligerswerk binnen de gemeente zijn we tot de conclusie gekomen dat het vrijwilligerswerk, gezien maatschappelijke ontwikkelingen en andere behoeftes van inwoners, op een andere manier moet worden ingevuld. Zodoende is in 2023 ervoor gekozen om het vrijwilligerswerkbeleid onder te brengen bij het vernieuwde burgerkrachtbeleid. Concreet betekent dit dat per 1 januari 2024 afscheid is genomen van de Vrijwilligerscentrale en dat in het eerste kwartaal van 2024 een nieuwe opbouwwerker vrijwilligerswerk start met als doel om een herkenbaar en benaderbaar aanspreekpunt te zijn.

Opstellen beleid gemeenschapshuizen en gemeenschapsvoorzieningen

In 2023 zijn wij gestart met het onderzoek om te komen tot nieuw beleid voor de gemeenschapshuizen. Via een aanbesteding is een marktpartij aangewezen om dit uit te voeren. Inmiddels zijn er gesprekken gevoerd met de besturen van de gemeenschapshuizen en gemeenschapsvoorzieningen en met andere stakeholders.

Versterken aanpak eenzaamheid

In opdracht van de gemeente is Trajekt gestart met het project 'Pak je Praatje'. Via vrijwilligers worden niet alleen 75-plussers bezocht die eenzaam zijn, maar ook andere volwassenen die dat graag willen. In 2023 zijn voldoende vrijwilligers gevonden waardoor in 2024 cliënten kunnen worden bezocht. In het kader van het samenvoegen van eenzaamheid en de cultuursector hebben wij het project van de Seniorenraad (lezingen voor senioren in het Museum) financieel ondersteund. Er komen zeer weinig meldingen via het signaleringspunt 'eenzaamheid'. De signalen met betrekking tot eenzaamheid komen vooral binnen via de beweegmakelaar.

Opstellen Lokale Inclusie Agenda (LIA)

Er is in 2023 een start gemaakt met de opzet van de LIA en met het opzetten van een interne en ook externe (inclusief ervaringsdeskundigen) klankbordgroep. In de tweede helft 2024 zal de LIA aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Niveau 2: Lichte ondersteuning

Het gros van onze inwoners kan het prima zelf af. Zelf en ondersteund door familie, vrienden of burens. Het gros, niet allemaal. Soms hebben mensen het tijdelijk even lastig en is er niemand in de directe omgeving die kan ondersteunen en is de ondersteuning nodig van een professional. Iemand die je helpt zodat je het weer zelf in je eigen omgeving af kunt. Lichte ondersteuning bij problemen en moeilijkheden die onze inwoners kunnen ondervinden in hun leven. Vrij toegankelijke ondersteuning bij opgroeien, opvoeden en andere uitdagingen in het leven.

De gemeente zorgt ervoor dat deze lichte ondersteuning beschikbaar is. Daartoe formuleert en verstrekt zij de integrale opdracht voor het invullen van de lichte ondersteuning op een zodanige manier dat de inwoners die het betreft tevreden zijn en het beroep op geïndiceerde ondersteuning vermindert.

De opgave van de gemeente op het gebied van lichte ondersteuning is:

- Kwalitatief en kwantitatief voldoende vrij toegankelijke ondersteuning beschikbaar hebben;
- Investeren in randvoorwaarden waardoor mensen zo lang als ze willen zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

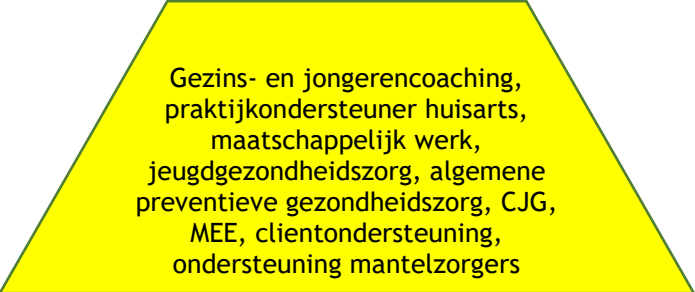
Intensiveren inzet gezins- en jongerencoaches

We hebben in 2023 de succesvolle aanpak van inzet van gezins- en jongerencoaches voortgezet. In het jaar 2023 is er wederom een lichte daling te zien in het algehele jeugdzorggebruik in onze gemeente. Er is een significante daling te zien van bijna 20% op de begeleidingstrajecten. Dit is het onderdeel waarbij de gezins- en jongerencoaches preventief worden ingezet. Desondanks is in de monitor van de coaches in vergelijking met 2022 ook te zien dat er cumulatief minder personen zijn geholpen en er meer collectief aanbod heeft plaatsgevonden. We hebben in 2023 overleg gevoerd met Trajekt en MEE, onze partners voor de uitvoering van deze voorziening, over de subsidieaanvraag voor 2024. In gezamenlijkheid is besloten deze 50.000 euro naar beneden bij te stellen om op die manier gezamenlijk te zoeken naar een punt van maximaal rendement. Ook in 2024 blijven we dit monitoren.

Aanpak artsenroute

Artsen hebben de mogelijkheid om buiten de toegang om jeugdhulp in te zetten. De gemeente betaalt in die gevallen enkel de rekening en heeft geen tot marginale invloed op welke vorm van jeugdhulp wordt ingezet en de duur ervan. Veel begeleiding en behandeling kan ook gegeven worden door de praktijkondersteuner huisartsen en/ of de gezins- en jongerencoaches. We hebben met artsen afgesproken om jeugdhulpvragen ten alle tijden door te verwijzen naar de praktijkondersteuner jeugd. Dit is een jeugdprofessional die een juiste keuze kan maken aangaande de aanpak van de hulpvraag. Doel is om zoveel mogelijk hulpvragen op te lossen in de lichte ondersteuning.

Deze praktijkondersteuner dient de gezins- en jongerencoaches optimaal in te zetten om wachttijden te voorkomen. Dit laatste gaan we in 2024 verder uitwerken en daarbij ook opnieuw kijken naar de rol van de praktijkondersteuner jeugd.

Gezins- en jongerencoaching,
praktijkondersteuner huisarts,
maatschappelijk werk,
jeugdgezondheidszorg, algemene
preventieve gezondheidszorg, CJG,
MEE, clientondersteuning,
ondersteuning mantelzorgers

Uitvoering regionale gezondheidsnota

De gemeente Valkenburg aan de Geul neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg. De GGD Zuid-Limburg droeg ook in 2023 binnen Zuid-Limburg zorg voor de uitvoering van alle taken op het terrein van de volksgezondheid en de openbare gezondheidszorg. In 2023 hebben de 16 Zuid-Limburgse gemeenten samengewerkt aan het terugdringen van de gezondheidsachterstanden. De ambitie van de regionale gezondheidsnota 'Zuid springt eruit' is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land in 2030 met 25 procent in te lopen en zo te werken aan gezonde en kansrijke generaties. Om dit te

bereiken, werd in 2023 het programma Trendbreuk uitgevoerd en in gezamenlijkheid werd verder gewerkt aan de volgende zaken:

- Doorontwikkeling eigentijdse professionele JGZ, conform bestuurlijk document “Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag”;
- Borging van programma Voorzorg en Stevig Ouderschap (aandeel JGZ);
- Borging van programma Nu Niet Zwanger;
- Borging programmabureau Trendbreuk;
- Bijstelling van de begroting Veilig Thuis 2023;
- Verstevenigen van het knooppunt rondom Kansrijke Start.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Eind 2023 is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport onze subsidieaanvraag toegekend betreffende het integrale Plan van Aanpak ‘Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) 2024 - 2026 gemeente Valkenburg aan de Geul’. In dit plan staan voor de komende jaren diverse onderdelen opgenomen, zoals Kansrijke Start, Mentale Gezondheid, Aanpak Overgewicht en obesitas (zowel kinderen als volwassenen), Valpreventie, Gezonde Leefomgeving, Vroegsignalering Alcoholproblematiek en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn Op Recept, om zodoende de gezondheidsachterstanden terug te dringen.

Opstellen regiovisie voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties

Geweld hoort nergens thuis, maar toch is geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder kindermishandeling, het grootste geweldsprobleem in onze samenleving. Een effectieve aanpak kan alleen door een gezamenlijke inspanning van burgers, professionals en gemeenten worden bereikt. In 2023 hebben we in de regio Zuid-Limburg gewerkt aan een nieuwe regiovisie voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Als uitgangspunt nemen we het toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming van de Rijksoverheid. Daarnaast hebben we de evaluatie van de eerdere regiovisie alsook de inbreng van ervaringsdeskundigen hierin meegenomen. De commissie zorg- en veiligheid heeft gedurende dit proces gefungeerd als bestuurlijke klankbord. Zij zullen een advies meegeven aan de gemeenteraden. Begin 2024 zal deze regiovisie 2024-2031, genaamd ‘Samen sterk, iedereen veilig’ met het eerste uitvoeringsplan aan de raad worden voorgelegd.

Noodfonds energiearmoede

Op 21 maart 2023 zijn wij gestart met het Noodfonds energiearmoede. Dit noodfonds werd onder andere opgericht voor inwoners die destijds acuut in de problemen kwamen door de stijgende (energie)lasten. Dit betrof ook inwoners die niet of onvoldoende in aanmerking kwamen voor reeds bestaande regelingen. De tegemoetkoming die inwoners konden ontvangen was een eenmalige bijdrage voor de betaling van overige rekeningen zoals de huur, zorgverzekering of de WML (niet zijnde energiekosten) waardoor inwoners door de hoge energiekosten op financiële achterstand waren geraakt. Via onze zorgpartners werden inwoners attent gemaakt op het Noodfonds. Daarnaast is in de laatste week van mei en in de eerste week van juni 2023 een folder verspreid onder alle huishoudens in Valkenburg aan de Geul. Tot 1 juli 2023 (einde regeling) hebben 67 inwoners een uitkering ontvangen uit het Noodfonds.

Ook gemeenschapshuizen en sportverenigingen konden aanspraak maken op het noodfonds. Hier is door alle betreffende partijen gebruik van gemaakt.

Niveau 3: Maatwerkvoorzieningen

Mocht uit de indicatie door de toegang blijken dat iemand maatwerkondersteuning nodig heeft dan moet de ondersteuning zo snel, efficiënt, effectief, doelmatig, goedkoop en klantvriendelijk als mogelijk worden ingezet. De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft hieraan invulling gegeven door nauwe samenwerking te zoeken met de gemeente Maastricht. Maastricht verzorgt voor Valkenburg aan de Geul de inkoop en toekenning van de verschillende vormen van hulp en ondersteuning. In het schema hieronder een overzicht van maatwerkvoorzieningen.

De opgave van de gemeente op het gebied van maatwerkvoorzieningen richt zich op het beschikbaar hebben van voldoende aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief, van diverse vormen van ondersteuning, hulp en zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Versterken sociaal team

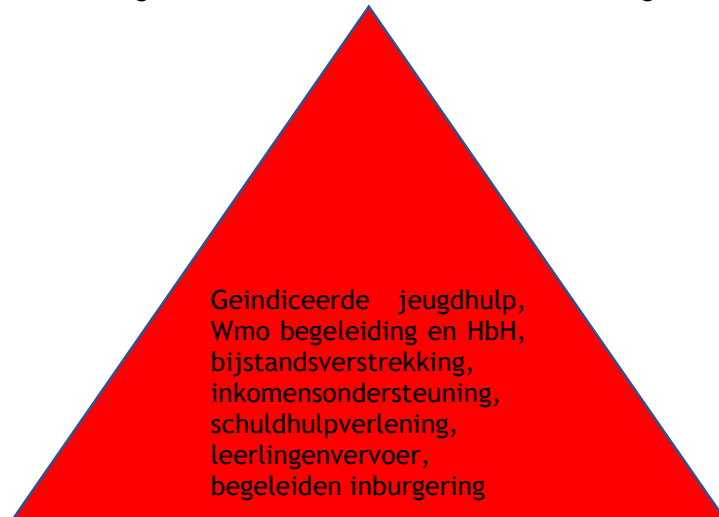
De pilot van het sociaal team is in het tweede kwartaal van 2023 afgerond. Er zijn heel wat casussen besproken, maar het bleek ook dat er maar zelden sprake was van zowel jeugd als Wmo problematiek. Hierdoor werd de tijd van de aanwezigen niet optimaal benut. Er is daaropvolgend gekozen voor een apart sociaal team jeugd en een apart sociaal team Wmo. Elk aangevuld met hun eigen vak partners. Deze opzet is gestart na de zomer en werkt naar ieders tevredenheid. Er is betere afstemming en er kan tijdig worden ingegrepen, soms ook door voorliggende voorzieningen in plaats van een maatwerkvoorziening. Omdat de inloop van inwoners uitbleef, komt het sociaal team niet meer op een openbare locatie bij elkaar. De inlooptmogelijkheid is daarmee vervallen. Daarnaast is ook nog het Groot Sociaal Team actief in de vorm van een netwerkbijeenkomst waarbij een thema centraal staat.

Samen met partners opstellen ontwikkelagenda jeugd

Per 1 januari 2023 zijn er nieuwe contracten afgesloten met zorgaanbieders van jeugdhulp in Zuid-Limburg. Een natuurlijk moment om fundamenteel te transformeren voor een lange periode. Doel is om een nieuw jeugdhulpstelsel in te richten dat beter aansluit bij de behoeften van jeugdigen en de doelstellingen en wensen van gemeenten. Partnerschap tussen gemeenten, zorgaanbieders en partijen in het voorliggend veld staat hierbij centraal. Gedurende de dialoogrondes in februari-april 2023 zijn we met de subregio Maastricht-Heuvelland met de inschrijvende aanbieders in gesprek gegaan over deze plannen, om uiteindelijk te komen tot één definitieve opdrachtomschrijving. Deze is in het najaar van 2023 door alle partijen ondertekend. Daarna en in 2024 en volgend gaan we uitvoering geven aan deze gezamenlijke opgave.

Vaststellen beleidskader jeugdhulp 2024-2028

Het huidige regionale beleidskader jeugdhulp loopt van 2019 tot 2022. Normaliter sluit het nieuwe beleidskader naadloos aan op het oude. Echter, met de huidige ontwikkelingen in de jeugdzorg (kamerbrief hervormingen jeugdzorg mei 2022 en de hervormingsagenda die in het najaar 2023 pas door het Rijk en de VNG is vastgesteld), is het verstandig om dergelijke richtinggevend besluiten mee te nemen in een nieuw beleidskader. In de loop van 2023 is dit nieuwe beleidskader jeugdhulp van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten opgesteld, afgestemd en in de inspraakprocedure geweest. Besluitvorming vaststelling en vindt plaats in 2024.

Vaststellen beleidsplan + uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026

Het beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht-Heuvelland 2019-2022 is door de gemeenteraad vastgesteld op 3 april 2023. In 2023 is gewerkt aan het uitvoeringsplan, in samenspraak met gemeenteraad, inwoners, ASD en maatschappelijke partners. Het uitvoeringsprogramma wordt begin 2024 afgerond.

Vaststellen beleidsplan Schuldhulpverlening

In 2023 is gestart met het opstellen van een nieuw beleidsplan voor schuldhulpverlening. Vanwege het onlosmakelijke verband met armoede en vroegsignalering is gekozen om de drie thema's in één beleidsplan te bundelen. Dit biedt de mogelijkheid om in te zetten op een brede en integrale aanpak. Het beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024-2028 is eind 2023 ter inspraak gelegd voor inwoners en overige betrokkenen. In het tweede kwartaal van 2024 wordt het document aan de raad voorgelegd ter vaststelling.

Los van het beleidsplan, hebben wij in 2023 de uitvoering van de schuldhulpverlening en vroegsignalering met ingang van 1 januari 2024 opnieuw aanbesteed en gegund aan uitvoeringspartner Verder. Met onze ouder uitvoeringspartner KBL hebben we afspraken gemaakt over opvolging van reeds lopende dossiers.

Tussenevaluatie armoedebeleid

In 2023 is het Armoedebeleidsplan 2021-2024 geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie zijn meegenomen bij het opstellen van het beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024-2028.

Doorontwikkelen aanpak vroegsignalering

Vanaf 1 januari 2021 is vroegsignalering een wettelijke taak van gemeenten. Ter uitvoering van deze taak hebben wij in de afgelopen twee jaar een proces uitgerold en is er een stevige basis gelegd. In 2022 zijn wij aangesloten bij het Landelijke Convenant Vroegsignalering van de NVVK. Inmiddels hebben rond de 90 signaalpartners dit convenant getekend. In 2023 hebben wij de gangbare applicatie, bestaande uit RIS Matching en RIS Vroeg eropaf, aangeschaft. Deze applicatie biedt ons de mogelijkheid om signalen van betalingsachterstanden te ontvangen, te matchen en op te volgen. Daarnaast kunnen wij door de applicatie het proces monitoren (aantal meldingen, per signaalpartner, aantal inwoners bereikt etc.).

Inkomensondersteunende voorzieningen toegankelijk en bereikbaar (Judith)

Inkomensondersteunende voorzieningen zorgen ervoor dat de bestaanszekerheid gewaarborgd is, er oog is voor individuele behoeften en perspectief op de lange termijn wordt geboden. We hebben veel regelingen om goede ondersteuning te bieden aan inwoners met een laag inkomen. Er is echter nog terrein te winnen op het meer toegankelijk maken en het bereik van deze voorzieningen. In 2023 hebben we in het kader van het beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024-2028 een voorstel hiervoor uitgewerkt. Ook is in 2023 als nieuwe voorziening de speelgoedbank in de kloosterkerk geopend. Wij hebben als gemeente de opstartkosten voor onze rekening genomen en dragen zorg voor de huurkosten.

Herijking beleidskader Participatiewet

Herijking van het beleidskader participatiewet is in het kader van het uitvoeren van het Breed Offensief in 2023 regionaal verband opgepakt (zie onderstaande).

Wijzigingen Participatiewet i.h.k.v. uitvoering Breed Offensief

In het kader van het Breed Offensief biedt de regering middels een samenhangend pakket van ruim twintig maatregelen de gemeente (en/of de Sociale Verzekeringsbank) meer ruimte om te doen wat nodig is om mensen met een bijstandsuitkering goed te ondersteunen. In eerste instantie om hen aan het werk te helpen en als dat (nog) niet mogelijk is, te zorgen voor een toereikend inkomen en andere vormen van participatie. Ook wordt beoogd meer rechtszekerheid te bieden aan mensen die een bijstandsuitkering ontvangen over hun rechten en plichten.

We hebben in 2023 in regionaal verband de beleidsvoorbereiding, in- en uitvoering van de wijzigingen Participatiewet i.h.k.v. het uitvoeren Breed Offensief ter hand genomen. Dit heeft geresulteerd in vaststelling van de verordening 'Re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023'. Volgend uit deze nieuwe verordening zijn tevens de beleidsregels 'Scholing Maastricht-Heuvelland', de beleidsregels 'Persoonsgebonden re-integratiebudget' en de beleidsregels 'Gesubsidieerde arbeid Maastricht-Heuvelland 2023' vastgesteld.

Procesoptimalisatie inburgering

De nieuwe Wet inburgering is op 1 januari 2022 in werking getreden, waarbij de regie op de uitvoering bij gemeenten ligt. Het doel van de wet is dat inburgeraars zo snel mogelijk actief deelnemen aan de samenleving. Het leren van de taal en participeren staan daarom centraal. Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (SZMH) heeft de Wet inburgering voor de Maastricht-Heuvellandgemeenten uitgevoerd. In samenwerking met de andere gemeenten in de regio en de betrokken ketenpartners (SZMH, VluchtelingenWerk Nederland en VISTA College) hebben we in 2023 het inburgeringsproces gemonitord. Waar nodig hebben we bijgestuurd en zijn er aanvullende afspraken gemaakt met als doel om diverse onderdelen beter op elkaar aan te laten sluiten.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
6.1	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2022	671,4	825,4	CBS
6.2	Jongeren met een delict voor de rechter	% aantal jongeren 12-21 jaar	2022	1	1	CBS
6.3	Kinderen in uitkeringsgezin	% aantal kinderen tot 18 jaar	2022	4	6	CBS
6.4	Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking	2023	69,2	73,1	CBS
6.5	Werkloze jongeren	% aantal jongeren 16-22 jaar	2022	2	1	CBS
6.6	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	2023	239,6	344,8	CBS
6.7	Lopende re-integratie- voorzieningen	aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2023	146,4	191,5	CBS
6.8	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	10,7	11,1	CBS
6.9	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	1,4	1	CBS
6.10	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-22 jaar	2023	geen data	0,3	CBS
6.11	Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	aantal per 10.000 inwoners	2022	910	710	CBS
6.12	Demografische druk	% van personen 20-65 jaar	2023	85,3	70,3	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Sociaal Domein

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.574	4.335	4.059
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.049	2.945	2.981
6.3 Inkomensregelingen	6.059	6.378	6.479
6.4 WSW en beschutwerk	1.528	1.516	1.492
6.5 Arbeidsparticipatie	459	333	248
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	355	1.028	1.017
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.914	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	2.148	2.191
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	960	864
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	353	403
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	40	51
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.109	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	31	755	563
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	1.407	1.682
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	138	173
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	113	110
6.73a Pleegzorg jeugd	0	123	143
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	502	484
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	439	405
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	1	3
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	506	359
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	1	3
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	5	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	18	33
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	431	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	353	361
6.82b Jeugdreclassering	0	58	50
Totaal lasten	21.514	24.450	24.154

Baten per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	73	4.976	4.910
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4.951	4.893	4.887
6.4 WSW en beschutwerk	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	0	204	210
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	149	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	0	0
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0
6.73a Pleegzorg jeugd	0	0	0
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0
Totaal baten	5.173	10.073	10.007

Saldo per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.501	641	851
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.049	-2.945	-2.981
6.3 Inkomensregelingen	-1.108	-1.485	-1.592
6.4 WSW en beschutwerk	-1.528	-1.516	-1.492
6.5 Arbeidsparticipatie	-459	-333	-248
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-355	-824	-807
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.765	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	-2.148	-2.191
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	-960	-864
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	-353	-403
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	-40	-51
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-4.109	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-31	-755	-563
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	-1.407	-1.682
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	-138	-173
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	-113	-110
6.73a Pleegzorg jeugd	0	-123	-143
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	-502	-484
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	-439	-405
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	-1	-3
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	-506	-359
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	-1	-3
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-5	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	-18	-33
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-431	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	-353	-361
6.82b Jeugdreclassering	0	-58	-50
Saldo van baten en lasten	-16.341	-14.377	-14.147

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.7 Programma Volksgezondheid en Milieu

Omschrijving van het programma en thema-indeling

Het programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de taakvelden volksgezondheid, riolering en afval, milieubeheer en begraafplaatsen. Het onderwerp duurzaamheid is binnen onze begroting verwerkt binnen het taakveld milieubeheer.

Deze onderwerpen zijn onderverdeeld in de volgende thema's:

- Volksgezondheid;
- Riolering;
- Afval;
- Milieubeheer en duurzaamheid;
- Begraafplaatsen.

Thema Volksgezondheid

Volksgezondheid bevat de onderdelen algemene gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg, die beiden in regionaal verband worden uitgevoerd door de GGD Zuid-Limburg. Daarnaast zijn enkele bijdragen aan hulpverleningsinstanties opgenomen binnen dit thema. Het thema volksgezondheid hangt nauw samen met het programma sociaal domein. In het sociaal domein zijn verschillende projecten benoemd, vandaar dat we er in deze paragraaf niet verder op in gaan.

Thema Riolering

Wat hebben we bereikt?

Waterprogramma

Op 9 oktober 2023 heeft de raad het Waterprogramma 2024-2027 vastgesteld. In het waterprogramma hebben we onze koers voor de komende vier jaar vastgelegd. De zorgplichten van de gemeente, zoals doelmatige inzameling en transport van afvalwater, doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater, en het voorkomen of beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand, zijn vertaald naar uitvoeringsprogramma's, investeringskosten, en waterprojecten.

Onderhoudsmaatregelen

Afgelopen jaar hebben we drie onderhoudscontracten voorbereid en aanbesteed voor het reinigen en inspecteren van riolen en kolken, extra reinigingsrondes van kolken, en het relinen van riolen. Diverse reparaties aan de riolering zijn uitgevoerd. Gedurende het jaar hebben we te maken gehad met drie hevige hoosbuien, wat resulteerde in veel meldingen van bewoners en extra reparatiemaatregelen en infrastructurele aanpassingen.

Thema Afval

Wat hebben we bereikt?

Eind 2023 is het nieuwe beleidskader afval afgerond en aan de raden van Meerssen, Maastricht en Valkenburg aan de Geul ter besluitvorming aangeboden en vastgesteld. Dit beleidskader draagt bij aan de kosteneffectiviteit van de afvalverwerking. Samen met de andere gemeente in Limburg is via de ASL een nieuwe aanbesteding afgerond voor GFT-E en Restafval.

Via gerichte communicatie is het vergroten van de bewustwording van onze burgers ten aanzien van afval een blijvend continu proces. Ook is circulariteit als belangrijker thema in de criteria van ons gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid gevestigd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voor het nieuwe beleidskader afval is intensief samengewerkt met de beleidsmedewerkers van Meerssen en Maastricht. Er zijn ook verschillende momenten van inspraak geweest voor inwoners, stakeholders en (burger)-raadsleden. Voor de nieuwe aanbesteding van de verwerking van GFT-E en

restafval hebben alle gemeenten in Limburg via de ASL samengewerkt om onze krachten te bundelen waardoor we op het gebied van de transitie naar een circulaire economie op het gebied van afval en grondstoffen gunstige resultaten hebben bereikt. Er is ingezet op minder zwerfafval door het plaatsen van kroonringen voor PMD aan lichtmasten. In de zomermaanden is gerichte informatie verspreid over maatregelen die helpen om overlast van GFT containers te verminderen. Er is gratis compost aan onze inwoners uitgedeeld tijdens nationale compostdag. De discipline Circulaire economie & afval wordt, aan de voorkant betrokken bij inkoop- en aanbestedingen en waar mogelijk wordt het als gunningscriterium ingezet.

Thema Milieubeheer en duurzaamheid

Het thema milieubeheer en duurzaamheid wordt hieronder toegelicht met de onderwerpen duurzaamheid en energietransitie, waaronder regionale energiestrategie (RES).

Duurzaamheid

Door het sluiten van het Klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland zich internationaal gecommitteerd aan het tegengaan van de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Het Nationaal Klimaatakkoord (2019) is de Nederlandse uitwerking van internationale klimaatafspraken. Duurzaamheid is echter een containerbegrip, en daarmee breder dan alleen tegengaan van klimaatverandering of de energietransitie, waarbij niet voor iedereen duidelijk is wat hieronder valt. De rijksoverheid schetst duurzame transitie als “groen, circulair, sociaal en innovatief”. Duurzaamheid is dan ook geen geïsoleerd thema, maar een rode draad door een diversiteit aan beleidsvelden. Binnen het klimaatakkoord zijn doelen vastgelegd voor verschillende sectoren.

Valkenburg aan de Geul is een Global Goals gemeente en heeft zich daarmee gecommitteerd aan de 17 Sustainable Development Goals (SDG's), oftewel Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, van de Verenigde Naties. Dit zijn doelstellingen op sociaal, economisch, groen en ruimtelijk vlak waarbij wordt gestreefd naar ontwikkelingen die gedurende lange tijd houdbaar zijn.

Vanwege de basis in rijksbeleid, het feit dat Valkenburg aan de Geul een Global Goals gemeente is en de vele raakvlakken van duurzaamheid met (vrijwel) alle beleidsterreinen, was het nodig om duurzaamheid beter, breder en duidelijker binnen de gemeentelijke organisatie te verankeren.

Wat hebben we bereikt?

Afstemming met de duurzaamheidsmedewerkers is een integraal onderdeel van de nieuwe raads- en collegenota's. Daarnaast nemen we deel aan het CO2 reductieprogramma van de VNG. De eerste inventarisatie van de CO2 uitstoot van onze organisatie heeft plaatsgevonden. De vertaling van deze inventarisatie naar een actieprogramma vindt momenteel plaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is gekeken naar de concrete toepassingsmogelijkheden van duurzaamheid in de beleidsvelden. Daarvoor zijn de SDG's geschikt. Binnen de omgevingsvisie wordt een handreiking gedaan door reeds per beleidsterrein de toepasbare SDG's te identificeren. Daarnaast wordt iedereen de mogelijkheid geboden om bij raads- en collegenota's de beleidsmedewerker duurzaamheid te raadplegen.

Energietransitie

De Zuid-Limburgse gemeenten vormen samen met de Provincie Limburg, Netbeheerder Enexis en Waterschap Limburg de energieregio Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES Zuid-Limburg). Na het zomerreces 2022 is het samenwerkingsverband gestart met het opstellen van uitvoeringsplannen m.b.t. de RES 1.0 en is er een Zuid-Limburg brede landschappelijke verdiepingsstudie voor zon- en windenergie uitgevoerd inclusief daarop volgende synthesestudies.

De gemeentelijke Transitie Visie Warmte (TVW) is vastgesteld. Daarmee is vastgelegd hoe wij aan de slag gaan met de opgaven binnen klimaat Tafel “Gebouwde Omgeving” (zie Nationaal Klimaatakkoord), namelijk: in 2030 dienen een groot gedeelte van de woningen en gebouwen aardgasvrij-ready (aardgasvrij óf gereed voor een aardgasvrije warmteoplossing) te zijn en in 2050 dient elke woning en elk gebouw aardgasvrij te zijn. Om naar deze doelen toe te werken, beschrijft de TVW hoe dit de komende jaren strategisch aangepakt gaat worden. Gelijktijdig met de

vaststelling zijn ook de middelen voor de uitvoering vrijgegeven. Hiertoe is tevens een nieuwe medewerker aangetrokken.

Wat hebben we bereikt?

Regionale Energie Strategie (RES)

- Het afronden van de Landschappelijke verdiepingsstudie Heusschen-Copier;
- Het in kaart brengen van de (on)mogelijkheden van verduurzaming ten tijde van netcongestie;
- Een goede samenwerking met de subregio Maastricht-Heuvelland en de regio Zuid-Limburg rondom (grootschalige) opwek van duurzame energie, energiebesparing en de energietransitie in brede zin;
- Het in kaart brengen van de opgave omtrent netuitbreiding voor de periode tot 2030 in gemeente Valkenburg aan de Geul;
- Het oprichten van een energiecoöperatie.

Transitie Visie Warmte (TVW)

- Het werven van een nieuwe medewerker, zijnde programmamanager warmte;
- Burgerinitiatieven via expertisetafel helpen bij de voortgang wanneer zij barrières ervaren;
- Uitvoeren van het pilotproject Verduurzaam je Huis, waarbij diverse woningen in Valkenburg aan de Geul voorzien zijn van goede isolatie, ventilatie en installatie maatregelen.
- Het tot uitvoering brengen van isolatiemaatregelen vanuit het Noodfonds Valkenburg aan de Geul bij financieel minder draagkrachtige huishoudens;
- Het creëren van een fysiek energieloket in de regio, waar inwoners terecht kunnen voor advies en te ervaren hoe duurzaamheidsmaatregelen in de praktijk “voelen” in een woning.

Daarnaast heeft onze gemeente de wettelijke en van rijkswege opgelegde opgaven en taken verder gebracht. Dit omvat onder meer het toewerken naar een CO₂-neutrale gemeente in 2050 en het halveren van de CO₂-uitstoot in 2030, ten opzichte van de CO₂-uitstoot in 1990. Daarnaast is tevens nut en noodzaak van soortenmanagementplannen onderzocht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionale Energie Strategie (RES)

- Aansluiten bij controlegroep voor de uitgevoerde synthesestudie en input leveren op de ruimtelijke en energetische plannen van de Provincie;
- In RES verband onderzoeken welke mogelijkheden bestaan ten tijde van netcongestie;
- Intensievere samenwerking en correspondentie met Enexis en Provincie omtrent de toekomst van het energienet in zowel regionale als lokale context;
- Samen met Maastricht en Meerssen het klimaathuis aan de Groene Loper in Maastricht bemensen met energieadviseurs om inwoners te voorzien van onafhankelijk advies.

Transitie Visie Warmte (TVW)

- Werven nieuwe medewerker;
- Expertisetafel RES betrekken bij warmteprojecten van bewonersinitiatieven;
- Project Verduurzaam je Huis uitgevoerd. SVn fungeert als lening verstrekker en Susteen fungeert als serviceprovider;
- Aanpak energiearmoede uitgebreid met financiën uit Noodfonds Valkenburg aan de Geul om bij financieel minder draagkrachtigen ook in de woningschil isolatiemaatregelen te treffen.

Thema Begraafplaatsen

Wat hebben we bereikt?

In 2023 is de civieltechnische en bouwkundige renovatie van de begraafplaats Cauberg afgerond. In Q1 - 2024 staat de eindoplevering van de renovatie gepland, waarna de financiële stand van zaken opgemaakt kan worden. Hierop volgend worden de voorbereidingen opgestart om te komen tot de herinrichting van de vrijgekomen 'Begraafplaats Paters der HH Harten'.

Verder is het vigerende beleid met betrekking tot de begraafplaatsen erop gericht om bestaande voorzieningen zo veel en zo goed mogelijk in stand te houden. Indien er in de toekomst wijzigingen of aanpassingen nodig zijn zullen we dat tijdig melden en/of met een voorstel komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben uitvoering gegeven aan de renovatie en onderhoudsplanning van de begraafplaatsen, met aandacht voor actuele knelpunten.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
7.1	Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2022	73	148	CBS
7.2	Hernieuwbare elektriciteit	% totale elektriciteit	2021	13,5	33,1	RWS Klimaat-monitor

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft dat gekost?

Programma Volksgezondheid en Milieu

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	776	902	849
7.2 Riolering	2.058	1.990	2.057
7.3 Afval	1.932	1.865	1.805
7.4 Milieubeheer	352	818	676
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	321	346	313
Totaal lasten	5.439	5.921	5.700
<i>Baten per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	0	96	39
7.2 Riolering	2.801	2.740	2.621
7.3 Afval	2.114	2.033	2.029
7.4 Milieubeheer	10	376	220
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	153	136	142
Totaal baten	5.078	5.381	5.051
<i>Saldo per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	-776	-806	-810
7.2 Riolering	743	750	564
7.3 Afval	182	168	224
7.4 Milieubeheer	-342	-442	-456
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-168	-210	-171
Saldo van baten en lasten	-361	-540	-649

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.8 Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving van het programma

In het programma Bestuur en Ondersteuning zijn de financiële consequenties van de taakvelden verwerkt, die niet direct aan de voorgaande programma's zijn toegerekend (of niet mogen worden toegerekend op basis van onze verslaggevingsvoorschriften).

Het programma Bestuur en Ondersteuning bestaat uit de volgende onderdelen:

- Taakveld 0.1 Bestuur
- Taakveld 0.2 Burgerzaken
- Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- Taakveld 0.5 Treasury
- Taakveld 0.61 OZB woningen
- Taakveld 0.62 OZB niet-woningen
- Taakveld 0.64 Belastingen overig
- Taakveld 0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds
- Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (taakstellende bezuinigingen en stelposten)

Voor de inhoudelijke toelichting op deze onderdelen verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen, de paragraaf Financiering (voor het onderdeel Treasury) en de paragraaf Bedrijfsvoering.

De onderdelen Overhead (taakveld 0.4), Vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en Onvoorzien (gedeelte van taakveld 0.8) zijn als apart onderdeel naast het programma Bestuur en Ondersteuning opgenomen in het volgende hoofdstuk.

Met betrekking tot het Gemeentefonds (taakveld 0.7) is de gemeenteraad in het raadsinformatiebulletin van 17 januari 2024 (RIB nr. 24.07) geïnformeerd over de Decembercirculaire 2023 van het Gemeentefonds. Door het moment waarop deze circulaire door de Rijksoverheid is gepubliceerd was het niet meer mogelijk om deze wijziging nog als begrotingswijziging in 2023 te verwerken. Inhoudelijk had deze wijziging met name betrekking op de decentralisatie-uitkering energietoelage.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
8.1	Formatie	aantal fte per 1.000 inwoners	2023	7,54	-	Eigen gegevens
8.2	Bezetting	aantal fte per 1.000 inwoners	2023	7,69	-	Eigen gegevens
8.3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	2023	916,18	-	Eigen gegevens
8.4	Externe inhuur	% kosten van totale loonsom en inhuur externen	2023	14,61	-	Eigen gegevens
8.5	Externe inhuur	totale kosten externe inhuur	2023	€ 2.017.651	-	Eigen gegevens
8.6	Overhead	% van totale lasten	2023	12,43	-	Eigen gegevens

Wat heeft dat gekost?

Programma Bestuur en Ondersteuning

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	896	916	902
0.2 Burgerzaken	633	649	793
0.5 Treasury	-28	210	212
0.61 OZB woningen	84	84	140
0.62 OZB niet-woningen	54	54	94
0.64 Belastingen overig	112	203	113
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	970	0	0
0.8 Overige baten en lasten (exclusief onvoorzien)	449	0	0
Totaal lasten	3.170	2.116	2.254
<i>Baten per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	0	0	0
0.2 Burgerzaken	156	162	178
0.5 Treasury	271	1.313	1.418
0.61 OZB woningen	3.529	3.596	3.626
0.62 OZB niet-woningen	2.239	2.425	2.447
0.64 Belastingen overig	618	516	499
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	31.364	33.130	34.204
0.8 Overige baten en lasten	0	2.265	2.265
Totaal baten	38.177	43.407	44.637
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	-896	-916	-902
0.2 Burgerzaken	-477	-487	-615
0.5 Treasury	299	1.103	1.206
0.61 OZB woningen	3.445	3.512	3.486
0.62 OZB niet-woningen	2.185	2.371	2.353
0.64 Belastingen overig	506	313	386
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	30.394	33.130	34.204
0.8 Overige baten en lasten	-449	2.265	2.265
Saldo van baten en lasten	35.007	41.291	42.383

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

1.9 Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Toelichting op Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) maken de overhead, de vennootschapsbelasting en onvoorzien geen onderdeel uit van de programma's. Deze onderdelen worden naast de programma's in de programmabegroting en in het overzicht van baten en lasten opgenomen.

De onderdelen mutaties op reserves en resultaat jaarrekening zijn opgenomen in de jaarrekening.

Taakveld 0.4 Overhead

Onder dit taakveld zijn kosten opgenomen die verband houden met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. In de paragraaf bedrijfsvoering is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de gerealiseerde resultaten in 2023.

Onvoorzien (onderdeel van taakveld 0.8)

De onvoorziene baten hebben betrekking op het (gedeeltelijk) vrijvallen van de voorziening dubieuze debiteuren. Daarnaast zijn de afwikkelingsverschillen van voorgaande boekjaren op deze post verwerkt.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

In 2023 zijn er geen lasten voor vennootschapsbelasting gerealiseerd.

Beleidsindicatoren

Zie het voorgaande hoofdstuk voor de beleidsindicatoren op bestuur en ondersteuning.

Wat heeft dat gekost?

Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.4 Overhead	8.569	9.820	8.190
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	100	170	0
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	1	1	0
Totaal lasten	8.670	9.991	8.190
<i>Baten per taakveld</i>			
0.4 Overhead	182	182	459
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	-49	-38	452
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
Totaal baten	133	144	911
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.4 Overhead	-8.387	-9.638	-7.731
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	-149	-208	452
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	-1	-1	0
Saldo van baten en lasten	-8.537	-9.847	-7.279

De analyse van de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging is opgenomen in hoofdstuk 5.3 van de jaarverantwoording.

Hoofdstuk 2: Paragrafen

In dit hoofdstuk zijn de paragrafen opgenomen die een verplicht onderdeel vormen op basis van de verslaggevingsvoorschriften. Dit betreft de volgende paragrafen:

- Paragraaf Lokale Heffingen;
- Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen;
- Paragraaf Financiering;
- Paragraaf Bedrijfsvoering;
- Paragraaf Openbaarheid;
- Paragraaf Verbonden Partijen;
- Paragraaf Grondbeleid.

2.1 Paragraaf Lokale Heffingen

Bij de lokale heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen, heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld en overige heffingen. Onder de eerste categorie vallen de Onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de parkeerbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de gemakkelikhedenretributie en de reclamebelasting. Tot de tweede categorie worden de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges gerekend. Onder de derde categorie zijn de begrafenisrechten en de marktgelden gerangschikt.

De BIZ-heffing valt formeel ook onder de lokale heffingen, maar wordt vrijwel volledig doorgestort aan de stichting BIZ-Valkenburg. Om deze reden wordt de BIZ-heffing in deze paragraaf niet nader toegelicht.

In deze paragraaf treft U achtereenvolgens aan:

- Belasting- en heffingenbeleid;
- Kwijtscheldingsbeleid;
- Lokale heffingen zonder gebonden besteding;
- Lokale heffingen met gebonden besteding;
- Overige lokale heffingen;
- Lokale lastendruk.

Belasting- en heffingenbeleid

De gemeenteraad heeft de tarievenbesluiten voor 2023, inclusief de bijbehorende verordeningen, vastgesteld in de raadsvergadering van 8 november 2022. In de raadsvergadering van 12 december 2022 zijn aanvullende tarievenbesluiten genomen voor de onroerendezaakbelasting (OZB), de lijkbezorgingsrechten (grafrechten) en de hondenbelasting. Voor enkele belastingsoorten gelden in 2023 de verordeningen zoals die zijn vastgesteld in eerdere jaren. Kort samengevat is het belastingbeleid in 2023 als volgt vastgesteld:

- De belastingdruk voor de onroerendezaakbelasting (OZB) is met 3% gestegen;
- Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt van volledige kostendeckering gehanteerd (waarbij incidenteel in 2023 de kosten voor afval gedeeltelijk ten laste van de algemene middelen zijn gebracht);
- De tarieven voor hondenbelasting, de leges en de precariobelasting zijn geïndexeerd met gemiddeld 1,5%, waarbij voor de hondenbelasting het tarief voor de eerste hond op nihil is gesteld;
- Het tarief voor de toeristenbelasting is in 2023 ongewijzigd op € 2 per persoon per nacht voor hotels en € 1,50 per persoon per nacht voor campings;
- Het tarief voor de lijkbezorgingsrechten (grafrechten) zijn in 2023 gestegen met 6%;

- De tarieven voor parkeerbelasting (uitgezonderd het tarief voor de naheffingsaanslag), gemakkelikhedenretributie, reclamebelasting en marktgelden zijn gelijk gebleven.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding wordt verleend ingeval een belastingschuldige niet in staat is om de opgelegde belastingaanslag te voldoen. Er moet dan wel sprake zijn van belastingen, die niet ontweken kunnen worden. Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt de 100%-norm toegepast.

De gemeente kan in bepaalde gevallen kwijtschelding voor ondernemers toepassen, met dien verstande dat het daarbij alleen mag gaan om belastingen die geen relatie hebben met de onderneming, zoals de afvalstoffenheffing. Indien er echter sprake is van een woon- winkelpand (gemengd gebruik), prevaleert het zakelijke karakter en is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding alleen mogelijk in het kader van een crediteurenakkoord. In het algemeen kan worden gesteld dat er slechts in beperkte gevallen sprake kan zijn van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

De uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid van onze gemeente is ondergebracht bij de BsGW. De BsGW heeft in 2023 de volgende kwijtscheldingen verleend (afgerond op € 1.000):

Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€	68.000
Kwijtschelding rioolheffing	€	62.000

Lokale heffingen zonder gebonden besteding

Onroerende-zaakbelastingen

De Onroerende-zaakbelastingen worden geheven op basis van de gelijknamige verordening, die door de gemeenteraad is vastgesteld op 12 december 2022. Wanneer het een woning betreft, worden alleen zakelijk gerechtigden in de heffing van de Onroerende-zaakbelastingen betrokken. Indien het niet om een woning gaat, blijven zowel de zakelijk gerechtigde als de gebruiker belastingplichtig.

Voor het belastingjaar 2023 geldt als heffingsmaatstaf de getaxeerde waarde in het economische verkeer. De peildatum van de waarde is 1 januari 2022. Bij de bepaling van de tarieven is rekening gehouden met het uitgangspunt van 3% stijging van de opbrengsten (na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en exclusief de areaaluitbreiding).

De tarieven, die worden uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, zijn in 2023 als volgt:

Onroerende zaakbelasting	Tarieven 2023
Eigenarenbelasting woningen	0,1348%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,5367%
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,4295%

De gerealiseerde baten, afgerond op € 1.000, bedragen in 2023 per onderdeel:

Onroerende zaakbelasting	Realisatie 2023
OZB-opbrengsten eigenaren woningen	3.626.000
OZB- opbrengsten eigenaren niet-woningen	1.465.000
OZB- opbrengsten gebruikers niet-woningen	982.000
Totaal opbrengsten	6.073.000

Hondenbelasting

De onderhavige belasting wordt geheven op grond van de verordening hondenbelasting 2023, vastgesteld bij raadsbesluit van 12 december 2022. De tarieven voor 2023 zijn als volgt:

Voor de 1 ^e hond	€	0,00
Voor de 2 ^e hond	€	92,40
Voor elke volgende hond	€	184,80

De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 15.000.

Parkeerbelasting

De heffing van parkeerbelastingen geschiedt op basis van artikel 225 van de Gemeentewet en op basis van de verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen 2023, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Het tarief bedraagt in 2023 € 1,90 per uur (behalve Koningswinkelstraat € 1,40). De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 2.575.000. Dit is inclusief parkeervergunningen en exclusief de parkeeropbrengsten van de parkeergarage.

Naheffingsaanslag parkeerbelasting (gefiscaliseerde parkeerboetes)

Onze gemeente heeft gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid tot invoering van het gefiscaliseerd parkeren. De heffing geschiedt op basis van de verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen 2023, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. De kosten van de naheffingsaanslag bedragen in 2023 € 72,90, te verhogen met een bedrag van één uur parkeertijd. De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 74.000.

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een belasting geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf aan personen, die tegen betaling overnachten en die niet in het bevolkingsregister van onze gemeente staan ingeschreven. De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Toeristenbelasting, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022.

De tarieven per persoon per overnachting zijn in 2023 als volgt:

In hotels en pensions	€ 2,00
Op campings	€ 1,50

De gerealiseerde opbrengsten in 2023 bedragen (afgerond) € 2.617.000.

Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Het belastbare feit is het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 369.000.

Vermakelijkhedenretributie

De vermakelijkhedenretributie wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2020. Het tarief voor 2023 bedraagt € 0,20 per persoon, met dien verstande dat in de kerstperiode een tarief van € 0,55 per persoon in rekening wordt gebracht als het aantal bezoekers van de vermakelijkheid in die periode de 50.000 te boven gaat. De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 305.000.

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2020. De gerealiseerde baten in 2023 bedragen (afgerond) € 110.000.

Lokale heffingen met gebonden besteding

Voor de zogeheten besteding gebonden heffingen dienen wij aan te tonen dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking. Dit percentage wordt getoetst op basis van de begroting, niet op basis van de realisatie. In de tarieven mogen ook overheadkosten verdisconteerd worden. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde systematiek bij de bepaling van de hoogte van deze overhead degelijk wordt onderbouwd.

Bij de bepaling van de hoogte van de kosten wordt ook de overhead meegenomen. Zoals uit de hierna volgende berekening blijkt, hebben wij die opslag bepaald op € 56.090 per fte.

Berekening overhead (realisatie 2023)

(bedragen in hele euro's)

Taakveld overhead:		7.734.352
Directe kosten die niet doorbelast mogen worden:		
Voormalig personeel	131.974	
Eigen risico WAO/WW	79.012	
Voorziening personeel	170.670	
Voorziening verlofsparen	61.494	
Overige kosten	18.966	
Griffie	163.138	
Kosten OR en gladheidsbestrijding, wateroverlast	17.381	
Wateroverlast	10.931	
		<u>-653.566</u>
Doorbelasting		<u>7.080.787</u>
Aantal fte's bedrijfsvoering	126,24	
Per fte, afgerond	€ 56.090	
Aantal productieve uren 2023	1.363	
Tarief per uur	€ 41,15	

Afvalstoffenheffing

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Afvalstoffenheffing, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Alle kosten die verband houden met het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen worden integraal doorberekend.

Het belastingtarief in 2023 bedraagt € 210,00 per perceel per belastingjaar. De gerealiseerde baten van de afvalstoffenheffing in 2023 bedragen € 1.612.765. In onderstaand overzicht is de berekening voor de kostendeckendheid van deze heffing opgenomen.

Overzicht kostendeckendheid afvalstoffenheffing 2023

(bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	1.731.905
Overhead: 1,45 fte * € 56.090,-	81.331
Kwijtschelding	68.404
B.T.W.	302.513
Lasten per saldo	<u>2.184.152</u>
Baten:	
Directe baten taakveld	347.552
Afvalstoffenheffing	1.612.765
Baten per saldo	1.960.317
Dekkingspercentage	89,75%

Voor de volledigheid merken wij hierbij op dat dit dekkingspercentage is bereikt door een bedrag toe te voegen van afgerond € 67.637 aan de voorziening afval. In de begroting 2023 is besloten een bedrag van € 223.835 (zijnde het verwachte tekort op de begroting van de afvalstoffenheffing) incidenteel te dekken uit de algemene middelen. In bovenstaande opstelling is hiermee rekening gehouden.

Rioolheffing

Deze heffing is geregeld in de verordening Rioolheffing, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Bij deze heffing wordt het principe 'de vervuiler betaalt' toegepast, waarbij de heffing per perceel afhankelijk is van het waterverbruik. De belasting bedraagt voor elke volle eenheid van een kubieke meter water € 2,35 met dien verstande dat het te heffen bedrag nimmer minder dan € 49 en nooit meer dan € 79.500 bedraagt. In onderstaand overzicht is de berekening voor de kostendekkendheid van deze heffing opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing 2023.

(bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	1.819.743
Overhead: 1,22 fte * € 56.090,-	68.430
Kwijtschelding	61.735
B.T.W.	158.597
Administratieve rente (2%-feitelijke rente)	299.252
Lasten per saldo	2.407.757
Baten:	
Rioolheffing	2.404.592
Overige baten	3.165
Baten per saldo	2.407.757
Dekkingspercentage	100%

Voor de volledigheid merken wij hierbij op dat dit dekkingspercentage is bereikt door aan de voorziening riolen een bedrag toe te voegen van afgerond € 242.611.

Leges

Leges zijn vergoedingen voor door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. Bij de bepaling van de tarieven wordt gestreefd naar maximale kostendekking. Leges worden geheven op basis van de Legesverordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. In onderstaand overzicht is de berekening van de kostendekkendheid van deze heffing opgenomen.

Titel 1: Algemene dienstverlening

Toerekenbare lasten taakveld burgerzaken:

Aanschaf reisdocumenten en rijbewijzen	47.904
Verklaringen omtrent gedrag	9.219
Kadaster	55.407
Overige lasten	18.095
Directe salariskosten	160.086
Overhead: 2,2106 fte * € 56.090,-	123.993
	<u>414.704</u>

Toerekenbare baten taakveld burgerzaken:

Leges bevolking	23.414
Leges paspoorten	79.610
Leges rijbewijzen	18.758
Leges huwelijken	56.375
Overige baten	14.490
	<u>192.646</u>

Dekkingspercentage **46,5%**

Titel 2: Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Toerekenbare lasten taakveld wonen en bouwen:

Kosten welstands- en monumentencommissie	60.160
Inschakeling externe deskundigen	38.468
Directe salariskosten	444.571
Overhead: 5,2370 fte * € 56.090	293.743
	<u>836.941</u>

Toerekenbare baten taakveld wonen en bouwen:

Leges omgevingsvergunning	292.694
Terugontvangst lasten welstandstoezicht	80.473
	<u>373.168</u>

Dekkingspercentage **44,6%**

Titel 3: Europese dienstenrichtlijn

Toerekenbare lasten taakveld openbare orde en veiligheid:

Directe salariskosten	140.434
Overhead: 1,8735 fte * € 56.090	105.085
	<u>245.519</u>

Toerekenbare baten taakveld openbare orde en veiligheid:

Precariovergunningen	10.569
Leges algemene zaken	25.705
Leges drank en horecawet	14.937
Overige leges	25.127
	<u>76.338</u>

Dekkingspercentage **31,1%**

Overige lokale heffingen

Begrafnisrechten

Deze heffing is geregeld in de verordening Lijkbezorgingsrechten, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 12 december 2022. De gerealiseerde opbrengst in 2023 bedraagt (afgerond) € 142.000.

Marktgeden

Deze gelden worden geheven op basis van de verordening Marktgeden, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 9 november 2021. De gerealiseerde opbrengst in 2023 bedraagt (afgerond) € 3.000.

Lokale lastendruk

Elk jaar publiceert de provincie het belastingoverzicht, waarmee de gemeentelijke heffingen (Onroerend-zaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing) van alle Limburgse gemeenten met elkaar worden vergeleken. Het belastingoverzicht 2023 van de provincie Limburg is gepubliceerd in maart 2023.

De lasten en het tarief voor OZB-eigenaar woning liggen iets boven het provinciale gemiddelde. Voor deze belastingsoort geldt binnen onze gemeente de afspraak van een jaarlijkse stijging van 3%, waarmee er sprake is van een stabiele belastingdruk.

Met betrekking tot de rioolheffing zit onze gemeente precies op het provinciale gemiddelde. Hier hoort wel de kanttekening bij dat dit is gebaseerd op een gemiddeld gebruikt. De werkelijke lastendruk voor onze inwoners is in 2023 afhankelijk van het werkelijke waterverbruik. Het waterprogramma 2024 - 2027, zoals dat door de raad is vastgesteld op 9 oktober 2023, vormt de grondslag voor de ontwikkeling van de lastendruk voor de rioolheffing in de komende jaren.

De afvalstoffenheffing binnen onze gemeente valt in 2023 gemiddeld genomen bij de laagste 4 gemeenten in Limburg. Hier hoort wel de kanttekening bij dat dit in 2023 is gerealiseerd door incidenteel de kosten van afval gedeeltelijk vanuit de algemene middelen te financieren. In de begroting 2024 is een duiding gegeven van de verwachte ontwikkelingen van de lastendruk van de afvalstoffenheffing in de komende jaren. Bij de kadernota 2024 en de ontwerpbegroting 2025 zullen concrete keuzes voor dit beleidsterrein aan de raad worden voorgelegd.

2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

In deze paragraaf wordt een verband gelegd tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt vervolgens uitgedrukt in het weerstandsvermogen. Gezamenlijk met de in deze paragraaf opgenomen financiële kengetallen kan een goed oordeel worden gevormd over de financiële positie. Achtereenvolgens wordt een samenvattend overzicht verstrekt van de beschikbare reserves en voorzieningen, wordt de wijziging naar aanleiding van de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024 kort toegelicht, wordt ingegaan op het risicoprofiel, worden de (verplichte) financiële kengetallen gepresenteerd en wordt nader ingegaan op de financiële positie van onze gemeente.

Reserves en voorzieningen

De stand van de reserves en voorzieningen aan het begin en aan het einde van 2023 is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	1 januari 2023	31 december 2023
Algemene reserve	2.267	21.603
Bestemmingsreserves	55.626	47.311
Subtotaal reserves	57.892	68.914
Voorzieningen	10.558	8.073
Totaal	68.450	76.987

In de stand van de reserves is het gerealiseerde resultaat niet opgenomen. De stand van de voorzieningen sluit aan op de boekwaarde (niet op de balanswaarde), zoals zichtbaar in de tabel 'verloop van de voorzieningen' in de toelichting op de balans.

In hoofdstuk 5.2 toelichting op de balans is een toelichting opgenomen van iedere individuele reserve en voorziening.

Nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024 (incl. effect op de balans ultimo 2023)

Met de vaststelling van de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024 heeft de gemeenteraad besloten tot een volledige herziening van het beleidskader. In het raadsbesluit is opgenomen dat de wijzigingen in de jaarrekening 2023 per balansdatum 31 december 2023 worden verwerkt.

Op basis van dit raadsbesluit van 11 december 2023 zijn een aantal reserves komen te vervallen, enkele nieuwe reserves ingesteld en is voor enkele reserves een maximumbedrag bepaald. De wijze waarop we met de algemene reserve omgaan is meer in lijn gebracht met wat gebruikelijk is bij andere gemeenten. De algemene dekkingsreserve is opgesplitst. Voor zover de algemene dekkingsreserve het karakter had van een algemene reserve wordt op basis van het nieuwe beleid de algemene reserve leidend.

In hoofdstuk 5.2 bij de toelichting op de balans zijn de individuele reserves nader toegelicht.

Het risicoprofiel

In het kader van risicomanagement is in het risicoprofiel de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. Deze ratio is het weerstandsvermogen. De risico-inventarisatie voor 2023 leidde tot een structureel risico-bedrag van € 2.657.439 en een incidenteel risico-bedrag van € 712.500, in totaliteit een bedrag van € 3.369.939.

Risico	Veroorzakende gebeurtenis	Maximale schadebedrag	I/S (financieel)	Risico-score (kans x impact)	prioriteit (impact)	Weerstandscapaciteitsbedrag	Programma / paragraaf
Extreme weersomstandigheden	Extrem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 100.000	I	15	1	€ 50.000	Sport, Cultuur en Recreatie / Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Bomenkap en bomenonderhoud	Klimaatveranderingen	€ 350.000	I	15	1	€ 175.000	Sport, Cultuur en Recreatie
(Plan)schadeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	1	€ 250.000	Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Croix de Bourgogne	Geen haalbare businesscase	€ 475.000	I	15	1	€ 237.500	Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Bijdragen GR('s) programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	Exploitatietekorten	€ 168.694	S	25	1	€ 151.825	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
Bijdragen GR('s) programma Onderwijs	Exploitatietekorten	€ 42.871	S	25	1	€ 38.584	Onderwijs
Bijdragen GR('s) programma Sociaal Domein	Exploitatietekorten	€ 329.495	S	25	1	€ 296.546	Sociaal Domein
Bijdragen GR('s) programma Volksgezondheid en Milieu	Exploitatietekorten	€ 259.885	S	25	1	€ 233.897	Volksgezondheid en Milieu
Bijdragen GR('s) programma Bestuur en Ondersteuning	Exploitatietekorten	€ 38.000	S	25	1	€ 34.200	Bestuur en Ondersteuning
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 293.400	S	25	1	€ 264.060	Economie en Toerisme
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 299.500	S	25	1	€ 269.550	Economie en Toerisme
Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot	Teruglopend aantal bezoekers, aanvullende veiligheidseisen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 130.800	S	25	1	€ 117.720	Economie en Toerisme
Sociaal domein	Toename gebruik voorzieningen, in te vullen taakstelling	€ 590.513	S	15	1	€ 295.257	Sociaal Domein
Algemene uitkering	Verloop access	€ 1.766.600	S	15	1	€ 883.300	Bestuur en Ondersteuning
Vennootschapsbelasting	Voordelig fiscaal resultaat exploitatie parkeergarage en afvalstromen	€ 25.000	S	25	1	€ 22.500	Vennootschapsbelasting
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	15	1	€ 50.000	Overhead
Totalen		€ 5.469.758				€ 3.369.939	

De beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming;
- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit.

Op basis van de voorschriften van het BBV wordt alleen de algemene reserve gerekend tot de vrij beschikbare en aanwendbare reserves.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:

Vrij beschikbare en aanwendbare reserves	€ 21.603.000
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 916.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	€ 1.035.000
Totaal	€ 23.554.000

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is met betrekking tot de eigen gemeentelijke inkomsten: de Onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges.

De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Onroerende zaakbelastingen (1% onder macronorm)	€ 61.000
Afvalstoffenheffing (100% kostendekkend)	€ 0
Rioolheffing (100% kostendekkend)	€ 0
Leges (niet 100% kostendekkend)	€ 855.000
Totaal	€ 916.000

Bij de bepaling van de onbenutte budgettaire capaciteit wordt gekeken naar het beschikbaar budget voor onvoorziene uitgaven (€ 100.000) en het structurele begrotingsresultaat op termijn (€ 935.000).

Het weerstandsvermogen

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld te zien:

(bedragen * € 1.000)

<i>Weerstandscapaciteit</i>		<i>Beschikbaar</i>		<i>Benodigd</i>
Structureel	A	1.951	B	2.657
Incidenteel	C	21.603	D	713
Totaal	E	23.554	F	3.370

<i>Weerstandvermogen</i>		
Structureel	(A/B)	0,73
Incidenteel	(C/D)	30,32
Totaal	(E/F)	6,99

De incidentele weerstandscapaciteit is ruim voldoende, zo blijkt uit de cijfers. De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. Mocht zich echter een structureel risico voordoen, dan kan dit een flink aantal jaren met de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit worden opgevangen.

Kengetallen financiële positie

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zes financiële kengetallen dienen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van deze positie.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

De netto schuldquote

Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de quote, des te lager de schulden.

De solvabiliteitsratio

Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de ratio, des te groter de weerbaarheid.

Grondexploitatie

Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Hoe lager het percentage, hoe minder risicovol.

Structurele exploitatieruimte

De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, des te groter de ruimte.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten. Hoe lager het percentage, des te groter te ruimte.

Financiële kengetallen en de signaleringswaarde

De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is door de toezichthouders daarom besloten voor het verkrijgen van een goed beeld, aan te sluiten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de hiernavolgende tabel is een categoriale indeling opgenomen, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

<i>Signaleringswaarden financiële kengetallen</i>	<i>Categorie A</i>	<i>Categorie B</i>	<i>Categorie C</i>
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
kengetal grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Financiële kengetallen gemeente

In de hiernavolgende tabel zijn de kengetallen voor onze gemeente opgenomen voor de jaren 2022 tot en met 2027.

<i>Verloop financiële kengetallen</i>	<i>Realisatie 2022</i>	<i>Realisatie 2023</i>	<i>Begroting 2024</i>	<i>Raming 2025</i>	<i>Raming 2026</i>	<i>Raming 2027</i>
netto schuldquote	-29,68%	-44,80%	0,87%	3,38%	5,57%	1,47%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-31,14%	-46,53%	-0,84%	1,68%	3,83%	-0,22%
solvabiliteitsratio	63,79%	75,78%	62,19%	61,90%	59,87%	60,76%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	4,99%	4,30%	1,96%	4,65%	0,77%	1,47%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2023)	94,00%	94,07%	97,67%	100,21%	102,86%	105,72%

Hieruit kunnen wij concluderen dat de eerste 5 financiële kengetallen in categorie A vallen, het minst risicovol. Op termijn valt het laatste financiële kengetal in categorie C, het meest risicovol. Met betrekking tot laatstgenoemde willen wij nadrukkelijk de nuancering plaatsen dat de landelijk gemiddelde belastingcapaciteit niet wordt geïndexeerd en dat onze gemeentelijke belastingen in de lijn lopen met het landelijk gemiddelde. Bij de kwalificatie “meest risicovol” plaatsen wij dan ook de nodige vraagtekens.

2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De kwaliteit van de financiële huishouding en het onderhoudsniveau van kapitaalgoederen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft dan ook dwingend voor dat aan het onderhoud van de kapitaalgoederen een afzonderlijke paragraaf moet worden gewijd. Het onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheersplannen. De periode, die een beheersplan bestrijkt, is onder meer afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen. Een beheersplan wordt periodiek herzien.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kapitaalgoederen worden beheerd. Concreet gaat het daarbij om openbaar groen, wegen, rioleringen, gebouwen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken.

De gemeenteraad heeft op 12 december 2022 de financiële verordening 2023 vastgesteld. In artikel 19 van deze verordening is het kader met betrekking tot onderhoud kapitaalgoederen als volgt opgenomen:

1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de verplichte onderdelen op conform artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
2. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan openbare ruimte aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen en wegen. De raad stelt het plan vast.
3. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een rioleringsplan aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de eventuele uitbreidingen. De raad stelt het plan vast.
4. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan gebouwen aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten aan de gemeentelijke gebouwen. De raad stelt het plan vast.
5. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan openbare verlichting aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de openbare verlichting. De raad stelt het plan vast.
6. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de civieltechnische kunstwerken. De raad stelt het plan vast.

In de onderstaande tabel is per soort kapitaalgoederen weergegeven wat de status is van het onderhoudsplan.

Onderdeel	Raadsbesluit vaststelling	Looptijd	Toelichting
Openbaar groen	3 april 2023	2023 t/m 2040	Het groenbeleidsplan is op 3 april 2023 vastgesteld. In de kadernota 2023 en de begroting 2024 zijn de structurele middelen (vanuit de exploitatie) beschikbaar gesteld. Er is geen sprake van een reservering in een voorziening.
Wegen	N.v.t.	N.v.t.	In 2016 is de methodiek van adaptief wegbeheer in gang gezet voor onze gemeente. In het najaar van 2024 verwachten wij een raadsvoorstel met een geactualiseerd beleidskader t.b.v. het structureel wegenonderhoud in te brengen. Vanwege het ontbreken van een actueel beleidskader is de voorziening in de jaarrekening 2023 komen te vervallen.
Riolering	9 oktober 2023	2024 t/m 2027	Het gemeentelijk Waterprogramma Valkenburg aan de Geul 2024-2027 is de nieuwe benaming van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het waterprogramma vormt de grondslag voor de voorziening rioolheffing.
Gebouwen	1 oktober 2018	2019 t/m 2028	De actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan voor gemeentelijke gebouwen (inclusief de parkeergarage Aan de Kei) is doorgeschoven naar 2024. De situatie bij de Polfermolen wordt opnieuw bekeken nadat de fysieke aanpassingen aan het gebouw zijn gerealiseerd.
Openbare verlichting	3 juni 2019	2020 t/m 2024	Het jaar 2023 is de 4e jaarschijf van het vigerende beleidsplan openbare verlichting. In 2024 wordt de actualisatie van het beleidskader vanaf 2025 nader uitgewerkt.
Civieltechnische kunstwerken	N.v.t.	2023 t/m 2026	Met het vaststellen van de kadernota 2023 heeft de raad een besluit genomen over de benodigde budgetten ten behoeve van het uitvoeren van de onderhoudsplanning 2023-2026.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de kaders, zoals gesteld in artikel 19 van de financiële verordening, in 2023 niet volledig op deze wijze zijn uitgevoerd. Het is hierdoor niet mogelijk om een volledig beeld te geven van het door de raad vastgestelde beleidskader per onderdeel (waaronder het gewenst niveau voor het onderhoud), de financiële consequenties op basis van dit beleid en de vertaling hiervan in de financiële consequenties in de jaarrekening. In de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024, zoals door de raad vastgesteld op 12 december 2023, is mede om deze reden bepaald dat de voorziening onderhoud wegen in 2023 wordt omgezet naar een reserve onderhoud wegen. Voor onderhoud gebouwen doen we hiervoor een voorstel in het raadsvoorstel bij het vaststellen van de jaarverantwoording 2023.

Openbaar groen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is voor de jaren 2022-2023 op basis van een ontzorgingscontract uitbesteed aan marktpartijen. De werkelijke uitgaven op het product groenvoorziening in 2023 bedroegen € 984.000.

Wegen

Er is in 2023 uitvoering gegeven aan het voorziene groot onderhoud wegen. De totale uitgaven op dit product bedroegen in 2023 € 2.265.000. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

Rioleringen

Een deel van de riolen hebben in 2023 wederom periodieke reiniging en inspecties ondergaan. Op basis van het beoordelingsrapport worden onderhoudsmaatregelen vastgesteld en vervolgens geprioriteerd. Deze onderhoudsmaatregelen omvatten zowel het deels vervangen van de riolering als het relinen, evenals het uitvoeren van onderhoudsreparaties.

De werkelijke uitgaven op het product riolering in 2023 bedroegen € 2.408.000. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, kwijtschelding, directe loonkosten, omzetbelasting, onderhoud, inspectie en onderzoek en elektriciteitsverbruik.

Nafase overstroming Openbare ruimte

Programma Waterveiligheid en ruimte Limburg (WRL) is gestart met het uitzetten van diverse onderzoeken, zo ook voor Valkenburg en omgeving. Wij ondersteunen het programma vanuit capaciteit en kennis. De mogelijkheden hiertoe zijn beperkt zoals bekend bij WRL. Ook is in 2023 het coördinatieoverleg water gecontinueerd om samen met het Waterschap Limburg en WRL te werken aan de wateroverlastproblematiek in de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen dient een onderhoudsplan beschikbaar te zijn. Doelstelling van dat plan is om de onderhoudstoestand van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en meerjarig inzicht te krijgen in de staat van onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen. In 2023 is uitvoering gegeven aan het opstellen van het MJOP gemeentelijke gebouwen, woonwagens en parkeergarage. Dit zal medio 2024 aan uw raad worden aangeboden. Het project verduurzaming gemeentelijk vastgoed is opgestart in 2022, zodat dit geïmplementeerd kan worden in de vernieuwde MJOP's van 2024 - 2028. Ook in 2023 is er gewerkt aan het herstel van schades door wateroverlast aan de gemeentelijke gebouwen en heeft de leegstaande bebouwing de nodige aandacht gevraagd.

De ondergrondse parkeergarage

In 2022 heeft de VvE een onderzoek ingesteld naar de lekkages in de garage om zodoende een oplossing te kunnen bewerkstelligen. Dit onderzoek heeft ook plaatsgevonden in 2023 en is nog lopende. In 2023 heeft er klein onderhoud plaatsgevonden onder contract van de garagebeheerder.

Beheerssysteem openbare ruimte

In 2023 is gewerkt aan het verder op orde krijgen van de data ten behoeve van het beheerssysteem voor de onderdelen groen, wegen en riolering.

Openbare verlichting

Op 3 juni 2019 is het beleidsplan openbare verlichting voor de jaren 2020-2024 vastgesteld. Het onderhoud is in een meerjarencontract opnieuw aanbesteed voor de jaren 2024-2028. Het beleidsplan is hiervoor de basis en wordt in 2024 geactualiseerd. De werkelijke uitgaven op het product openbare verlichting in 2023 bedroegen € 358.000. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijving, rente, directe loonkosten, elektriciteitsverbruik en onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken

Voor civieltechnische kunstwerken is een onderhoudsplanning opgesteld voor de periode 2023 t/m 2026, waarbij de financiële gevolgen in de besluitvorming van de kadernota 2023 zijn meegenomen. De werkelijke uitgaven aan bruggen in 2023 bedroegen € 192.000.

2.4 Paragraaf Financiering

Het treasurystatuut bevat de doelstellingen van het treasurybeleid en geeft de kaders aan, waarbinnen de treasuryfunctie zich mag bewegen. De wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bepaalt dat in de begroting een financieringsparagraaf moet worden opgenomen. De bedoeling daarvan is om de transparantie te vergroten, zodat meer inzicht in de risico's van het geldverkeer ontstaat.

De rentevisie

In het hierna volgende renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

(bedragen in hele euro's)

Rentetoerekening jaarrekening 2023	
Rentelasten langlopende financiering	210.129
Rentelasten kortlopende financiering	1.728
Rentebaten(-/-)	<u>-894.982</u>
Saldo van de rentelasten en rentebaten	-683.125
Totaal toe te rekenen rente toe	<u>-683.125</u>
Werkelijk toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat	-683.125

Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt € 683.000. Dat bedrag is gelijk aan het verschil tussen de externe rentelasten en de rentebaten.

In de bovenstaande opbrengsten zijn de rentebaten uit de hybride converteerbare aandeelhouderslening aan Enexis niet opgenomen. Bij de behandeling van de kadernota 2020 is bepaald dat deze renteopbrengsten worden gekoppeld aan het thema duurzaamheid en daarom jaarlijks worden gestort in de reserve duurzaamheid.

De liquiditeitsprognose

Voor grote projecten wordt het verloop van de liquiditeiten zo nauwkeurig als mogelijk in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens Treasury

Binnen het risicobeheer onderscheiden wij een aantal risico's, te weten het renterisico, het kredietrisico en het interne liquiditeitsrisico. Koers- en valutarisico's blijven buiten beschouwing.

Het renterisico

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's, die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen hoger zullen uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden c.q. dat de feitelijke rentebaten achterblijven bij de gecalculerde bedragen. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

De kasgeldlimiet

De gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt verstaan het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden. Per kwartaal wordt de liquiditeitspositie opgemaakt om te beoordelen

of aan de kasgeldlimiet is voldaan. De kasgeldlimiet wordt verkregen door het bij ministeriële beschikking vastgestelde percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het totaalbedrag van de begrote uitgaven, exclusief de stortingen in de reserves. In cijfers:

Totaal van de begrote uitgaven	€	58.209.829
Kasgeldlimiet voor 2023 afgerond	€	4.948.000

Ter vergelijking:

Kasgeldlimiet 2022	€	4.636.000
Kasgeldlimiet 2021	€	4.536.000
Kasgeldlimiet 2020	€	4.336.000

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op de kortlopende middelen normaliter lager is dan de rente op langlopende leningen. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot consolidatie van de vlottende schuld door middel van het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van een dergelijke lening wordt uiteraard rekening gehouden met de financieringsbehoefte voor de korte termijn. Wij baseren ons daarbij op een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte, aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

De renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Doel hiervan is om te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. De renterisiconorm wordt bepaald door het totaal van de begrote uitgaven te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage van 20%. Uit oogpunt van risicomijdend beheer streven wij naar een verlenging van de gemiddelde looptijd van onze portefeuille door het aantrekken van rentevaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar.

De berekening van de renterisiconorm is als volgt:

Totaal van de begrote uitgaven (afgerond):	€	58.210.000
Renterisiconorm (20%; afgerond)	€	11.642.000

Het kredietrisico

Met kredietrisico wordt de waardedaling van een vordering bedoeld als gevolg van het niet of niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Het gaat dus om risico's op verstrekte gelden. In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de lokale woningbouwcorporaties, die inmiddels volledig zijn afgelost. Er is een Waarborgfonds Sociale Woningbouw opgericht, waarbij de gemeenten een tertiaire achtervangpositie innemen.

Onder de financiële vaste activa zijn naast de verstrekte kredieten ook de langlopende geldleningen en deelnemingen gerubriceerd, die niet op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten.

Het interne liquiditeitsrisico

Het interne liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognoses en meerjarige investeringsplannen, als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Het beheersen van die risico's geschiedt langs twee invalshoeken:

- De ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt trendmatig bepaald aan de hand van ervaringsgegevens, onder toevoeging van specifieke informatie over substantiële mutaties. Zodoende ontstaat een globaal beeld;
- In de financieringsbehoefte moet flexibel voorzien worden. Daartoe wordt zo nodig optimaal gebruik gemaakt van kortlopende financieringen.

De gemeentefinanciering

De gemeentefinanciering valt uiteen in financiering, verstrekte geldleningen, uitzettingen en relatiebeheer.

Financiering

Stand per 1 januari 2023	€	5.481.812
Reguliere aflossingen	-€	1.077.377
Stand per 31 december 2023	€	<u>4.404.435</u>

De huidige leningenportefeuille omvat 8 onderhandse geldleningen voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten. Alle langlopende geldleningen zijn rentevast en niet-vervroegd aflosbaar. De gemiddelde looptijd is ruim 6 jaar.

Verstrekte geldleningen

In 2023 zijn elf leningen verstrekt in het kader van de regeling startersleningen en zeven leningen in het kader van de regeling stimuleringslening verduurzaam je huis.

Uitzetting van gelden

In het kader van de treasuryfunctie heeft onze gemeente geen uitzettingen, dat wil zeggen geen beleggingen.

Relatiebeheer

Voor het beheer van de financiële middelen houdt onze gemeente rekeningen aan bij de lokale Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG fungeert als huisbankier voor onze gemeente.

Overzicht schatkistbankieren

In de onderstaande tabel staan opgenomen het drempelbedrag voor 2023 en het bedrag aan middelen, per kwartaal, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Jaar 2023	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	112	107	44	67
Drempelbedrag	1.164	1.164	1.164	1.164
Ruimte onder drempelbedrag	1.052	1.057	1.120	1.097
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

(bedragen * € 1.000)

Het saldo- en liquiditeitenbeheer

Het gaat hier om het minimaliseren van rentelasten in verband met de financiering van lopende uitgaven, de voorfinanciering van investeringen en het maximaliseren van de rente over beleggingen van liquiditeitsoverschotten. In dit kader merken wij overigens nog op dat het uitzetten van overtollige middelen inmiddels is gereguleerd via de verplichting tot schatkistbankieren.

Decentrale overheden zijn verplicht om de overtollige middelen in de schatkist van de rijksoverheid aan te houden. Hiertoe is een rekening-courantovereenkomst gesloten tussen de rijksoverheid en de gemeente. Het is toegestaan om een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang. Per kwartaal wordt getoetst of de buiten de schatkist aangehouden middelen binnen het drempelbedrag blijven. Wij hebben in 2022 ruimschoots aan deze wettelijke verplichting voldaan.

Met behulp van schatkistbankieren beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van het EMU-saldo voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheids sfeer.

Overzicht netto-vlottende schuld

Ingevolge de wet Fido dient in de financieringsparagraaf een overzicht te worden opgenomen van het verloop van de vlottende schuld. Dat overzicht treft U hierna aan:

Eerste kwartaal 2023	-€	21.692.000
Tweede kwartaal 2023	-€	25.657.000
Derde kwartaal 2023	-€	26.344.000
Vierde kwartaal 2023	-€	31.659.000

-teken = Overschot liquide middelen.

2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop de uitvoering van de gemeentelijke taken wordt georganiseerd en ondersteund. Onze bedrijfsvoering en daarmee de wijze waarop onze ambtelijke organisatie is ingericht, blijft volop in ontwikkeling, ook in 2023. In dit jaar is veel werk gemaakt van de implementatie van de aanbevelingen van de organisatiescan.

In deze paragraaf worden achtereenvolgens een aantal onderwerpen uitgelicht, waaronder personeel en organisatie, dienstverlening, ICT en informatiebeveiliging en privacy. Daarnaast wordt onder meer ingegaan op inkoop en aanbesteding, financiën, rechtmatigheid, facilitair en communicatie.

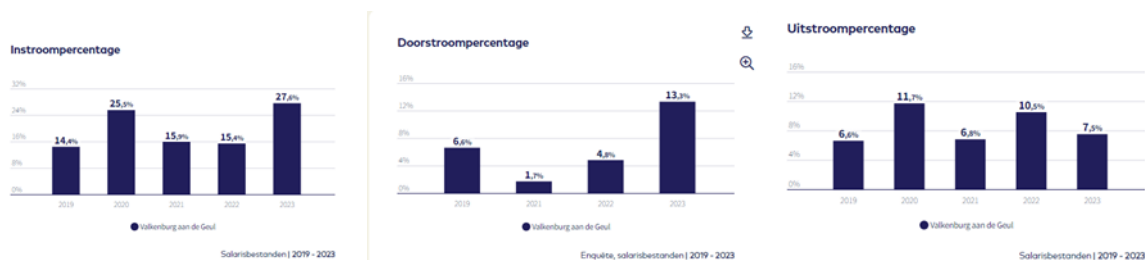
Personeel en organisatie

Als in voorgaande jaren blijft ons streven om een werkgever te zijn waar medewerkers met intrinsieke motivatie aan de slag gaan, waar vertrouwen als beginsel wordt gehanteerd en waar het adagium geldt 'afpraak is afspraak'. Met een hands-on mentaliteit met bijbehorende flexibiliteit, maar wel met een aantal duidelijke werkprocessen.

Ook het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in de ontwikkeling van medewerkers, onder meer door te investeren in doorstroom en de doorontwikkeling van het management.

Einde 2023 is ook de nieuwe wijze van jaargesprekken van start gegaan. Dat Goede Gesprek vindt telkens aan het begin van het jaar plaats: samen met de leidinggevende kijkt de medewerker terug en vooruit en worden resultaatsafspraken gemaakt. Elk najaar vindt daarnaast een ontwikkelgesprek plaats, waarin de ontwikkelbehoefte van de medewerker, uiteraard gerelateerd aan de behoefte van de organisatie, centraal staat.

In de onderstaande grafieken is een overzicht opgenomen van de instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers binnen onze organisatie.

Net zoals in de voorgaande jaren zijn we ook in 2023 in staat geweest om onze vacatures kwalitatief goed in te vullen. Waar we in 2022 een iets grotere uitstroom zagen van medewerkers die bij een grotere gemeente een stap konden maken, is de in- en uitstroom van medewerkers in 2023 gestabiliseerd.

*kort = max. 7 kalenderdagen; middellang = 8 t/m 42 kalenderdagen; lang = 43 t/m 365 kalenderdagen; extra lang = 366 of meer kalenderdagen

Net zoals in de voorgaande jaren zijn hebben wij een laag kort-middel en lang ziekteverzuim. De hoogte van het extra lang ziekteverzuim is direct gerelateerd aan het verzuim van enkele medewerkers.

Het jaar 2023 stond ook in het teken van de verdere implementatie van de organisatiescan Berenschot. Onder de vlag 'Panta Rhei' zijn we vanaf 2022 met pioniersgroepen aan de slag gegaan om het opgavegericht en projectmatig (samen)werken te verankeren in onze organisatie. Aan het einde van 2023 is een start gemaakt om met de rest van de

organisatie in groepen aan de slag te gaan om hiermee te oefenen en te werken. Ook worden op regelmatige tijden drukbezochte inspiratielunches voor medewerkers georganiseerd, waarin zowel interne en externe sprekers een link leggen met Panta Rhei: hoe werk je op een gestructureerde, constructieve manier samen. Een niet onderschatten effect van deze bijeenkomst is dat de onderlinge verbinding tussen medewerkers, die toch ook te lijden heeft gehad van de Covid-crisis, op deze manier significant en structureel wordt verbeterd.

Ten slotte zijn er ook in 2023 stappen gezet in de digitalisering van de personeels- en salarisadministratie.

Bij de behandeling van de jaarverantwoording 2021 heeft de gemeenteraad verzocht om, met ingang van de jaarverantwoording 2022, enkele kerngegevens m.b.t. personeel op te nemen. Dit komt terug in de indicatoren van het programma bestuur en ondersteuning. In de onderstaande tabel is per indicator te vinden hoe deze is berekend.

1. Formatie: aantal fte per 1.000 inwoners	2019	2020	2021	2022	2023
formatie	105,22	108,95	111,97	113,6	123,82
aantal inwoners	16.470	16.367	16.365	16.167	16.423
kengetal	6,39	6,66	6,84	7,03	7,54
2. Bezetting: aantal fte per 1.000 inwoners	2019	2020	2021	2022	2023
bezetting	99,97	105,47	118,15	113,07	126,24
aantal inwoners	16.470	16.367	16.365	16.167	16.423
kengetal	6,07	6,44	7,22	6,99	7,69
3. Apparaatskosten: kosten per inwoner	2019	2020	2021	2022	2023
saldo taakveld 0.4 overhead	€ 5.698.766	€ 6.845.740	€ 7.463.814	€ 7.428.144	€ 7.734.352
Oekraïne eigen personeel				€ 251.765	€ 72.869
voorziening personeel				€ 245.911	
directe doorbelasting loonkosten	€ 4.604.195	€ 5.224.180	€ 5.641.244	€ 6.563.438	€ 7.239.130
	€ 10.302.961	€ 12.069.920	€ 13.105.058	€ 14.489.292	€ 15.046.351
aantal inwoners	16.470	16.367	16.365	16.167	16.423
kengetal	€ 625,56	€ 737,45	€ 800,80	€ 896,23	€ 916,18
4. Externe inhuur: %kosten van totale loonsom en inhuur externen	2019	2020	2021	2022	2023
totaal kosten externe inhuur	€ 603.605	€ 974.344	€ 1.460.384	€ 2.264.623	€ 2.017.651
loonsom staat b (personeel in dienst)	€ 7.589.413	€ 9.135.155	€ 10.183.834	€ 10.374.540	€ 11.796.039
kengetal	7,37%	9,64%	12,54%	17,92%	14,61%
5. Overhead: % van totale lasten	2019	2020	2021	2022	2023
saldo taakveld 0.4 overhead	€ 5.698.766	€ 6.845.740	€ 7.463.814	€ 7.674.090	€ 7.734.352
totale lasten jaarrekening (excl. overhead)	€ 50.634.674	€ 57.742.512	€ 61.051.780	€ 59.540.786	€ 62.217.422
kengetal	11,25%	11,86%	12,23%	12,89%	12,43%

Dienstverlening

Het vraagstuk over de kwaliteit van de dienstverlening en de bijbehorende personele bezetting, zoals toegelicht in de raadsnota van juni 2020, speelt nog steeds. Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van ontwikkeling van het team en interne doorstroom van medewerkers binnen de afdeling. Daarnaast is er een eerste stap gezet in actualisatie van de huidige werkprocessen binnen burgerzaken. Dit is een belangrijke stap om de kwaliteit van onze dienstverlening vanuit het Klant Contactcentrum (KCC) verder te verbeteren.

ICT

In 2023 hebben diverse voorbereidende werkzaamheden voor het volledige flexibele werken plaatsgevonden; de hardware en software voor de infrastructuur in ons serverpark is daartoe grondig vernieuwd. Hiermee is de basis gelegd voor de nieuwe inrichting van de kantoor- en thuiswerkplekken. De eerste stappen zijn hiervoor al in 2023 gezet en in 2024 wordt de vernieuwing aanbesteed.

Informatiebeveiliging en privacy

Met de nieuwe afdeling V-VTH is in 2022 gewerkt aan het opvolgen van de nieuwe richtlijnen ten aanzien van de Wet PolitieGegevens (WPG). Het opgeleverde verbeterplan moet de resultaten van de in 2022 afgenomen externe audit omhoog tillen. In het kader van de meldplicht datalekken en

beveiligingsincidenten is er in 2023 een nieuwe procedure Meldplicht datalekken opgesteld en door het MT geaccordeerd. De vervolgstappen liggen op de implementatie in de organisatie en de cybersecurity awareness. Dit traject loopt door in 2024.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

Vanaf 1 januari 2023 is de functie van adviseur inkoop- en aanbesteding structureel ingebed in onze organisatie. Hiermee hebben we zowel beleidsmatig als in de uitvoering concrete stappen kunnen zetten. Dit heeft onder andere geleid tot het raadsbesluit over het herziene inkoop- en aanbestedingsbeleid in de raadsvergadering van 9 oktober 2023.

Binnen de interne organisatie wordt er bij veel adviestrajecten en aanbestedingstrajecten op een goede wijze gebruik gemaakt van de beschikbare expertise. Ook is de afhankelijkheid van externe adviesbureaus sterk verminderd, waarmee de uitgaven aan inhuur van inkoopbureaus in 2023 sterk zijn verminderd ten opzichte van voorgaande jaren.

In 2023 is prioriteit gegeven aan inkoop- en aanbesteding. Het onderdeel contractmanagement zal in 2024 verder worden opgepakt.

De risico's met betrekking tot de rechtmatigheid van inkoop- en aanbestedingstrajecten zijn met deze stappen aanzienlijk verminderd, maar niet volledig weggenomen. Naast de inzet aan de voorkant blijven we de uitvoering monitoren als onderdeel van de rechtmatigheidscontroles.

Financiën

De financiële functie van de gemeente is in 2023 verder doorontwikkeld. In de P&C producten zoals die aan de raad worden aangeboden is dit onder andere zichtbaar in de andere opzet van de najaarsnota. Verdere doorontwikkeling wordt achter de schermen doorgezet, bijvoorbeeld door een deel van de werkzaamheden die bij de najaarsnota werden uitgevoerd al eerder, bij de kadernota, te betrekken. Uitgangspunt blijft openheid en transparantie richting de gemeenteraad, waarbij vanuit financiën wordt bewaakt of de kaders zoals die door de raad zijn gesteld (bijvoorbeeld in de financiële verordening) in de praktijk ook worden nageleefd.

Voor de financiële administratie heeft in 2023 een heroverweging plaatsgevonden van de structurele taken. Dit heeft onder andere geleid tot het collegebesluit om de heffing en invordering van de toeristenbelasting, precario voor terrassen en reclamebelasting met ingang van 2024 te laten uitvoeren door de BsGW.

In de interne organisatie hebben we in 2023 stappen gezet in borging van de P&C cyclus op MT-niveau en op afdelingsniveau. We werken bijvoorbeeld met periodieke P&C gesprekken tussen de gemeentesecretaris, afdelingshoofd, concerncontroller en financieel adviseur per afdeling. De invulling hiervan zullen we ook in 2024 blijven doorontwikkelen.

Implementatie rechtmatigheidsverantwoording door het college

Een belangrijke ontwikkeling in 2023 op het gebied van de verantwoording over financiën betreft de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Tot en met 2022 was het de externe accountant die een verklaring aflegde over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening. Vanaf 2023, dus met ingang van deze jaarverantwoording, neemt het college in de jaarrekening een verklaring op over de financiële rechtmatigheid van het gevoerde beleid. De accountant toetst vervolgens of de verklaring door het college een getrouw beeld geeft.

Ten behoeve van de voorbereiding heeft het college in 2022 het visiedocument rechtmatigheid vastgesteld, waar de raadscommissie AZM in november 2022 over is geïnformeerd. In april 2023 is het M&O beleid door het college vastgesteld, waarbij M&O staat voor (het voorkomen van) misbruik en oneigenlijk gebruik. Het interne controleplan 2023 is in november 2023 door het college vastgesteld, waarbij de uitvoering van de controles in het eerste kwartaal van 2024 heeft gezorgd voor een adequate onderbouwing van de verantwoording die het college in deze jaarverantwoording aan de raad aflegt. Dit binnen de kaders zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld in het controleprotocol cf. raadsbesluit van 11 december 2023.

De verantwoording van het college over de rechtmatigheid is in de jaarrekening opgenomen bij onderdeel 5.5.

Facilitair

In 2023 is de aanbesteding van de drankenvoorziening afgesloten en eind 2023 zijn de nieuwe apparaten in de diverse keukens en kitchenettes geplaatst. Ook is in 2023 het elektrische vervoerpark - fietsen en auto's - vervangen; voor de komende 2 jaar staan er 2 nieuwe fietsen en 3 nieuwe auto's de organisatie ter beschikking.

Communicatie

Het team communicatie werkt continue aan optimalisatie van communicatie in de breedste zin, intern en extern. In 2023 is dit extern vooral terug te zien door verdere ontwikkeling van nieuwe communicatie- en participatiemiddelen zoals het Doe Mee platform. Intern is in 2023 van start gegaan met het projectplan voor een nieuw Sociaal Intranet. Daarnaast zijn we gestart met schrijftrainingen om zo onze medewerkers bewuster en beter te leren schrijven. Verder vraagt de waterproblematiek in onze gemeente blijvend aandacht. Zo is er, naast de inmiddels reguliere watercommunicatie vanuit de programma's 'Waterklaar' en 'Waterveiligheid en Ruimte Limburg', een bijzondere waterspecial van het maandelijkse huis-aan-huisblad (Mazjerang) bezorgd in de hele gemeente.

2.6 Paragraaf Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. Er is een verplichting om 11 informatiecategorieën actief openbaar te maken. De fasering en planning van de actief openbaar te maken informatiecategorieën zijn op dit moment nog niet bekend. De voorbereiding inzake de documenten die in aanmerking komen voor actieve openbaarmaking is gestart.

De categorieën die relatief eenvoudig zijn te realiseren of (deels) gerealiseerd zijn worden op de volgende wijze actief openbaar gemaakt (1 januari t/m 31 december 2023). Wet- en regelgeving: 598 documenten gepubliceerd in het gemeenteblad via officielebekendmakingen.nl:

- Algemeen verbindend voorschrift (verordening) (34)
- Ander besluit van algemene strekking (50)
- Andere beschikking (1)
- Andere melding (4)
- Andere vergunning (7)
- Beleidsregel (9)
- Delegatie- of mandaatbesluit (3)
- Evenementenvergunning (131)
- Evenementmelding (4)
- Inspraak (1)
- Omgevingsvergunning (326)
- Overige overheidsinformatie (19)
- Participatie (3)
- Ruimtelijk plan of omgevingsdocument (6)

Raads- en commissiestukken: vergaderstukken en verslagen gepubliceerd via de website van Valkenburg aan de Geul Vergaderingen - Gemeente Valkenburg aan de Geul

Bestuursstukken: Besluitenlijst college B&W gepubliceerd via de website van Valkenburg aan de Geul Besluitenlijsten - Gemeente Valkenburg aan de Geul

Bestemmingsplannen (2) worden gepubliceerd op Ruimtelijkeplannen.nl

In 2024 zullen we hier nog de volgende categorieën aan toevoegen:

- Convenanten
- Organisatiegegevens -en beschikbaarheidsgegevens
- Woo verzoeken

In 2023 hebben we 35 Woo-verzoeken ontvangen. Dit is een stijging van 52,17 % ten opzichte van 2022 waarin we 23 WOB/Woo-verzoeken hebben ontvangen.

Aanvankelijk zou de actieve openbaarmaking plaatsvinden via het verplichte platform PLOOI. Inmiddels is PLOOI van de baan en zullen gemeenten zelf voorzieningen moeten treffen. Op dit moment voldoen we aan alle gestelde eisen en zijn de openbare stukken opvraagbaar via de verwijsindex. Voor de toekomst zijn we aan het kijken naar een oplossing waarbij alle stukken via een daarvoor geschikt platform worden gepubliceerd. De gemeentelijke website is hier niet geschikt voor.

Naast de projectgroep Woo is er ook een contactpersoon voor de Woo aangewezen.

Als gemeente zijn we druk bezig met het verbeteren van onze informatie huishouding om te kunnen voldoen aan de geldende wet -en regelgeving, maar ook aan de transparantie die gevraagd wordt van onze organisatie.

2.7 Paragraaf Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaot- of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Binnen de verbonden partijen kan een onderscheid gemaakt worden tussen deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen. De derde optie, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies), is bij onze gemeente niet aan de orde.

Hieronder is een opsomming van de diverse verbonden partijen opgenomen, gerangschikt naar het programma waar deze verbonden partijen (primair) onder vallen.

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving:

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

Programma Sport, Cultuur en Recreatie:

- Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Programma Onderwijs:

- Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland
- Regionale samenwerking leerlingenvoer

Programma Sociaal Domein:

- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
- Omnibuzz
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH)
- Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg
- Podium24
- Annex

Programma Volksgezondheid en Milieu:

- AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg
- Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg
- Milieuparken Geul en Maas
- Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg).
- Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUDZL)
- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Programma Bestuur en Ondersteuning:

- Enexis Holding N.V.; met daaraan gerelateerd:
  - Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
  - CSV Amsterdam B.V.
- BNG Bank N.V.
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

In het vervolg van deze paragraaf wordt per verbonden partij nader ingegaan op de activiteiten, de ontwikkelingen en vooruitzichten, de kengetallen, de vorm van participatie en de belangen (openbaar, bestuurlijk en financieel).

Verbonden partijen programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) te Maastricht

Activiteiten

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's (Wvr) belast met het integraal behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de veiligheid. Brandweezorg, Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, GHOR en Burgernet maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Voor het Meld- en Coördinatiecentrum (het MCC) wordt een aparte begroting en jaarrekening opgesteld.

Kengetallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Nettoresultaat VRZL	€ 1.904.000 in 2023 -/-€ 402.000 in 2022
Eigen vermogen VRZL	€ 5,8 miljoen per 31 december 2023 € 4,8 miljoen per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen VRZL	€ 31,9 miljoen per 31 december 2023 € 33,4 miljoen per 31 december 2022
Nettoresultaat MCC	€ 418.661 in 2023 € 447.226 in 2022
Eigen vermogen MCC	€ 2.237.662 per 31 december 2023 € 1.708.518 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen MCC	€ 560.795 per 31 december 2023 € 510.795 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Onze gemeentelijke bijdrage in 2023 bedroeg € 1.491.831 voor de regionale brandweer en € 3.594 voor het MCC. Dit is een totale bijdrage van € 1.495.425. Het onderdeel GHOR is daarbij niet opgenomen omdat deze onderdeel is van de begroting van de GGD Zuid-Limburg.

Vorm participatie

De burgemeester is als portefeuillehouder Veiligheid lid van het Algemeen Bestuur van de VRZL.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van veiligheidszaken.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Omdat de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is bepaald bij de toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten. Overigens is dit slechts een theoretisch risico, er is immers sprake van een verplichte deelname aan deze GR op grond van de wet veiligheidsregio's.

Verbonden partijen programma Sport, Cultuur en Recreatie

Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. te Valkenburg aan de Geul

Activiteiten

Het exploiteren van sport-, recreatie-, cultuur- en welzijnsaccommodaties.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Binnen de Polfermolen B.V. is in 2023 de exploitatie van de Polfermolen, de Bosdries en van de Gemeentegrot uitgevoerd.

Kengetallen Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Nettoresultaat	€ 0 in 2023 € 0 in 2022
Eigen vermogen	€ 45.000 per 31 december 2023 € 45.000 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen:	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Bijdragen realisatie 2023:

Sport- en recreatiecentrum De Polfermolen	€	344.419
Sporthal de Bosdries	€	94.300
Gemeentegrot	€	<u>20.510</u>
De totale exploitatiebijdrage van de gemeente in 2023 bedraagt:	€	459.198

Vorm participatie.

De gemeente is voor 100 % aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het bieden van de mogelijkheid aan inwoners, sportinstellingen, culturele instellingen en toeristen tot het gebruik maken van de faciliteiten in het sport- en recreatiecentrum De Polfermolen en de sporthal de Bosdries.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente is voor 100% aandeelhouder en heeft dus het volledige zeggenschapsrecht om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente staat 100% garant voor het exploitatietekort.

Verbonden partijen programma Onderwijs

Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) en het melden en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in het kader van de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Wet RMC).

Kengetallen gemeente

Onze gemeentelijke bijdrage in de regionale samenwerking leerplicht en RMC in 2023 bedraagt € 81.300.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Regionale samenwerking leerlingenvervoer te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het uitvoeren van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer.

Kengetallen gemeente

Onze gemeentelijke bijdrage aan de regionale samenwerking leerlingenvervoer in 2023 bedraagt € 292.343.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het waarborgen van de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het onderwijs;
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht treedt op als centrumgemeente;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Verbonden partijen programma Sociaal Domein

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL) te Heerlen

Activiteiten

De GR WOZL voert haar werkzaamheden uit voor de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. De structurele verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad) speelt hierbij een belangrijke rol. In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening het verschaffen van werk aan lichamelijk, verstandelijk of psychisch gehandicapte inwoners, die vanwege hun handicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.

Kengetallen Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 907.000 in 2023 € 570.000 in 2022
Eigen vermogen	€ 35.000 per 31 december 2023 € 76.000 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 81.000 per 31 december 2023 € 94.000 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de WSW in 2023 bedraagt € 1.421.530.
De gemeentelijke bijdrage aan de WOZL/WSP in 2023 bedraagt € -/- 11.143.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder arbeidsparticipatie lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW;
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Omnibuzz te Geleen

Activiteiten

Het voor de burger nastreven van een collectief vervoersysteem met uniforme kenmerken, gebaseerd op landelijke harmonisatieregels, echter rekening houdend met individuele wensen ten aanzien van vervoer voor de burgers.

Kengetallen Omnibuzz

Nettoresultaat	€ 2.069.855 in 2023 € 3.382.235 in 2022
Eigen vermogen	€ 935.244 per 31 december 2023 € 1.039.428 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de GR Omnibuzz in 2023 bedraagt € 623.464

Vorm participatie

In deze Gemeenschappelijke Regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten voorzien in een Collectief Vraagafhankelijk Vervoersysteem (C.V.V.);
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen Omnibuzz. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) te Maastricht

Activiteiten

Tot de centrumregeling SZMH behoren de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. De gemeente Eijsden-Margraten is per 1 juli 2021 uitgetreden uit de SZMH. De SZMH is belast met het uitvoeren van de Participatiewet en aanverwante regelingen. De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie.

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie SZMH (voor het onderdeel uitvoering participatiewet) in 2023 bedraagt € 1.092.336.

Vorm participatie

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de werkzaamheden van de sociale diensten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehouders-overleg (PHO) Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. De gemeente Eijsden-Margraten is per 1 juli 2021 uitgetreden uit het samenwerkingsverband. De gemeente Eijsden-Margraten betaalt een uittredingsvergoeding van € 875.000. Dit bedrag wordt toereikend geacht om gedurende de afbouwperiode van 3 jaar in de (afnemende) achterblijvende kosten te voorzien en dus een kostenstijging voor de overige gemeenten te voorkomen. Een potentieel financieel restrisico voor de vijf in SZMH resterende gemeenten is gelegen in de mogelijkheid dat er onvoldoende afbouw plaatsvindt gedurende genoemde termijn van 3 jaar. Het risico wordt beperkt geacht, omdat er genoeg mogelijkheden zijn en ook tijd is om af te bouwen. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten

Tot de centrumregeling Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg behoren de Zuid-Limburgse gemeenten. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de taken op het gebied van jeugdzorg, te weten de onderdelen inkoop en backoffice.

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage voor de inkoop en de backoffice voor jeugdzorg in 2023 bedraagt € 110.509.

Vorm participatie

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de regionale jeugdzorgtaken in het kader van de Jeugdwet;
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugd van alle deelnemende gemeenten;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Podium24

Activiteiten

Podium24 is een dienstverlener in arbeidsmarktprojecten, re-integratie, detacheren en uitzenden voor de regio Maastricht-Heuvelland. Podium24 adviseert, verbindt en verzorgt de werving en selectie voor ondernemers, met bijzondere aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kengetallen Podium24 (o.b.v. geconsolideerde cijfers)

Nettoresultaat	€ 57.756 in 2022 € 457.898 in 2021
Eigen vermogen	€ 2.061.693 per 31 december 2022 € 2.003.937 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Nb. de cijfers over 2023 zijn nog niet beschikbaar.

Kengetallen gemeente

De financiële bijdrage aan Podium24 is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2023 bedroegen € 146.977.

Vorm participatie en belangen

De aandelen van Podium24 B.V. zijn in handen van de stichting Podium24. De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Annex

Activiteiten

Annex BV is het re-integratiebedrijf van de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Annex levert haar diensten voornamelijk in opdracht van Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.

Annex werkt met deelnemers aan het vergroten van hun mogelijkheden op werk door het ontdekken van hun talenten, het schetsen van een reëel arbeidsmarktperspectief, de ontwikkeling van relevante competenties en de realisatie van persoonlijke doelen.

Kengetallen (Annex BV)

Nettoresultaat	€ 341.262 in 2022 € 233.596 in 2021
Eigen vermogen (incl. resultaat boekjaar)	€ 703.915 per 31 december 2022 € 646.249 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Nb. de cijfers over 2023 zijn nog niet beschikbaar.

Kengetallen gemeente

De financiële bijdrage aan Annex BV is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2023 bedroegen € 107.371

Vorm participatie en belangen

De aandelen van Annex BV zijn in handen van de stichting Re-integratie inbesteding Maastricht en Mergelland (SRMM). De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Verbonden partijen programma Volksgezondheid en Milieu

AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren 27 Limburgse gemeenten. Namens deze gemeenten worden de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (Wga) uitgevoerd. ADV-Limburg draagt bij aan het voorkomen van discriminatie en ongelijke behandeling door onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dit wordt gedaan voor en vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.

De Stichting Anti Discriminatie Voorziening Limburg is een onafhankelijke stichting die de bijdragen vanuit de gemeenten ontvangt via de centrumgemeenten Maastricht en Roermond. De inning van deze gemeentelijke bijdragen verloopt via de gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg.

Kengetallen ADV-Limburg

Nettoresultaat	-/- € 697 in 2022 -/- € 21.157 in 2021
Eigen vermogen	€ 221.332 per 31 december 2022 € 222.029 per 31 december 2021
Vreemd vermogen*	€ 101.560 per 31 december 2022 € 79.120 per 31 december 2021

*Dit zijn kortlopende schulden, de ADV heeft geen langlopende schulden op de balans.

Nb. De jaarcijfers over 2023 zijn nog niet bekend.

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan ADV-Limburg in 2023 bedraagt € 9.810

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treden de centrumgemeenten, Maastricht en Roermond, op als de bestuurlijke partners voor de ADV-Limburg.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van de taken op grond van de Wga.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en de gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV Limburg.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg te Geleen

Activiteiten

De GGD Zuid-Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst, die werkzaam is ten behoeve van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg. De dienst is uitvoerder van collectieve preventie, uitvoerder van acute zorg en is de gemeentelijke adviesdienst en het expertisecentrum in het kader van de openbare gezondheidszorg. Met betrekking tot voorgenoemde taken zijn strategische doelen opgesteld die duidelijkheid verschaffen in hetgeen de GGD Zuid-Limburg wil bereiken.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De vragen welke ambities centraal moeten staan en wat de consequenties zijn voor het werk van de GGD worden steeds belangrijker. Deze inhoudelijke discussie kan echter niet los gezien worden van de economische omstandigheden. Gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen welke uiteraard ook hun weerslag hebben op de GGD. Daarnaast zijn er forse verschuivingen in demografie waarneembaar. Zuid-Limburg heeft de komende jaren te maken met een afname van het aantal inwoners, een terugloop van het aantal jongeren (ontgroening) en een toename van de oudere bevolking (vergrijzing). De GGD staat nu samen met de gemeenten voor de uitdaging om een toekomstgericht gezondheidsbeleid te ontwikkelen onder sterk afnemende (financiële) middelen.

Kengetallen GGD Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 1.097.887 in 2023 -/- € 1.697.412 in 2022
Eigen vermogen	€ 9.443 per 31 december 2023 € 1.846.193 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 16,10 miljoen per 31 december 2023 € 18,61 miljoen per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD ZL in 2023 bedraagt € 229.884 voor het onderdeel algemene gezondheidszorg, € 512.616 voor het onderdeel jeugdgezondheidszorg, € 175.998 voor het onderdeel Veilig Thuis, € 10.716 voor het onderdeel vangnet OGGZ en € 32.367 voor de GHOR. De totale gemeentelijke bijdrage aan de GGD Zuid-Limburg bedraagt daarmee € 961.581.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De gezondheidszorg in het geheel.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GGD. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Milieuparken Geul en Maas te Maastricht

Activiteiten

Binnen de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas worden gezamenlijk door de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul vier milieuparken geëxploiteerd.

Kengetallen Milieuparken Geul en Maas

Nettoresultaat	€ 747.000 in 2023 € 2.092.000 in 2022
Eigen vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de GR Milieuparken Geul en Maas in 2023 bedraagt € 265.420.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het inzamelen van huishoudelijke afvalcomponenten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 10% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) te Maastricht Airport

Activiteiten

Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) is een zelfstandige vennootschap. De kerntaak van Bodemzorg Limburg is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. De B.V. draagt zorg voor het in stand houden van de voorzieningen die zijn aangebracht ter voorkoming van verspreiding van aanwezige verontreinigingen naar de omgeving.

Kengetallen Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)

Nettoresultaat	-/- € 2.363.724 in 2022 € 3.103.445 in 2021
Eigen vermogen	€ 6,38 miljoen per 31 december 2022 € 8,74 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 3,35 miljoen per 31 december 2022 € 3,46 miljoen per 31 december 2021

Nb. De jaarcijfers over 2023 zijn nog niet bekend.

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage in 2023 bedraagt € 0.

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties die passen binnen het landelijke duurzaamheidsbeleid.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.

Regionale UitvoeringsDienst (RUD) Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten

Voor de uitvoering van omgevingstaken in Zuid-Limburg hebben de gemeenten de krachten gebundeld in de gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg. Het betreft de taken die op grond van de Wet verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH) zijn ondergebracht, naast de specialistische milieutaken. De uitvoering van deze taken is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met elke deelnemer afzonderlijk.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De doorontwikkeling van de organisatie wordt concreet ingevuld aan de hand van vijf strategische doelen: het versterken van integraal werken, het actief invulling geven aan procesuitvoering en procesverantwoording, het vinden van een goede balans tussen maatwerk en uniformiteit, het zorgdragen voor een solide bedrijfsvoering met een duurzame, transparante financiering van de organisatie en de doorontwikkeling van de organisatie van opdrachtnemer naar dienstverlener.

Kengetallen RUD Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 785.606 in 2023 -/- € 18.219 in 2022
Eigen vermogen	€ 1.024.598 per 31 december 2023 € 1.146.500 per 31 december 2022
Langlopend Vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de RUD ZL in 2023 bedroeg € 64.528.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van omgevingstaken op grond van de Wet VTH.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht

Activiteiten

WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van drinkwater.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Kengetallen Waterleiding Maatschappij Limburg

Maatschappelijk kapitaal	€ 2,269 miljoen (500 aandelen à € 4.538)
Volgestort kapitaal	€ 2,269 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	geen dividenduitkering
Nettoresultaat	€ 6,4 miljoen in 2022 € 6,1 miljoen in 2021
Eigen vermogen*	€ 194 miljoen per 31 december 2022 € 188 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen:	€ 312 miljoen per 31 december 2022 € 304 miljoen per 31 december 2021

*Eigen vermogen exclusief winst lopend boekjaar.

Nb. de cijfers over 2023 zijn nog niet bekend.

Kengetallen gemeente

Aantal aansluitingen	7.953
Aantal aandelen gemeente	6 à € 4.538

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Invloed uitoefenen op het beleid met betrekking tot de watervoorziening.
- Bestuurlijk belang gemeente. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de gemeente invloed op het beleid binnen de WML.
- Financieel belang c.q. risico. Op dit moment wordt er geen dividend uitgekeerd. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 1,2%.

Verbonden partijen programma Bestuur en Ondersteuning

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

Enexis Holding N.V. (“Enexis Groep”) beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt onder toezicht van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren.

Kengetallen Enexis Holding N.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 149,7 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	€ 1,10 over 2022 (uitkering in 2023) € 0,66 over 2021 (uitkering in 2022)
Uitkeringspercentage dividend	50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering In 2023 (over 2022) eenmalig € 100 miljoen dividend over de boekwinst uit de verkoop van Fudura
Financieel resultaat	€ 72 miljoen in 2023 € 1.300 miljoen in 2022
Eigen vermogen	€ 5.320 miljoen per 31 december 2023 € 5.441 miljoen per 31 december 2022
Vreemd vermogen	€ 4.679 miljoen per 31 december 2023 € 4.064 miljoen per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 1,00
--------------------------	------------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van invloed op het beleid met betrekking tot de infrastructuur voor energie, hetgeen een vitaal onderdeel is voor de economie en de samenleving.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot het nominale aandelenkapitaal en het achterblijven van de geraamde dividendopbrengst. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang (in economische zin) in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), welke vennootschap onder meer eigenaar is van de kerncentrale te Borssele, niet mocht mee verkopen aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van het 50%-belang in EPZ hebben verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. De uitkomsten van de juridische trajecten zijn tot nu toe negatief geweest voor de voormalige aandeelhouders van Essent. Om uit deze impasse te geraken, is een schikking getroffen tussen betrokken partijen waarvan de transactiedocumenten op 1 juli 2011 zijn ondertekend.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Conform de verkoopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds. RWE had op 30 september 2015 geen claims ingediend met betrekking tot de verkoop van het 50%-belang in EPZ. Binnen PBE B.V. is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Aan de AvA van 25 april 2024 is voorgesteld om € 400.000 te storten in CSV Amsterdam B.V. Vervolgens wordt de opheffing van de vennootschap PBE in gang gezet. De resterende liquide middelen zullen dan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Kengetallen Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 1.496.822
Financieel resultaat	-/- € 36.040 in 2023 -/- € 52.060 in 2022
Eigen vermogen	€ 1.44 miljoen per 31 december 2023 € 1,48 miljoen per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 0,01
--------------------------	------------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

De organisatie CSV Amsterdam B.V. vervult op basis van de statuten de volgende drie doelstellingen:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen Recycleco B.V. (waterland);
- het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 uitspraak gedaan en besloten dat de splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen en is de procedure daarmee geëindigd. Conform de verkoopovereenkomst zal de escrow-rekening tot vijf jaar na de verkooptransactie blijven staan (mei 2019). Deze rekening wordt aangehouden bij de notaris en kent een saldo van € 8,0 miljoen en maakt geen onderdeel uit van de balans van CSV Amsterdam B.V. Na afwikkeling van de bezwaar- en/of beroepsprocedure inzake de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en kunnen de resterende liquide middelen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Kengetallen Claim Staat Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000
Financieel resultaat	-/- € 125.730 in 2023 -/- € 102.300 in 2022
Eigen vermogen	€ 84.349 per 31 december 2023 € 210.079 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2023 € 0 per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag van € 8,0 miljoen dat wordt aangehouden op de escrow-rekening en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

BNG Bank N.V. te Den Haag

Activiteiten

De BNG biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De strategische doelstellingen van de BNG zijn het behouden van substantiële marktaandeelen in de financiering van zowel de Nederlandse publieke sector als het semipublieke domein en een redelijk rendement behalen voor de aandeelhouders.

Kengetallen BNG Bank N.V.

Maatschappelijk kapitaal	€ 250 miljoen (100 miljoen aandelen à € 2,50)
Volgestort kapitaal	€ 139 miljoen afgerond
Dividenduitkering per aandeel	€ 2,50 in 2022 (uitkering in 2023) € 2,28 in 2021 (uitkering in 2022)
Uitkeringspercentage dividend	50% van de nettowinst in boekjaar 2022
Nettoresultaat	€ 254 miljoen in 2023 € 300 miljoen in 2022
Eigen vermogen	€ 4.721 miljoen per 31 december 2023 € 4.615 miljoen per 31 december 2022
Vreemd vermogen	€ 110 miljoen per 31 december 2023 € 107 miljoen per 31 december 2022

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	21.060 à € 2,50
Dividenduitkering 2022 in 2023	€ 52.650

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger tot een minimum beperken met behulp van de gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) is het forum waarin de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verslag doen van en verantwoording afleggen over de wijze waarop zij hun taken hebben vervuld. Bij de BNG is sprake van evenredigheid tussen kapitaalbreng en zeggenschap in de AvA. In de AvA wordt aandacht besteed aan het strategisch beleid van de bank, het risicoprofiel en de financiële gang van zaken. Ook statutenwijzigingen en dividendbeleid dienen ter besluitvorming aan de AvA te worden voorgelegd.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 0,04%.

GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond

Activiteiten

BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Tot de Gemeenschappelijke Regeling BsGW behoren het Waterschap Limburg en 29 (van de 31) Limburgse gemeenten.

Kengetallen Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Nettoresultaat	-/- € 1.293.000 in 2023 € 792.000 in 2022
Eigen vermogen	-/- € 1.542.000 per 31 december 2023 -/- € 2.810.000 per 1 januari 2023* € 1.190.000 per 31 december 2022
Langlopend vreemd vermogen	€ 3.592.000 per 31 december 2023 € 2.285.000 per 31 december 2022
Kortlopend vreemd vermogen	€ 8.224.000 per 31 december 2023 € 5.959.000 per 31 december 2022

*Bij de BsGW heeft een balanscorrectie plaatsgevonden per 1 januari 2023.

Kengetallen gemeente

De gemeentelijke bijdrage aan de GR BsGW in 2023 bedraagt € 447.895.

Vorm participatie

De portefeuillehouder financiën is lid van het Algemeen Bestuur van de BsGW.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van taken in het kader van de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 1% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten en het waterschap.

2.8 Paragraaf Grondbeleid

Op grond van artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een paragraaf aan het grondbeleid te worden gewijd. Ingevolge dat artikel moet aandacht worden geschonken aan de visie ten aanzien van het grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten, een onderbouwing van de geraamde winstneming en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gevormde reserves binnen het grondbedrijf in relatie tot de risico's. Transparantie van grondbeleid is voor de raad om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen, zoals deze in de diverse programma's zijn neergelegd.

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te realiseren. Onder grondbeleid vallen onderwerpen die gerelateerd zijn aan de juridische aspecten van grondeigendom en andere zakelijke rechten. De gemeente Valkenburg aan de Geul kent geen vastgesteld beleid ten aanzien van de aan- of verkoop van (strategische) (grond)eigendommen. Met de komst van de Omgevingswet in 2024 is nut en noodzaak voor een grond(prijzen)beleid.

Onze gemeente voert tot op heden en bij afwezigheid van een vastgesteld grondbeleid een vorm van passief / faciliterend grondbeleid, waarbij de ontwikkeling van gronden grotendeels wordt overgelaten aan de marktpartijen. De gemeente vervult een faciliterende rol, waarbij het randvoorwaarden schept en ruimte biedt aan marktpartijen om gronden in ontwikkeling te brengen. Hoewel passief of faciliterend grondbeleid een keuze voor eenvoud is, is het van belang dat de gemeente de regie en kwaliteit van de ontwikkelingen goed bewaakt en waarborgt, om ervoor te zorgen dat de gemeentelijke ambities en maatschappelijke belangen worden behartigd. Door het nemen van de regie kan de betrokkenheid van marktpartijen worden bevorderd en daarmee wellicht ook gekomen worden tot efficiëntere en innovatievere ontwikkelingen. De eenvoud, onder meer en in het bijzonder het niet lopen van financiële risico's, weegt niet (langer) op tegen de voordelen van een andere meer actieve vorm van grondbeleid. De wens voor een meer actieve rol is de afgelopen jaren uitgesproken, doch de gemeente kent hiervoor op dit moment geen kaders of mogelijkheden.

Dit betekent onder andere dat in 2023 de eerste aanzet voor het opstellen van actueel grondbeleid, inclusief uitvoeringsprogramma is gemaakt, inclusief grondprijzenbrief en een Nota Kosten Verhaal. Onderdeel van het actuele grondbeleid is het opstellen van een Nota Kostenverhaal.

De ambities / doelstellingen van de gemeente, zoals weergegeven in onder andere Omgevingsvisie, Woonvisie, Mobiliteitsvisie en Groenbeleidsplan, welke de afgelopen periode zijn vastgesteld, vormen de basis van de rol die gemeente inneemt in het voeren van enige vorm van grondbeleid. Met het instrument grondbeleid wil de gemeente de ambities / doelstellingen realiseren en concretiseren, anders dan op de wijze waarop tot heden is geacteerd.

De jaarrekening

Hoofdstuk 3: De balans

(bedragen * € 1.000)

ACTIVA	31 december 2023	31 december 2022
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
- Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	493	762
	493	762
<u>Materiële vaste activa</u>		
- Investerings met een economisch nut	18.076	19.543
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.211	14.963
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.939	10.522
- In erfpacht uitgegeven gronden	14	14
	45.240	45.042
<u>Financiële vaste activa</u>		
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	219	219
- Gemeenschappelijke regelingen		
- Overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- Openbare lichamen		
- Woningbouwcoöperaties		
- Deelnemingen	1.042	1.042
- Overige verbonden partijen		
- Overige langlopende leningen	261	87
- Uitzettingen schatkist met een looptijd >1 jaar		
- Uitzettingen schuld papier met een looptijd >1 jaar		
- Overige uitzettingen met een looptijd >1 jaar		
	1.522	1.348
Totaal vaste activa	47.255	47.151
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>		
- Grond en hulpstoffen	0	0
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	460	451
- Gereed product en handelsgoederen		
- Vooruitbetalingen		
	460	451
<u>Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar</u>		
- Vorderingen op openbare lichamen	7.046	10.734
- Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
- Overige verstrekte kasgeldleningen		
- Uitzettingen schatkist met een looptijd < 1 jaar	32.732	25.244
- Rekening courantverhoudingen met het Rijk		
- Rekening courantverhoudingen met niet financiële instellingen	528	1
- Uitzettingen schuld papier met een looptijd < 1 jaar		
- Overige vorderingen	3.821	3.389
- Overige uitzettingen		
	44.128	39.367
<u>Liquide middelen</u>		
- Kassaldi	134	102
- Banksaldi	243	354
	377	456
<u>Overlopende activa</u>		
- Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel van:		
- Europese overheidslichamen		
- Het Rijk	0	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.952	1.836
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	2.865	5.061
	4.817	6.896
Totaal vlottende activa	49.781	47.171
TOTAAL ACTIVA	97.036	94.322

PASSIVA	31 december 2023	31 december 2022
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
- Algemene reserves	21.603	2.267
- Bestemmingsreserves	47.311	55.626
- Nog te bestemmen resultaat	4.621	2.275
	73.535	60.168
<u>Voorzieningen</u>		
- Voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.099	2.086
- Ter egalisering van kosten	382	3.103
- Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen		
- Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	5.273	4.931
	7.754	10.120
<u>Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar</u>		
- Obligatieleningen		
- Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse:		
- Pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- Banken en overige financiële instellingen	4.404	5.482
- Bedrijven		
- Openbare lichamen		
- Overige sectoren		
Buitenlandse instellingen		
- Door derden belegde gelden		
- Waarborgsommen	4	4
	4.409	5.486
Totaal vaste passiva	85.698	75.774
Vlottende passiva		
<u>Netto vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>		
- Kasgeldleningen openbare lichamen		
- Overige kasgeldleningen		
- Banksaldi	1	1
- Rekening courant met niet financiële instellingen	77	235
- Overige schulden	3.075	11.657
	3.153	11.892
<u>Overlopende passiva</u>		
- Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel van:		
- Europese overheidslichamen		
- Het Rijk	2.557	999
- Overige Nederlandse overheidslichamen	588	370
- Overige vooruitontvangen bedragen en nog te betalen bedragen	5.042	5.287
	8.186	6.655
Totaal vlottende passiva	11.339	18.548
TOTAAL PASSIVA	97.036	94.322

Hoofdstuk 4: Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)			
Lasten programma's			
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.073	3.309	3.149
Programma Economie en Toerisme	3.924	4.304	4.570
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	5.812	7.126	7.215
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	4.883	5.552	5.071
Programma Onderwijs	1.725	1.850	1.759
Programma Sociaal Domein	21.514	24.450	24.154
Programma Volksgezondheid en Milieu	5.439	5.921	5.700
Programma Bestuur en Ondersteuning	3.170	2.116	2.254
Subtotaal lasten programma's	49.540	54.628	53.872
Overige lasten			
Overhead	8.569	9.820	8.190
Onvoorzien	100	170	0
Vennootschapsbelasting	1	1	0
Subtotaal overige lasten	8.670	9.991	8.190
Totaal lasten	58.210	64.619	62.062
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)			
Baten programma's			
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	238	223	199
Programma Economie en Toerisme	6.876	7.286	9.046
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	1.235	1.408	2.799
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	1.678	2.256	2.372
Programma Onderwijs	100	346	407
Programma Sociaal domein	5.173	10.073	10.007
Programma Volksgezondheid en Milieu	5.078	5.381	5.051
Programma Bestuur en Ondersteuning	38.177	43.407	44.637
Subtotaal baten programma's	58.555	70.380	74.518
Overige baten			
Overhead	182	182	459
Onvoorzien	-49	-38	452
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Subtotaal overige baten	133	144	911
Totaal baten	58.688	70.524	75.429
Saldo (excl. mutatie reserves)			
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	-2.835	-3.086	-2.950
Programma Economie en Toerisme	2.952	2.982	4.476
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	-4.577	-5.718	-4.416
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-3.205	-3.296	-2.699
Programma Onderwijs	-1.625	-1.504	-1.352
Programma Sociaal domein	-16.341	-14.377	-14.147
Programma Volksgezondheid en Milieu	-361	-540	-649
Programma Bestuur en Ondersteuning	35.007	41.291	42.383
Overhead	-8.387	-9.638	-7.731
Onvoorzien	-149	-208	452
Vennootschapsbelasting	-1	-1	0
Saldo van baten en lasten	478	5.905	13.367 V
Mutaties reserves			
Toevoegingen reserves	536	31.695	39.207
Onttrekkingen reserves	1.278	26.670	30.461
Saldo mutaties reserves	742	-5.025	-8.746 N
Resultaat begrotingsjaar 2023	1.220	880	4.621 V

Hoofdstuk 5: Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten

5.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet (de financiële verordening), waarin door de gemeenteraad op 12 december 2022 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van de component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 11 december 2023 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de

financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.

- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 3 % (zijnde € 3.038.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans: vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings-c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden lineair in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden lineair in 30 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings-of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings-of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De investeringen worden lineair afgeschreven in maximaal de verwachte levensduur van het actief:

- a. 40 jaar: voor riolering en nieuwbouw schoolgebouwen;
- b. 25 jaar: voor woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen;
- c. 15 jaar: voor renovatie, restauratie en aankoop van schoolgebouwen, woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen en technische installaties gebouwen;
- d. 10 jaar: voor veiligheidsvoorzieningen gebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair en tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- e. 5 jaar: voor transportmiddelen, aanhangwagens, parkeerapparatuur en personenauto's;
- f. 3 jaar: voor investeringen op het gebied van ICT.

Het college heeft de bevoegdheid om, gemotiveerd, af te wijken van deze termijnen.

Op gronden en terreinen vindt geen afschrijving plaats.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Investerings op het gebied van riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere, alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, worden op de balans separaat opgenomen: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Voor de rioleringsinvesteringen wordt een lineaire afschrijvingstermijn gehanteerd van 40 jaar.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings-of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De investeringen worden lineair afgeschreven in maximaal de verwachte levensduur van het actief:

- a. 25 jaar: voor parken, sportvelden, groenvoorzieningen, wegen, pleinen, rotondes, tunnels, viaducten, bruggen, geluidswallen, waterkeringen, pompen en gemalen;
- b. 20 jaar: voor openbare verlichting;
- c. 10 jaar: voor straatmeubilair en renovatie gemalen.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Indien noodzakelijk, dan wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Afwaardering zal plaatsvinden indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs.

Balans: vlottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten. Indien er geen sprake is van winstneming, worden de verkregen verkoopopbrengsten op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Verliescompensatie

Conform artikel 40b van het BBV is buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Balans: vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. Het resultaat dient hierbij afzonderlijk te worden opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

In de balans worden de reserves onderscheiden naar de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Balans: vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantiestellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

5.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023

De verschillende posten uit de balans worden hieronder toegelicht.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	(bedragen * € 1.000)	
	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	493	762
Totaal	493	762

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	(bedragen * € 1.000)						
	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>	<i>Investerings</i>	<i>Desinvesterings</i>	<i>Afschrijvingen</i>	<i>Bijdragen van derden</i>	<i>Afwaarderingen</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	762	501	0	465	305	0	493
Totaal	762	501	0	465	305	0	493

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	(bedragen * € 1.000)	
	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Investerings met een economisch nut	18.076	19.543
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.211	14.963
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk	10.939	10.522
In erfpacht uitgegeven gronden	14	14
Totaal	45.240	45.042

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedragen * € 1.000)	
	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Gronden en terreinen	838	838
Woonruimten	189	208
Bedrijfsgebouwen	2.959	3.261
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.560	9.795
Vervoersmiddelen	107	130
Machines, apparaten en installaties	1.169	1.472
Overige materiële vaste activa	3.253	3.839
Totaal	18.076	19.543

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2023
Gronden en terreinen	838	0	0	0	0	0	838
Woonruimten	208	0	0	19	0	0	189
Bedrijfsgebouwen	3.261	168	0	470	0	0	2.959
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.795	299	0	533	0	0	9.560
Vervoersmiddelen	130	68	0	91	0	0	107
Machines, apparaten en installaties	1.472	148	0	294	157	0	1.169
Overige materiële vaste activa	3.839	16	0	601	0	0	3.253
Totaal	19.543	699	0	2.009	157	0	18.076

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder afwaardering staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardevermindering.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

(bedragen * € 1.000)

	Beschikbaar krediet	Bestedingen in 2023	Cumulatieve bestedingen
Nieuwbouw / renovatie OBS Berg (SKC)	3.746	203	322
Herstel constructiefouten Mytyschool	186	178	178
Renovatie begraafplaats Cauberg	1.417	262	1.173
Totaal	5.349	643	1.673

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, hebben betrekking op investeringen in de gemeentelijke riolering. In de indeling van de materiële vaste activa vallen deze onder de grond, weg- en waterbouwkundige werken.

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van deze investeringen in de gemeentelijke riolering weer:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2023
Rioleringsinvesteringen	14.963	1.984	0	736	0	0	16.211
Totaal	14.963	1.984	0	736	0	0	16.211

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

(bedragen * € 1.000)

	Beschikbaar krediet	Bestedingen in 2023	Cumulatieve bestedingen
Bijdrage herinrichting Koningswinkelstraat	2.185	1.955	2.210
Totaal	2.185	1.955	2.210

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.774	9.465
Overige materiële vaste activa	1.165	1.057
Totaal	10.939	10.522

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut weer:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2023
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.465	1.712	0	714	690	0	9.774
Overige materiële vaste activa	1.057	200	0	91	0	0	1.165
Totaal	10.522	1.912	0	805	690	0	10.939

(bedragen * € 1.000)

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld die het gevolg zijn van duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar krediet	Bestedingen in 2023	Cumulatieve bestedingen
Herinrichting Koningswinkelstraat	3.241	1.020	3.063
Natuurontwikkeling Ingendaal	170	133	175
Herinrichting Noorderlijk Deel De Leeuwterrein	895	418	852
Totaal	4.306	1.571	4.090

(bedragen * € 1.000)

Het verloop van de in erfpacht uitgegeven gronden is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2023
In erfpacht uitgegeven gronden	14	0	0	0	0	0	14
Totaal	14	0	0	0	0	0	14

(bedragen * € 1.000)

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	219	219
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- Openbare lichamen	0	0
- Woningbouwcoöperaties	0	0
- Deelnemingen	1.042	1.042
- Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	261	87
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd	0	0
Uitzettingen in Nederlandse schuld papier met een looptijd > 1	0	0
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0
Totaal	1.522	1.348

(bedragen * € 1.000)

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>	<i>Investerings</i>	<i>Desinvesterings</i>	<i>Afschrijvingen/ aflossingen</i>	<i>Afwaarderingen</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	219	0	0	0	0	219
Leningen aan:						
- Deelnemingen	1.042	0	0	0	0	1.042
Overige langlopende leningen	87	193	0	18	0	261
Totaal	1.348	193	0	18	0	1.522

Flottende activa

Voorraden

(bedragen * € 1.000)

	<i>Balanswaarde per 31-12-2023</i>	<i>Balanswaarde per 31-12-2022</i>
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	460	451
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	460	451

Het verloop van de grond- en hulpstoffen in 2023 is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>	<i>Vermeerderingen</i>	<i>Winstneming</i>	<i>Verminderings</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>
Villa via Nova	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

Nb. Dit project heeft een boekwaarde van € 1. Door de weergave in € 1.000 is dit in de bovenstaande tabel niet zichtbaar.

Het verloop van het onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie in 2023 is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>	<i>Vermeerderingen</i>	<i>Winstneming</i>	<i>Verminderings</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Nog te maken kosten</i>	<i>Nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>Geraamd eindresultaat</i>
Centrumplan	451	9	0	0	460	15	475	0
Totaal	451	9	0	0	460	15	475	0

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Balanswaarde per 31-12-2023</i>	<i>Balanswaarde per 31-12-2022</i>
Vorderingen op openbare lichamen	7.046	10.734
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0
Overige verstreckte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen schatkist met een looptijd < 1 jaar	32.732	25.244
Rekening courantverhoudingen met het Rijk	0	0
Rekening courantverhoudingen met niet financiële instelling	528	1
Uitzettingen schuld papier met een looptijd < 1 jaar	0	0
Overige vorderingen	3.821	3.389
Overige uitzettingen	0	0
Totaal	44.128	39.367

Het verloop van de uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder in 2023 is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>	<i>Voorziening oninbaarheid</i>	<i>Balanswaarde per 31-12-2022</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Voorziening oninbaarheid</i>	<i>Balanswaarde per 31-12-2023</i>
Vorderingen op openbare lichamen	10.734	0	10.734	7.046	0	7.046
Uitzettingen schatkist met een looptijd < 1 jaar	25.244	0	25.244	32.732	0	32.732
Rekening courantverhoudingen met niet financiële instelling	1	0	1	528	0	528
Overige vorderingen	3.826	438	3.389	4.141	320	3.821
Totaal	39.805	438	39.367	44.448	320	44.128

Overzicht schatkistbankieren

In de onderstaande tabel staan opgenomen het drempelbedrag voor 2023 en het bedrag aan middelen, per kwartaal, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

(bedragen * € 1.000)

<i>Jaar 2023</i>	<i>Kwartaal 1</i>	<i>Kwartaal 2</i>	<i>Kwartaal 3</i>	<i>Kwartaal 4</i>
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	112	107	44	67
Drempelbedrag	1.164	1.164	1.164	1.164
Ruimte onder drempelbedrag	1.052	1.057	1.120	1.097
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Kassaldi	134	102
Banksaldi	243	354
Totaal	377	456

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.952	1.836
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.865	5.061
Totaal	4.817	6.896

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Saldo per 31-12-2022</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Ontvangen</i>	<i>Saldo per 31-12-2023</i>
Nog te ontvangen van Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Nog te ontvangen van het Rijk	0	0	0	0
Nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen:				
- afrekening rijksvaccinatieprogramma	5	0	5	0
- afrekening wmo 2022	397	0	397	0
- afrekening jeugd 2022	571	0	570	0
- afrekening participatiewet 2022	248	0	248	0
- afrekening wozl 2022	32	0	32	0
- afrekening tozo 2022	289	0	289	0
- afrekening GR Geul en Maas 2022	126	0	126	0
- afrekening re-integratie 2022	10	0	10	0
- overigen 2022, per saldo	157	255	0	412
- oude jaren jeugd 2017 t/m 2022	0	101	0	101
- afrekening GR Geul en Maas 2023	0	157	0	157
- wmo 2023	0	204	0	204
- afrekening participatiewet 2023	0	1.068	0	1.068
- overigen 2023, per saldo	0	10	0	10
Totaal	1.836	1.795	1.678	1.952

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Algemene reserves	21.603	2.267
Bestemmingsreserves	47.311	55.626
	68.914	57.892
Gerealiseerd resultaat	4.621	2.275
Totaal	73.535	60.168

Het verloop in 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2023
Algemene reserve	2.267	19.337	0	0		21.603
Algemene dekkingsreserve	7.799	2.796	7.311	2.275		5.560
Investeringsreserve huisvesting onderwijs	806	474	6	0		1.274
Investeringsreserve instandhouding monumenten	114	53	29	0		139
Investeringsreserve kunst in openbare ruimte	292	23	315	0		0
Exploitatiereserve personeel	384	962	1.346	0		0
Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten	862	62	924	0		0
Investeringsreserve automatisering	1.807	90	1.896	0		0
Bestemmingsreserve onderhoud sportcentrum Polfermolen	0	609	34	0		576
Egalisatiereserve effecten BTW-compensatiefonds	93	0	93	0		0
Bestemmingsreserve projectgelden	0	1.731	0	0		1.731
Reserve milieu-activiteiten	264	0	264	0		0
Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	1.106	70	0	0		1.176
Investeringsreserve uitvoering centrumplan	421	0	421	0		0
Reserve opbrengst aandelen Essent	5.666	0	5.666	0		0
Reserve overdracht gelden stichting Herdenking	132	0	132	0		0
Egalisatiereserve parkeerexploitatie	3.034	340	129	0		3.245
Egalisatiereserve sociaal domein	12.003	2.790	7.093	0		7.700
Investeringsreserve strategische projecten	3.729	163	633	0		3.259
Bestemmingsreserve onderhoud wegen	0	514	0	0		514
Reserve evenementen	853	712	90	0		1.475
Reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie	535	47	82	0		501
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten	8.667	1.338	968	0		9.036
Reserve noodfonds gemeente Valkenburg aan de Geul	1.000	0	1.000	0		0
Bestemmingsreserve omgevingswet	412	194	105	0		500
Bestemmingsreserve opvang ontheemden	1.702	2.324	0	0		4.026
Bestemmingsreserve watersnoodramp	3.944	2.276	1.721	0		4.499
Bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwpr	0	2.100	0	0		2.100
Totaal	57.892	39.004	30.258	2.275	0	68.914

Onder 'bestemming resultaat' staat de toevoeging vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Met het vaststellen van de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024, waarvan de mutaties zijn verwerkt op balansdatum 31 december 2023, heeft de gemeenteraad besloten tot een volledige herziening van de reserves en de voorzieningen. Een aantal reserves en voorzieningen zijn komen te vervallen per 31 december 2023. Deze zijn in de onderstaande toelichting als laatste opgenomen.

De aard en de reden van iedere reserve wordt hieronder toegelicht.

Algemene reserve

Deze reserve versterkt het weerstandsvermogen en vervult zodoende een bufferfunctie. Eventuele overschotten uit de gemeentelijke jaarrekening worden, voor zover hier bij de resultaatbestemming geen specifieke bestemming aan wordt gegeven, gestort in de algemene reserve. Als gevolg van de vastgestelde nota Reserve- en Voorzieningenbeleid 2024 op 11 december 2023 is per saldo een bedrag van ruim € 19,3 miljoen toegevoegd aan deze reserve.

Algemene dekkingsreserve

De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor de reservering van middelen waaraan een specifieke besteding is gekoppeld en waarvoor geen separate bestemmingsreserve is gevormd. Indien de specifieke besteding vervalt wordt het betreffende bedrag onttrokken uit de algemene dekkingsreserve, ten gunste van de algemene reserve. Als gevolg van de vastgestelde nota Reserve- en Voorzieningenbeleid 2024 op 11 december 2023 is per saldo een bedrag van ruim € 2,8 miljoen overgeheveld naar de algemene reserve. Daarnaast is een bedrag van € 2,1 miljoen gestort in de ingestelde bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten. Toegevoegd aan deze reserve zijn de middelen uit de opgeheven reserve kunst in de openbare ruimte, de opgeheven reserve uitvoering centrumplan en de gelabelde middelen voor de converteerbare lening Enexis, in totaliteit een bedrag van afgerond € 1,8 miljoen.

Bestemmingsreserve projectgelden

De bestemmingsreserve projectgelden is bedoeld voor de overheveling van incidentele projectgelden tussen begrotingsjaren. Aan deze reserve zijn de volgende middelen toegevoegd (uitputtend, in totaal ruim € 1,7 miljoen):

Monitoring door derden	€ 2.000
Onderzoek tunnel Hekerbeek	€ 2.663
Onderzoek parkeerdata en verkeersdruk	€ 2.909
Bijdrage subsidieregeling en -proces	€ 3.000
Onderzoek verduidelijking snelheidsregimes	€ 3.000
Ovh werkbudget project RES	€ 3.000
Bouwrijp maken grond OBS Broekhem	€ 3.026
Onderzoek solarparking	€ 3.582
Campagnes verkeersgedrag	€ 4.000
Project verduurzaming maatschappelijk vastgoed	€ 4.542
Gemeentelijke deelauto's en -fietsen	€ 5.000
Ovh budget project duurzame denktank	€ 5.000
Opstelling strategie en voorwaarden deel-aanbieder	€ 5.000
Restantbudget DU lokaal sportakkoord	€ 5.874
Budget stimulering duurzaam reisgedrag	€ 6.000
Hondenlosloopgebied Broekhem	€ 6.000
Monitoring intensiteit verkeer 2023	€ 8.400
Professionalisering dynamisch verkeersmanagement	€ 9.386
Strategie toekomst invalswegen 2023	€ 10.000
Haalbaarheidsonderzoek P&R locaties 2023	€ 10.000
Budget onderzoek onteigend Joods vastgoed	€ 12.300
Onderhoudsbudget mergelsteilwanden	€ 13.539
Opstellen gemeentelijk erfgoedbeleid	€ 14.162
Ovh budget project opwek hernieuwbare energie	€ 14.176
Nafase projectleider civiel	€ 14.535
Nafase toezichthouder openbare ruimte	€ 14.669
Fysieke maatregelen schoolomgevingen 2023	€ 14.832
Onderzoek deelfietsensysteem 2023	€ 15.000
Nafase watersnoodramp deelname wateroverleggen	€ 17.570
Onderzoek ZE-zone en evaluatie 2023	€ 20.000
Deelname agrarische scan middengebied	€ 21.412
Projectbudget wegmarkeringen 2022	€ 21.735
Fietsenstallingen en E-laadpunten fiets 2023	€ 23.258
Uitvoering mobiliteitsagenda 2023	€ 23.924
Opstellen nieuw beleid gemeenschapshuizen	€ 24.030
Restant project Verduurzaam je Huis	€ 24.372
Onderzoek alternatieve fietsroutes 2023	€ 25.000
Bronpomp gemeentelager	€ 25.000
Restantbudget vijver Mauritiussingel	€ 25.500
Renovatie hoogstamfruitboomgaard Daalhemerweg	€ 30.000
Onderzoek ontvlechten fietsers en wandelaars 2023	€ 31.792
Restantbudget lokale woonvisie	€ 39.420
Verbetering verkeersveiligheid fietsers	€ 48.400
Kantplanken kunstgrasvelden	€ 49.000
Projectplan opstellen visie VTE	€ 56.896
Regionaal project wandelroutes	€ 59.480
Implementatie wet Bro	€ 61.000
Beheer BOR-BGT	€ 70.196
Restantbudget onderzoek Valkenburg West	€ 144.570
Ovh budget MKB verduurzaming najaarsnota	€ 200.000
Nafase projectbegeleiding en ondersteuning	€ 229.869
Restantbudget onderzoek Valkenburg Oost	€ 243.220

Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten

Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de afschrijvingslasten van investeringen. De reserve is ingesteld bij de kadernota 2020 met het doel om de structurele onttrekkingen uit de reserves inzichtelijk te maken, in lijn met de aanbevelingen uit de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV. In 2023 is een bedrag van ruim € 1,3 toegevoegd aan deze reserve en is een bedrag van afgerond € 1,0 miljoen onttrokken aan deze reserve ter dekking van de afschrijvingslasten van investeringen.

Investeringsreserve huisvesting onderwijs

Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van kapitaallasten van huisvestingsvoorzieningen voor het primair, speciaal en het voortgezet onderwijs. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor deze huisvesting. Om die taak binnen objectieve kaders te kunnen uitvoeren, is een verordening vastgesteld, waarin onder meer is bepaald dat de gemeente en de onderwijsbesturen naar consensus moeten streven. Eén van de gemaakte afspraken is dat de gemeente jaarlijks een vast budget voor onderwijsdoeleinden beschikbaar stelt. Ingeval er minder wordt uitgegeven dan begroot, wordt die vrijval van middelen in het verlengde van deze afspraak aan de onderhavige reserve toegevoegd. In de omgekeerde situatie worden middelen aan de reserve onttrokken. De reserve kan ook worden ingezet voor huisvesting die direct aan de onderwijshuisvesting is te relateren. Per saldo is de onderuitputting van de exploitatie, een bedrag van ruim € 227.000 gestort in deze reserve en zijn de vrijgevallen afschrijvingslasten van Adelante Mytyschool toegevoegd voor een bedrag van afgerond € 246.000.

Investeringsreserve instandhouding monumenten

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van restauratie van monumenten. Per saldo is in 2023 een bedrag van afgerond € 25.000 gestort in deze reserve.

Bestemmingsreserve onderhoud sportcentrum Polfermolen

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten van de onderhoudsplanning van het sportcentrum. Als gevolg van het opheffen van de gelijknamige voorziening is een bedrag van ruim € 609.000 toegevoegd aan deze reserve.

Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg

Deze reserve wordt ingezet voor de gehele of gedeeltelijke dekking van de (kapitaallasten) van investeringen in de infrastructuur op de kop Cauberg (parkeerplaatsen, toegangswegen e.d.). Aan deze reserve wordt een structureel bedrag van afgerond € 70.000 toegevoegd.

Egalisatiereserve parkeerexploitatie

Deze reserve wordt ingezet om de voor- en nadelen van de parkeerexploitatie te egaliseren. Indien de feitelijke parkeerexploitatie in positieve zin van de voorcalculatie afwijkt, dan komt dat voordeel ten gunste van deze bestemmingsreserve. Een afwijking in negatieve zin komt ten laste van deze reserve. Per saldo is een bedrag van ruim € 210.000 gestort in deze reserve.

Egalisatiereserve sociaal domein

Bij de behandeling van de financiën rondom de drie decentralisaties heeft de raad besloten om de budgetten, die het rijk voor de uitvoering van die extra taken beschikbaar stelt, te oormerken. Zodoende is er een reserve sociaal domein ingesteld, die een egaliserend karakter heeft. Voordelige verschillen worden aan die reserve toegevoegd, budgetoverschrijdingen komen ten laste van deze reserve. Het exploitatiesaldo van het sociaal domein sluit met een overschot van ruim € 1,2 miljoen en is toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is een bedrag van € 850.000 gestort in deze reserve inzake de nabetaaling compensatieregeling voogdij en 18+. Als gevolg van de vastgestelde nota Reserve- en Voorzieningenbeleid 2024 op 11 december 2023 is een bedrag van afgerond € 7,1 miljoen overgeheveld naar de algemene reserve.

Investeringsreserve strategische projecten

Wanneer zich projecten aandienen, die naar het oordeel van de raad strategisch en economisch van belang zijn voor onze gemeente en een haalbare businesscase zou kunnen ontstaan door een eenmalige gemeentelijke investeringsbijdrage, dan kan deze reserve daarvoor worden ingezet. Naast de structurele storting van € 163.000 in deze reserve is een bedrag van € 175.000 onttrokken

ten behoeve van de gebiedsvisie Valkenburg-West en is een bedrag van ruim € 458.000 ingezet voor het uitvoeringsprogramma Valkenburg-Oost.

Bestemmingsreserve onderhoud wegen

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten van de onderhoudsplanning wegen. Als gevolg van het opheffen van de gelijknamige voorziening is een bedrag van ruim € 268.000 toegevoegd aan deze ingestelde reserve. Daarnaast zijn de onderuitputting en de ontvangen gelden van derden van afgerond € 245.000 gestort in deze reserve.

Reserve evenementen

Bij de behandeling van de begroting 2019 heeft de raad besloten om een bedrag van in totaal € 630.000 aan een bestemmingsreserve toe te voegen, waaruit de kosten van grote evenementen, eventuele inhuur ten behoeve van het opstellen van visies en storytelling en lobbykosten kunnen worden betaald. De reserve evenementen is een egalisatiereserve. Extra opbrengsten die direct te relateren zijn aan evenementen worden gestort in de reserve. Overschrijdingen die het gevolg zijn van (bijdragen aan) evenementen komen ten laste van deze reserve. Hiermee wordt een revolverend fonds beoogd. De portefeuillehouder Toerisme en Economie is gemandateerd, met uitzondering van politiek gevoelige evenementen, tot het doen van uitgaven ten laste van deze reserve tot een maximumbedrag van € 10.000 per evenement. De indirecte meeropbrengsten Kerststad Valkenburg, concreet een bedrag van ruim € 711.000, zijn toegevoegd aan deze reserve.

Reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie

Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kosten van werkzaamheden in het kader van duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie. Per saldo is een bedrag van afgerond € 35.000 onttrokken aan deze reserve.

Bestemmingsreserve omgevingswet

Deze reserve wordt ingezet om de voor- en nadelen van de budgetten die betrekking hebben op de omgevingswet te egaliseren. Indien het feitelijke exploitatieresultaat in positieve zin van de voorcalculatie afwijkt, dan komt dat voordeel ten gunste van deze bestemmingsreserve. Een afwijking in negatieve zin komt ten laste van deze reserve. De onderuitputting van ruim € 193.000 van deze taak is toegevoegd aan deze reserve. Als gevolg van het ingestelde maximum van € 500.000 voor deze reserve, is een bedrag van afgerond € 105.000 toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve opvang ontheemden

De vergoeding voor de opvang van ontheemden is hoger dan de gemaakte kosten. Gelet op de onzekere situatie rondom deze opvang en andere opvangopgaven zijn deze betreffende middelen vastgehouden in deze reserve. Het exploitatiesaldo van ruim € 2,3 miljoen is gestort in deze reserve.

Bestemmingsreserve watersnoodramp

Deze reserve is ingesteld om de financiële gevolgen van de watersnoodramp van juli 2021 (voor de gemeentelijke financiële huishouding) zo duidelijk en transparant mogelijk in beeld te brengen. Aan deze reserve is de SPUK-afrekening toegevoegd voor een bedrag van afgerond € 2,3 miljoen en is voor een bedrag van ruim € 1,7 miljoen onttrokken o.a. ter dekking van de kosten van de vervanging van de brug Emmalaan en de financiële consequenties van de doorkijk nafase watersnoodramp.

Bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten

Deze reserve wordt ingezet voor de aankoop van gronden en panden alsmede voor de realisatie van woningbouwprojecten. Als gevolg van de vastgestelde nota Reserve- en Voorzieningenbeleid 2024 op 11 december 2023 is een bedrag van € 2,1 miljoen gestort in deze reserve.

Reserves die per 31 december 2023 komen te vervallen

Investeringsreserve kunst in openbare ruimte

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van kunst. De reserve wordt jaarlijks gevoed met 1% van de kapitaalinvesteringen, niet zijnde onderhoudswerken. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Exploitatiereserve personeel

Doel van deze reserve is om incidentele budgetoverschrijdingen binnen de personeelsbegroting af te dekken. Indien de feitelijke personeelskosten achterblijven bij de vooraf gecalculerde bedragen, wordt die onderuitputting toegevoegd aan deze reserve. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten

Deze reserve wordt ingezet om incidentele overschrijdingen binnen de welzijnsbegroting (geheel of gedeeltelijk) af te dekken en om incidentele subsidieverzoeken op het terrein van welzijn te kunnen honoreren. Ingeval de budgetten in de welzijnssfeer in enig jaar niet of niet volledig worden benut, wordt die onderuitputting gereserveerd. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Investeringsreserve automatisering

Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringen op het terrein van de ICT en voor het egaliseren van de kostenplaats ICT. Deze reserve heeft een egaliserend karakter. Ingeval de in het beleidsplan gereserveerde middelen voor ICT-investeringen in enig jaar niet worden benut, worden die middelen gereserveerd. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Egalisatiereserve effecten BTW-Compensatiefonds

Deze reserve wordt ingezet voor het opvangen van de lokale effecten van het BTW-Compensatiefonds (BCF). Indien geen tegenvallers optreden, zullen wij deze reserve inzetten voor eventuele tegenvallers in het kader van de Vpb-plicht. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Reserve milieuactiviteiten

Deze reserve wordt ingezet voor de (gehele of gedeeltelijke) afdekking van kapitaallasten van investeringen in de milieusfeer. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Investeringsreserve uitvoering centrumplan

Deze reserve wordt ingezet ter directe afdekking van de gemeentelijke bijdrage in de investeringskosten van het centrumplan. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Reserve opbrengst aandelen Essent

Bij het opstellen van de jaarrekening 2009 is de verkoopopbrengst van de aandelen Essent toegevoegd aan deze reserve. In totaal ging het daarbij om een bedrag van afgerond € 17,5 miljoen (eerste tranche). Vervolgens zijn de resterende tranches eveneens toegevoegd aan deze reserve. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Reserve overdracht gelden stichting Herdenking

De stichting Herdenking van de Gevallen van het Verzet is opgeheven. De financiële middelen van die stichting zijn overgegaan naar onze gemeente, met de verplichting dat de jaarlijkse rente-inkomsten van het kapitaal worden ingezet voor onderhoud van het monument en voor de jaarlijkse organisatie van de herdenkingsbijeenkomst. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Reserve noodfonds gemeente Valkenburg aan de Geul

Deze reserve wordt ingezet voor inwoners, verenigingen, maatschappelijke instellingen en het midden- en kleinbedrijf, die acuut in de problemen komen door de stijgende (energie)lasten. Deze reserve is ingesteld op basis van het addendum op de najaarsnota 2022, waarbij de reserve financiële gevolgen Corona (Covid-19) is hernoemd naar de reserve noodfonds. Als onderdeel van de besluitvorming bij de najaarsnota 2023 is deze reserve opgeheven per 31 december 2023.

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.099	2.086
Ter egalisering van kosten	382	3.103
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	0	0
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden	5.273	4.931
Totaal	7.754	10.120

Het verloop van de voorzieningen in 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen * € 1.000)

	Boekwaarde per 31-12-2022	In mindering op activa	Balanswaarde per 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde per 31-12-2023	In mindering op activa	Balanswaarde per 31-12-2023
Voorziening onderhoud gebouwen	1.196	0	1.196	451	1.392	254	0	0	0
Voorziening dubieuze debiteuren	355	355	0	0	0	133	221	221	0
Voorziening afvalstoffenheffing	542	0	542	68	0	0	610	0	610
Voorziening rioolheffing	4.388	0	4.388	275	0	0	4.663	0	4.663
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	59	59	0	57	0	18	98	98	0
Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen	609	0	609	0	0	609	0	0	0
Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken	10	10	0	0	0	10	0	0	0
Voorziening fonds ruimtelijke ontwikkeling	41	0	41	60	0	0	101	0	101
Voorziening onderhoud wegen	268	0	268	0	0	268	0	0	0
Voorziening pensioenen wethouders	1.574	0	1.574	132	0	186	1.519	0	1.519
Voorziening personeel	246	0	246	171	0	226	191	0	191
Voorziening kleine woningbouwinitiatieven	84	0	84	0	0	0	84	0	84
Voorziening groot onderhoud parkeergarage	558	0	558	156	692	22	0	0	0
Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	472	0	472	104	0	194	382	0	382
Voorziening debiteuren TOZO	14	14	0	0	0	14	0	0	0
Voorziening verlofsparen	142	0	142	61	0	0	203	0	203
Totaal	10.558	438	10.120	1.534	2.084	1.994	8.073	320	7.754

Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Met het vaststellen van de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024, waarvan de mutaties zijn verwerkt op balansdatum 31 december 2023, heeft de gemeenteraad besloten tot een volledige herziening van de reserves en de voorzieningen. In de toelichting hieronder is hier bij de betreffende voorzieningen een toelichting over opgenomen.

De aard en de reden van iedere voorziening wordt hieronder toegelicht.

Voorziening onderhoud gebouwen

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

Vanwege het ontbreken van een actuele meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor gebouwen komt deze voorziening te vervallen per 31 december 2023. Het saldo, een bedrag van afgerond € 1,4 miljoen, is onderdeel van het voorstel tot resultaatbestemming bij de jaarverantwoording 2023.

Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen. Een bedrag van ruim € 133.000 is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze voorziening opgeheven per 31 december 2023.

Voorziening debiteuren TOZO

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid is deze voorziening opgeheven per 31 december 2023.

Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening wordt ingezet om het taakveld 'Afval' budgettair neutraal te laten verlopen. Met behulp van deze voorziening wordt invulling gegeven aan het principe van 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing. Per saldo is een bedrag van ruim € 67.000 gestort in deze voorziening.

Voorziening rioolheffing

Deze voorziening wordt ingezet om het taakveld 'Riolering' budgettair neutraal te laten verlopen. Met behulp van deze voorziening wordt invulling gegeven aan het principe van 100% kostendekkendheid van de rioolheffing. Per saldo is een bedrag van afgerond € 275.000 gestort in deze voorziening.

Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid komt deze voorziening te vervallen per 31 december 2023, waarbij de middelen worden overgeheveld naar de reserve onderhoud sportcentrum Polfermolen, concreet een bedrag van ruim € 609.000.

Voorziening fonds ruimtelijke ontwikkeling

Deze voorziening wordt ingezet voor de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied en wordt gevoed door bijdragen van initiatiefnemers van nieuwe ontwikkelingen waarbij fysieke compensatie van kwaliteitsverbeterende maatregelen (deels) niet mogelijk of gewenst is. Deze voorziening wordt aangehaald als Kwaliteitsfonds. Aan deze voorziening is in 2023 een bedrag van € 60.000 toegevoegd.

Voorziening onderhoud wegen

Deze voorziening wordt ingezet voor het uitvoeren van de onderhoudsplanning van wegen. Als onderdeel van de nota reserve- en voorzieningenbeleid komt deze voorziening te vervallen per 31 december 2023, waarbij de middelen worden overgeheveld naar de reserve onderhoud wegen. Concreet een bedrag van ruim € 268.000.

Voorziening pensioenen wethouders

Deze voorziening moet ingevolge de begrotingsvoorschriften worden gevormd voor het opvangen van de pensioenafspraken van voormalige wethouders. Per saldo is een bedrag van ruim € 54.000 onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening personeel

Deze voorziening wordt ingezet voor toekomstige verplichtingen inzake voormalig personeel. In 2023 is per saldo een bedrag van afgerond € 55.000 onttrokken.

Voorziening kleine woningbouwinitiatieven

Deze voorziening wordt ingezet voor de beleidsregel financiële compensatie bij kleine woningbouwinitiatieven. Er zijn in 2023 geen mutaties geweest.

Voorziening groot onderhoud parkeergarage

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

Vanwege het ontbreken van een actuele meerjarenonderhoudsplaning (MJOP) voor gebouwen komt deze voorziening te vervallen per 31 december 2023. Het saldo, een bedrag van ruim € 691.000, is onderdeel van het voorstel tot resultaatbestemming bij de jaarverantwoording 2023.

Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplaning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht. Per saldo is een bedrag van ruim € 89.000 onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening verlofsparen

Deze voorziening moet ingevolge de Begrotingsvoorschriften worden gevormd voor het opvangen van personele verplichtingen die niet het karakter hebben van arbeid gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks gelijkblijvend volume. In 2023 is een bedrag van ruim € 61.000 toegevoegd aan deze voorziening.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar

De in de balans opgenomen vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	4.404	5.482
- Binnenlandse bedrijven	0	0
- Openbare lichamen	0	0
- Overige binnenlandse sectoren	0	0
- Buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	4	4
Totaal	4.409	5.486

Het verloop van de vaste schulden met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar in 2023 is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Saldo per 31-12-2022</i>	<i>Vermeerderingen</i>	<i>Aflossingen</i>	<i>Saldo per 31-12-2023</i>
Obligatieleningen	0	0	0	0
Onderhandse leningen	5.482	0	1.077	4.404
Door derden belegde gelden	0	0	0	0
Waarborgsommen	4	0	0	4
Totaal	5.486	0	1.077	4.409

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd van langer dan één jaar bedraagt € 210.130.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.153	11.892
Overlopende passiva	8.186	6.655
Totaal	11.339	18.548

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Kasgeldleningen openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1	1
Rekening-courant met niet-financiële instellingen	77	235
Overige schulden	3.075	11.657
Totaal	3.153	11.892

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>	<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume) De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	0	0
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.144	1.369
	5.042	5.287
Totaal	8.186	6.655

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Saldo per 31-12-2022</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Ontvangen bedragen</i>	<i>Saldo per 31-12-2023</i>
Ontvangen van Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Ontvangen van het Rijk:				
- uitkering toeslagenproblematiek	18	0	4	22
- regeling lokaal sportakkoord en leefstijlinterventies	35	35	0	0
- regeling stimuleringsverkeersveiligheid	100	0	0	100
- spuk-bijdrage	17	0	30	46
- aanpak energiearmoede	296	0	36	332
- wkr	17	17	25	25
- lokale preventieagenda	15	0	7	22
- inhalen covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	123	60	54	116
- onderwijsroute	13	13	15	15
- wet inburgering	69	69	123	123
- afrekening tozo	289	289	235	235
- spuk iza bijdrage	0	0	27	27
- spuk start bouwimpuls	0	0	254	254
- spuk aanpak lokale aanpak isolatie	0	0	533	533
- spuk klimaat en energiebeleid	0	0	297	297
- gemeentefonds	0	0	246	246
- brede spuk regeling	0	0	123	123
- bbz regeling	0	0	40	40
- overigen, per saldo	7	7	0	0
Ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen:				
- btw subsidie de leeuw 2017	73	0	0	73
- subsidie de leeuw noorderlijk deel 2017	135	0	0	135
- project zwerfafval	2	2	0	0
- brim-subsidie halderpark	9	0	0	9
- sim-subsidie kasteel schaloen	23	0	5	27
- brim subsidie berkelstraat	16	0	4	20
- brim subsidie streekmuseum	28	0	7	35
- aanpak ondermijning	17	0	70	87
- krimpgelden	67	0	76	144
- subsidie lokale aanpak isolatie	0	0	58	58
Totaal	1.369	492	2.268	3.144

Waarborgen en garanties

Het buiten de balans opgenomen bedrag voor gewaarborgde geldleningen kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)

	<i>Borgstelling per 31-12-2023</i>	<i>Borgstelling per 31-12-2022</i>
Particuliere woningbouw	16	240
Stichting Sevagram	3.373	3.680
Stichting Wonen Zuid	54.786	54.290
Woningstichting Berg en Terblijt	15.241	12.117
Woonpunt	1.400	627
Servatius Wonen & Vastgoed	0	29
Totaal	74.816	70.983

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Het betreft hier onder andere huurovereenkomsten, operationele leasecontracten, lopende werken etc. Vanwege het ontbreken van een contractenregister is een volledige opsomming niet voorhanden.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging worden hieronder toegelicht. De baten en lasten zijn opgenomen per programma en worden nader verklaard.

De bedragen in de tabellen zijn weergegeven in hele euro's. De bedragen in de verklaringen van de verschillen zijn afgerond op € 1.000.

5.3.1 Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

(bedragen * € 1.000)

	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.577	1.566	11
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.732	1.583	149
Totaal lasten	3.309	3.149	160
<i>Baten per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	77	84	-7
1.2 Openbare orde en veiligheid	146	115	31
Totaal baten	223	199	24
<i>Saldo per taakveld</i>			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.500	-1.482	-18
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.586	-1.468	-118
Saldo van baten en lasten	-3.086	-2.950	-136

Het voordelige saldo op crisisbeheersing en brandweer wordt verklaard door een hogere huuropbrengst (€ 7.000) voor het gebouw van de brandweer, een voordelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 4.000 en overige verschillen van € 7.000 positief.

Het voordelige saldo op openbare orde en veiligheid wordt verklaard door een voordeel van € 46.000 op de exploitatiekosten middelen bedrijfsvoering VTH, een voordelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 97.000, een nadeel op verkeers- en veiligheidsmaatregelen Kerststad van € 37.000 en overige verschillen van € 12.000 positief.

Per saldo sluit het programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving € 136.000 positief ten opzichte van de begroting na wijziging.

5.3.2. Programma Economie en Toerisme

Programma Economie en Toerisme (bedragen * € 1.000)			
	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	10	17	-7
2.2 Parkeren	1.260	1.243	17
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	177	261	-84
3.4 Economische promotie	2.857	3.049	-192
Totaal lasten	4.304	4.570	-266
<i>Baten per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	2.930	3.308	-378
2.2 Parkeren	7	699	-692
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	153	159	-6
3.4 Economische promotie	4.196	4.880	-684
Totaal baten	7.286	9.046	-1.760
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.63 Parkeerbelasting	2.920	3.291	-371
2.2 Parkeren	-1.253	-544	-709
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-24	-102	78
3.4 Economische promotie	1.339	1.831	-492
Saldo van baten en lasten	2.982	4.476	-1.494

De grootste afwijkingen binnen het programma Economie en Toerisme worden veroorzaakt door de parkeeropbrengsten in 2023, de lasten van de parkeergarage en de economische promotie.

De parkeeropbrengsten zijn in 2023 € 374.000 hoger dan begroot. De opbrengsten fiscalisering zijn € 4.000 hoger dan begroot. De perceptiekosten parkeerbelasting zijn € 7.000 hoger dan begroot.

De kosten voor het parkeren (onder taakveld 2.2) zijn in 2023 € 709.000 lager. Dit voordeel komt voornamelijk door het vrijvallen van de voorziening ondergrondse parkeergarage (€ 692.000). Daarnaast is er een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 31.000, een voordeel op de exploitatiekosten van de parkeergarage (€ 18.000) en een voordeel op de exploitatiekosten van het betaald parkeren (€ 30.000).

Bij het taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen is een nadeel van € 78.000. Deze afwijking wordt veroorzaakt door een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 78.000.

Onder het taakveld 3.4 Economische promotie vallen de inkomsten toeristenbelasting en gemakkelijkhedenretributie. Deze zijn respectievelijk € 156.000 en € 60.000 hoger dan begroot. Het exploitatievoordeel op de kerstmarkt bedraagt € 262.000 positief en de overige verschillen bedragen € 14.000 positief.

Het programma Economie en Toerisme sluit per saldo op een voordelig saldo van € 1.494.000.

5.3.3 Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

(bedragen * € 1.000)

	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	4.287	3.805	482
8.1 Ruimtelijke ordening	731	969	-238
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	147	147	0
8.3 Wonen en bouwen	1.961	2.294	-333
Totaal lasten	7.126	7.215	-89
<i>Baten per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	376	445	-69
8.1 Ruimtelijke ordening	35	28	7
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	997	2.326	-1.329
Totaal baten	1.408	2.799	-1.391
<i>Saldo per taakveld</i>			
2.1 Verkeer en Vervoer	-3.911	-3.360	-551
8.1 Ruimtelijke ordening	-696	-941	245
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-147	-147	0
8.3 Wonen en bouwen	-964	32	-996
Saldo van baten en lasten	-5.718	-4.416	-1.302

Het voordeel op taakveld 2.1 Verkeer en vervoer van € 551.000 wordt deels veroorzaakt door een voordeel op de doorbelaste afschrijving- en rentekosten wegens het later starten van de reconstructie voormalige provinciale weg Houthem (€ 144.000) en het later starten van de vervanging van de brug Emmalaan (€ 35.000). Er is een voordeel van € 32.000 op wegmarkeringen, een voordeel van € 82.000 op bijdragen derden wegen, een voordeel van € 88.000 op de onderhoudsplanning wegen, een voordeel van € 35.000 op de reparatie deklaag Broekhem, een voordeel van € 46.000 op onderhoud en vervanging lichtmasten en een voordeel van € 119.000 op mobiliteit en verkeersveiligheid. Tenslotte is er een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 51.000 en zijn er overige verschillen van € 21.000 positief.

Het taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening sluit per saldo € 245.000 negatief. De onderzoekskosten van Valkenburg Oost en West zijn respectievelijk € 127.000 en € 35.000 hoger dan begroot. Daarnaast heeft er een storting in de voorziening fonds ruimtelijke ordening plaatsgevonden van € 60.000, wegens het ontbinden van een overeenkomst kwaliteitsverbetering. Tenslotte is er ter vervanging van de projectleider Valkenburg Oost iemand ingehuurd (€ 64.000), zijn de administratieve doorbelasting van de loonkosten lager (€ 35.000) en zijn er overige verschillen van € 6.000 positief.

Het voordeel op taakveld 8.3 Wonen en bouwen wordt voornamelijk veroorzaakt door de vrijval van de onderhoudsplanning gebouwen (€ 1.305.000). Daarnaast is er sprake van een voordeel op de gaskosten (€ 92.000), een voordeel op de grondverkopen (€ 31.000) en een voordeel op welstandstoezicht (€ 42.000). Tenslotte is er een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten van € 113.000, is het gebouw Steenstraat 2 volledig afgeschreven (€ 346.000) en zijn er overige verschillen van € 15.000 negatief.

Per saldo sluit het programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening € 1.302.000 positief ten opzichte van de begroting na wijziging.

5.3.4 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Programma Sport, Cultuur en Recreatie (bedragen * € 1.000)			
	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	76	122	-46
5.2 Sportaccommodaties	1.731	1.362	369
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	281	343	-62
5.4 Musea	88	112	-24
5.5 Cultureel erfgoed	602	621	-19
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.774	2.511	263
Totaal lasten	5.552	5.071	481
<i>Baten per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	753	806	-53
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	9	9	0
5.4 Musea	36	37	-1
5.5 Cultureel erfgoed	76	105	-29
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.382	1.415	-33
Totaal baten	2.256	2.372	-116
<i>Saldo per taakveld</i>			
5.1 Sportbeleid en activering	-76	-122	46
5.2 Sportaccommodaties	-978	-556	-422
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	-272	-334	62
5.4 Musea	-52	-75	23
5.5 Cultureel erfgoed	-526	-516	-10
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.392	-1.096	-296
Saldo van baten en lasten	-3.296	-2.699	-597

Het nadeel op taakveld 5.1 Sportbeleid en activering wordt veroorzaakt door een hogere administratieve doorbelasting van de loonkosten (€ 30.000) en de subsidieregeling opstallen buitensport (€ 16.000).

Onder taakveld 5.2 Sportaccommodaties zijn de kosten van de Polfermolen opgenomen. Daarnaast vallen onder dit taakveld de producten Sporthal de Bosdries (€ 103.000 voordelig) en de sportterreinen (€ 79.000 voordelig). Door een lagere exploitatiebijdrage aan de Polfermolen is er een voordeel van € 240.000 op dit product. Uw raad wordt nader geïnformeerd over het exploitatieresultaat door middel van de jaarrekening 2023 van de Polfermolen B.V.

Bij taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie is sprake van een nadeel van € 62.000. Dit wordt veroorzaakt door een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten (€ 88.000) en overige positieve verschillen van € 25.000.

Bij het taakveld 5.4 Musea is sprake van een nadeel van € 23.000. Dit komt voornamelijk door de kosten die zijn gemoeid met de wateroverlast € 22.000.

Bij taakveld 5.5 Cultureel erfgoed is sprake van een voordeel van € 10.000. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door een hogere bijdrage van erfpacht (€ 25.000), een voordeel op het onderhoud

van de mergelsteilwanden (€ 14.000) een nadelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten (€ 51.000) en overige positieve verschillen van € 22.000.

Het voordeel op taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie bedraagt € 296.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door lagere kosten dan begroot op het ontzorgingscontract groen en reiniging (€ 72.000), een voordeel op kosten wijkteams (€ 43.000), een voordeel op onderhoud bossen en natuurterreinen (€ 32.000), een voordeel op straatmeubilair (€ 28.000) en een voordeel op overige groenvoorzieningen (€ 86.000). De overige positieve verschillen bedragen (€ 35.000).

Het programma Sport, Cultuur en Recreatie sluit per saldo op een voordelig saldo van € 597.000.

5.3.5 Programma Onderwijs

Programma Onderwijs (bedragen * € 1.000)			
	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	45	55	-10
4.2 Onderwijshuisvesting	620	500	120
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	832	856	-24
5.6 Media	353	348	5
Totaal lasten	1.850	1.759	91
<i>Baten per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3	3	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	327	388	-61
5.6 Media	16	16	0
Totaal baten	346	407	-61
<i>Saldo per taakveld</i>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-45	-55	10
4.2 Onderwijshuisvesting	-617	-497	-120
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-505	-468	-37
5.6 Media	-337	-332	-5
Saldo van baten en lasten	-1.504	-1.352	-152

Taakveld 4.1 sluit met een negatief saldo van € 10.000. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere huur voor gymnastiekaccommodaties dan bij de bijgestelde begroting voorzien was (€ 9.000). De overig verschillen bedragen € 1.000 negatief.

Taakveld 4.2 sluit met een positief saldo van € 120.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere doorbelasting van de afschrijvingskosten (€ 110.000) doordat de bouw van het Samenwerkend Kind Centrum nog niet is voltooid. De overige verschillen bedragen € 10.000 positief.

Bij taakveld 4.3 is er sprake van een voordeel van € 37.000. Het voordelige saldo wordt veroorzaakt door een voordeel op het product kinderdagverblijven (€ 54.000) en een nadeel op het product leerlingenvervoer (€ 14.000). De overige verschillen bedragen € 4.000 negatief.

Het taakveld 5.6 sluit met een positief saldo van € 5.000. Dit wordt veroorzaakt door een voordelige correctie op de administratieve doorbelasting van de loonkosten (€ 5.000).

Per saldo sluit het programma Onderwijs met een positief saldo van € 152.000.

5.3.6 Programma Sociaal Domein

Programma Sociaal Domein		(bedragen * € 1.000)	
	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.335	4.059	276
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.945	2.981	-36
6.3 Inkomensregelingen	6.378	6.479	-101
6.4 WSW en beschutwerk	1.516	1.492	24
6.5 Arbeidsparticipatie	333	248	85
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.028	1.017	11
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.148	2.191	-43
6.71b Begeleiding (Wmo)	960	864	96
6.71c Dagbesteding (Wmo)	353	403	-50
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	40	51	-11
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	755	563	192
6.72b Jeugdhulp behandeling	1.407	1.682	-275
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	138	173	-35
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	113	110	3
6.73a Pleegzorg jeugd	123	143	-20
6.73b Gezinsgericht jeugd	502	484	18
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	439	405	34
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	1	3	-2
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	506	359	147
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	1	3	-2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	18	33	-15
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	353	361	-8
6.82b Jeugdreclassering	58	50	8
Totaal lasten	24.450	24.154	296

Baten per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.976	4.910	66
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4.893	4.887	6
6.4 WSW en beschutwerk	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	204	210	-6
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	0	0
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0
6.73a Pleegzorg jeugd	0	0	0
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0
Totaal baten	10.073	10.007	66

Saldo per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	641	851	-210
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.945	-2.981	36
6.3 Inkomensregelingen	-1.485	-1.592	107
6.4 WSW en beschutwerk	-1.516	-1.492	-24
6.5 Arbeidsparticipatie	-333	-248	-85
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-824	-807	-17
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	-2.148	-2.191	43
6.71b Begeleiding (Wmo)	-960	-864	-96
6.71c Dagbesteding (Wmo)	-353	-403	50
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-40	-51	11
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-755	-563	-192
6.72b Jeugdhulp behandeling	-1.407	-1.682	275
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-138	-173	35
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-113	-110	-3
6.73a Pleegzorg jeugd	-123	-143	20
6.73b Gezinsgericht jeugd	-502	-484	-18
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-439	-405	-34
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-1	-3	2
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	-506	-359	-147
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	-1	-3	2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	-18	-33	15
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	-353	-361	8
6.82b Jeugdreclassering	-58	-50	-8
Saldo van baten en lasten	-14.377	-14.147	-230

Het programma Sociaal Domein sluit ten opzichte van de begroting na wijziging met een positief saldo van € 230.000.

De grootste afwijkingen doen zich voor bij Samenkracht en burgerparticipatie (taakveld 6.1), Inkomensregelingen (taakveld 6.3), Arbeidsparticipatie (taakveld 6.5), Jeugdhulp begeleiding (taakveld 6.72a), Jeugdhulp behandeling (taakveld 6.72b) en Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf (taakveld 6.74b).

Taakveld 6.1 sluit met een positief saldo van € 210.000. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel op het product opvang Oekraïense vluchtelingen (€ 60.000), een voordeel op het product algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (€ 80.000) en een voordeel op het product gemeenschapshuizen (€ 50.000). De overige verschillen bedragen € 20.000 positief.

Bij de inkomensregelingen (taakveld 6.3) is er sprake van een nadeel van € 107.000. De kosten participatiewet zijn € 358.000 lager dan begroot. De kosten bijzondere bijstand zijn € 580.000 hoger dan begroot, de kosten Integrale schuldhulpverlening zijn door een administratieve correctie van de loonkosten € 71.000 hoger dan begroot. Tenslotte is er nog een voordeel op het noodfonds energiearmoede (€ 162.000) en zijn de overige verschillen € 24.000 positief.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie sluit op een positief saldo van € 85.000. Dit hangt samen met de bijdrage aan Podium 24 die € 25.000 lager is dan begroot, een voordeel op de bijdrage SZMH (voor

dit onderdeel) ad € 45.000, een voordeel op de verstrekte voorzieningen van € 30.000, een hogere doorbelasting van de loonkosten van € 7.000 en een hogere bijdrage aan Annex BV van € 8.000.

Het voordelige saldo van € 192.000 op taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding wordt veroorzaakt door een voordeel op begeleiding individueel (€ 195.000). De overige verschillen bedragen € 3.000 negatief.

Het nadelige saldo van € 275.000 op taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling wordt voornamelijk veroorzaakt door een nadeel op behandeling individueel (€ 308.000), een nadeel op dyslexie diagnose (€ 12.000), een voordeel op behandeling groep (€ 53.000) en overige verschillen van € 8.000 negatief.

Taakveld 6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf sluit € 147.000 positief. Dit wordt vooral veroorzaakt door een voordeel op inkoop transitiearrangement (€ 143.000). De overige verschillen bedragen € 4.000 positief.

Per saldo sluit het programma Sociaal Domein € 230.000 voordelig ten opzichte van de begroting na wijziging. Het voordelig resultaat wordt betrokken bij de afrekening van de reserve sociaal domein in 2023.

5.3.7 Programma Volksgezondheid en Milieu

Programma Volksgezondheid en Milieu

(bedragen * € 1.000)

	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	902	849	53
7.2 Riolering	1.990	2.057	-67
7.3 Afval	1.865	1.805	60
7.4 Milieubeheer	818	676	142
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	346	313	33
Totaal lasten	5.921	5.700	221
<i>Baten per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	96	39	57
7.2 Riolering	2.740	2.621	119
7.3 Afval	2.033	2.029	4
7.4 Milieubeheer	376	220	156
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	136	142	-6
Totaal baten	5.381	5.051	330
<i>Saldo per taakveld</i>			
7.1 Volksgezondheid	-806	-810	4
7.2 Riolering	750	564	186
7.3 Afval	168	224	-56
7.4 Milieubeheer	-442	-456	14
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-210	-171	-39
Saldo van baten en lasten	-540	-649	109

Op het taakveld 7.2 Riolering is er per saldo sprake van een nadeel van € 186.000. Dit heeft te maken met een lagere doorbelasting naar de rioleringsbegroting van de lasten inzake de overhead, de administratieve rente en de BTW dan waar in de begroting mee rekening is gehouden en de verschillen tussen de geraamde en gerealiseerde perceptie- en kwijtscheldingskosten die wel worden verrekend via de voorziening afvalstoffenheffing maar die geen onderdeel uitmaken van dit taakveld.

Op het taakveld Afval (7.3) is er sprake van een voordeel van € 56.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een voordeel op het product GR Geul en Maas taken (€ 21.000), een voordeel op het verwerken PMD (€ 37.000) en een voordeel op de administratieve doorbelasting loonkosten van € 11.000. De doorbelasting perceptiekosten afvalstofheffing is € 35.000 hoger dan begroot. Een aantal kleinere posten telt op tot € 22.000 voordelig, waarmee het voordelige saldo ad € 56.000 is verklaard.

Het nadelige saldo van € 14.000 op het taakveld 7.4 Milieubeheer wordt voornamelijk veroorzaakt door een nadelige administratieve correctie doorbelasting loonkosten van € 23.000. De overige verschillen bedragen € 9.000 positief.

Het positieve saldo van € 39.000 op taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria is opgebouwd uit hogere doorbelasting loonkosten (€ 33.000) en een hogere bijdrage begrafenisrechten (€ 6.000). Daarnaast is er sprake van een voordeel van de doorbelasting afschrijvingskosten van € 17.000, omdat herstel op de begraafplaats Cauberg nog niet volledig voltooid is. De onderhoudskosten van

het gebouw en terrein zijn € 29.000 lager dan begroot en de exploitatiekosten zijn € 13.000 lager dan begroot. Tenslotte is er een voordeel van € 7.000 op de overige posten.

Het programma Volksgezondheid en Milieu sluit daarmee per saldo op een nadeel van € 109.000.

5.3.8 Programma Bestuur en Ondersteuning

Programma Bestuur en Ondersteuning

(bedragen * € 1.000)

	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	916	902	14
0.2 Burgerzaken	649	793	-144
0.5 Treasury	210	212	-2
0.61 OZB woningen	84	140	-56
0.62 OZB niet-woningen	54	94	-40
0.64 Belastingen overig	203	113	90
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefond:	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0
Totaal lasten	2.116	2.254	-138
<i>Baten per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	0	0	0
0.2 Burgerzaken	162	178	-16
0.5 Treasury	1.313	1.418	-105
0.61 OZB woningen	3.596	3.626	-30
0.62 OZB niet-woningen	2.425	2.447	-22
0.64 Belastingen overig	516	499	17
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefond:	33.130	34.204	-1.074
0.8 Overige baten en lasten	2.265	2.265	0
Totaal baten	43.407	44.637	-1.230
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.1 Bestuur	-916	-902	-14
0.2 Burgerzaken	-487	-615	128
0.5 Treasury	1.103	1.206	-103
0.61 OZB woningen	3.512	3.486	26
0.62 OZB niet-woningen	2.371	2.353	18
0.64 Belastingen overig	313	386	-73
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefond:	33.130	34.204	-1.074
0.8 Overige baten en lasten	2.265	2.265	0
Saldo van baten en lasten	41.291	42.383	-1.092

Het programma Bestuur en Ondersteuning sluit per saldo op voordeel van € 1.092.000.

Dit voordeel wordt voornamelijk verklaard door een hogere uitkering van het gemeentefonds dan begroot (€ 1.074.000).

Het voordeel van € 14.000 op het taakveld 0.1 Bestuur wordt voornamelijk verklaard door een hogere doorbelasting van de loonkosten (€ 24.000), een voordeel van € 13.000 op het onderzoeksbudget rekenkamerfunctie en een voordeel van € 11.000 op het budget accountantscontrole. De overige verschillen bedragen € 14.000 positief.

Op taakveld 0.2 Burgerzaken zijn de doorbelaste loonkosten € 152.000 hoger dan begroot en zijn de legesopbrengsten € 17.000 hoger dan begroot. . Daarnaast zijn de overige verschillen € 7.000 lager dan begroot.

Het taakveld 0.5 Treasury sluit € 103.000 positief. De renteopbrengsten zijn € 103.000 hoger dan begroot.

Op taakveld 0.61 OZB woningen zijn de perceptiekosten € 56.000 hoger dan begroot en de belastingopbrengsten € 30.000 hoger dan begroot.

Het taakveld 0.62 OZB niet-woningen sluit € 18.000 negatief. De perceptiekosten zijn € 40.000 hoger dan begroot en de belastingopbrengsten € 22.000 hoger dan begroot.

Tenslotte zijn op taakveld 0.64 belastingen overig de belastingopbrengsten € 73.000 hoger dan begroot.

5.3.9 Overhead, onvoorziene uitgaven en inkomsten en vennootschapsbelasting

Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting (bedragen * € 1.000)			
	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>			
0.4 Overhead	9.820	8.190	1.630
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	170	0	170
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	1	0	1
Totaal lasten	9.991	8.190	1.801
<i>Baten per taakveld</i>			
0.4 Overhead	182	459	-277
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	-38	452	-490
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
Totaal baten	144	911	-767
<i>Saldo per taakveld</i>			
0.4 Overhead	-9.638	-7.731	-1.907
0.8 Onvoorzien (overige baten en lasten)	-208	452	-660
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	-1	0	-1
Saldo van baten en lasten	-9.847	-7.279	-2.568

Het taakveld 0.4 overhead sluit per saldo op een voordeel van € 1.906.000.

Het grootste voordeel doet zich voor op de salariskosten. De salarissen (na interne doorbelasting) sluiten per saldo € 1.574.000 voordelig. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een hogere doorbelasting van de loonkosten (€ 1.152.000), een onderuitputting van het begrote saldo eigen personeel (€ 265.000), een hogere bijdrage van derden (€ 277.000) en een voordeel op de kosten voormalig personeel (€ 153.000). Daarnaast zijn de kosten voor het inhuren van personeel € 71.000 lager dan begroot. De stortingen in de voorzieningen zijn € 345.000 hoger dan begroot. De overige verschillen bedragen. Daarnaast zijn er overige voordelige verschillen van € 1.000.

De kosten voor huisvesting bestuurscentrum sluiten per saldo € 79.000 voordelig. Dit komt voornamelijk door lagere gaskosten (€ 41.000) en een lagere doorbelasting van de afschrijvingskosten (€ 56.000), doordat de investering 'opknappen raadzaal' nog niet afgerond is. De schoonmaakkosten zijn € 22.000 hoger dan begroot. Tenslotte is er sprake van een voordeel van € 4.000 als saldo van een aantal overige posten.

De kosten voor ICT en automatisering sluiten per saldo € 62.000 voordelig. Dit komt voornamelijk door een lagere doorbelasting van de afschrijvingskosten (€ 76.000). De overige verschillen bedragen € 14.000 negatief.

De overige personeelskosten sluiten met een voordeel van € 44.000. De kosten voor de organisatiescan (€ 22.000) en de opleidingskosten (€ 25.000) zijn hoger dan begroot. Daarentegen zijn de vergoeding reis en verblijfkosten (€ 13.000) en de overige personele uitgaven (€ 18.000) lager dan begroot. Daarnaast is er ook nog een positief verschil op de uitvoering van het cafetariamodel. Er is in 2023 meer verlof gekocht dan begroot was (€ 50.000). De overige posten sluiten met een saldo van € 10.000 positief.

De tractiekosten sluiten met een voordeel van € 87.000. Dit komt voornamelijk door een lagere doorbelasting afschrijvings- en rentekosten (€ 82.000), doordat de vervanging van een aantal auto's nog moet plaatsvinden. De overige exploitatiekosten zijn 5.000 lager dan begroot.

De kosten voor de Valkenberg 9 sluiten met een voordeel van € 21.000. Dit voordeel wordt verklaard door lagere gas- en elektriciteitskosten (€ 12.000) en lagere onderhoudskosten (€ 8.000). De overige posten sluiten met een positief saldo van € 1.000.

De kosten voor voorlichting en communicatie sluiten per saldo € 14.000 voordelig. De kosten voor publicaties (€ 5.000) en het onderhoud van de website (€ 4.000) zijn lager dan begroot. De overige posten sluiten met een positief saldo van € 5.000.

Tenslotte de post verzekeringen. Hier is een voordeel van € 15.000. De kosten voor de bouwverzekering zijn lager uitgevallen dan begroot. (€ 3.000). Daarnaast is er ook nog een voordeel van € 3.000 op de WA-verzekering en op de kosten schadeclaims aansprakelijkheid (€ 6.000). De overige posten sluiten met een positief saldo van € 3.000.

Op de overige posten van de overhead is er geen sprake van significante verschillen ten opzichte van de begroting, waarmee het totale verschil ad € 1.906.000 voordelig is verklaard.

Op het taakveld 0.8 onvoorziene uitgaven en onvoorziene inkomsten is er per saldo sprake van een voordeel van € 660.000. In de bijgestelde begroting is een post van € 208.000 opgenomen voor afwikkelingsverschillen uit voorgaande jaren. De werkelijk opbrengsten bedragen € 328.000. Een positief verschil van € 536.000. Daarnaast heeft ook een onttrekking aan de voorziening dubieuze debiteuren plaatsgevonden van € 124.000.

Bij het taakveld 0.9 vennootschapsbelasting is er geen sprake van een (significante) afwijking tussen de begroting en de realisatie. Dit onderdeel is daarom niet opgenomen in de toelichting op de afwijkingen.

5.3.10 Het overzicht van incidentele baten en lasten per programma

(bedragen * € 1.000)

Overzicht incidentele baten en lasten per programma (> € 25.000).		lasten 2023	baten 2023	Toelichting
Economie en Toerisme				
6.214.022	Voorziening ondergrondse parkeergarage		692	vrijval voorziening
6.560.030	Projectplan opstellen visie VTE	64		incidenteel projectgeld
diversen	Exploitatiesaldo evenementen 2023	90	712	incidentele onderuitputting
diversen	Exploitatiesaldo parkeren 2023	-49	186	incidentele onderuitputting
Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening				
6.210.010	Bijdrage straatwerk asfaltvergoeding		157	incidenteel projectgeld
6.210.010	Kosten reparatie deklaag Broekhem	235		incidenteel projectgeld
6.210.010	Kosten toezicht aanleg glasvezel	29		incidenteel projectgeld
6.210.010	Vrijval voorziening onderhoud wegen		268	overheveling saldo voorziening naar reserve
6.810.010	Bijdrage lokale woonvisie	48		incidenteel projectgeld
6.810.010	Onderzoek Valkenburg Oost	245		incidenteel projectgeld
6.810.010	Onderzoek Valkenburg West	42		incidenteel projectgeld
6.810.010	Voorziening fonds ruimtelijke ordening	60		incidentele storting voorziening
6.820.020	Subsidie restauratie Pradoegebouw	346		incidenteel projectgeld
6.820.030	Verkoop gronden en panden	39	209	baten incidenteel van aard bij verkoop
6.820.030	Voorziening onderhoud gebouwen		1.392	vrijval voorziening
Sport, Cultuur en Recreatie				
6.541.010	Kosten schade wateroverlast gebouw museum	30		incidentele inzet als gevolg van watersnoodramp
6.560.010	Opschoning vijvers Halderpark en Mauritiussingel	83		incidenteel projectgeld
6.560.050	Onderhoud mergelsteilwanden	145		incidenteel projectgeld
6.580.010	SPUK-uitkering BTW Polfermolen	27	27	incidentele rijksbijdrage
6.580.010	Vrijval voorziening Polfermolen		609	overheveling saldo voorziening naar reserve
6.580.010	Kosten vervolgtraject	27		incidentele inzet
Onderwijs				
6.650.010	Spuk bijdrage Onderwijsachterstandenbeleid	220	220	incidentele rijksbijdrage
6.650.010	Spuk bijdrage inhalen onderwijsvertragingen	60	60	incidentele rijksbijdrage
diversen	Exploitatiesaldo onderwijshuisvesting 2023	-109		incidentele onderuitputting
Sociaal domein				
6.614.010	Energietoelage lage inkomens	815	1.256	incidentele rijksbijdrage
6.614.040	Noodfonds energiearmoede	338		incidenteel projectgeld
6.621.010	SPUK-bijdrage Wet Inburgering	42	42	incidentele rijksbijdrage
6.621.030	SPUK-bijdrage opvang ontheemden Oekraïne	2.424	4.601	incidentele rijksbijdrage
6.670.010	Brede spuk uitkering	114	114	incidentele rijksbijdrage
6.670.012	Brede spuk uitkering	36	36	incidentele rijksbijdrage
6.672.040	Bijdrage herstelplan Xonar	126		incidenteel projectgeld
diversen	Exploitatiesaldo sociaal domein 2023	-1.233		incidentele onderuitputting
Volksgezondheid en Milieu				
6.714.040	Brede spuk uitkering	35	35	incidentele rijksbijdrage
6.722.010	Kosten schade wateroverlast riolen en gemalen	25		incidentele inzet als gevolg van watersnoodramp
6.723.010	SPUK-uitkering aanpak energiearmoede	141	141	incidentele rijksbijdrage
6.723.010	Spuk-uitkering klimaat- en energiebeleid	79	79	incidentele rijksbijdrage
Bestuur en Ondersteuning				
5.400.050	Kosten organisatiescan	110		incidenteel projectgeld
6.330.010	Dividend uitkering verkoop Fudura		202	incidentele baten
6.922.050	Spuk bijdrage watersnoodramp		2.265	incidentele rijksbijdrage
6.921.010	Invoeringskosten Omgevingswet		131	incidentele rijksbijdrage
6.921.010	Leerlingenvervoer Oekraïne		42	incidentele rijksbijdrage
6.921.010	Meerkosten sociaal domein Oekraïne		29	incidentele rijksbijdrage
6.921.010	Oekraïne inzake GGD		31	incidentele rijksbijdrage
6.921.010	Compensatieregeling voogdij en 18+		850	incidentele rijksbijdrage
diversen	Exploitatiesaldo personeelsbegroting 2023	-350		incidentele onderuitputting
diversen	Exploitatiesaldo automatisering 2023	-62		incidentele onderuitputting
Overhead, Onvoorzien en vennootschapsbelasting				
6.922.110	Onvoorzien baten en lasten		452	baten en lasten incidenteel van aard
Mutaties reserves				
6.980.010	Mutaties reserves	39.207	30.461	mutaties in principe incidenteel van aard
6.980.010	Correctie structurele reservemutaties	-526	-968	
Totaal incidentele baten en lasten		42.953	44.331	

5.3.11 Het overzicht van structurele baten en lasten per programma

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht structurele mutaties reserves	<i>lasten</i> 2023	<i>baten</i> 2023
Mutaties reserves		
Reserve huisvesting onderwijs:		
Reservering vrijval afschrijvingslasten Adelante a.g.v. watersnoodramp (Structureel, storting vrijval van geraamde afschrijvingslasten)	246	
Investeringsreserve kunst in openbare ruimte:		
Storting 1%-regeling investeringen openbare ruimte (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	24	
Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg:		
Storting t.b.v. infrastructuur (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	70	
Investeringsreserve strategische projecten:		
Storting t.b.v. strategische projecten (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	163	
Reserve duurzaamheid:		
Storting renteopbrengsten hybride converteerbare geldlening Enexis (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	23	
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten:		
Onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten activa (Structureel, omvang reserve is gelijk aan af te schrijven boekwaarde)		968
Totaal structurele mutaties reserves	526	968

5.4 De Wnt-verantwoording 2023 gemeente Valkenburg aan de Geul

De WNT is van toepassing op de gemeente Valkenburg aan de Geul. Het voor de gemeente Valkenburg aan de Geul toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2023 is € 223.000. Het betreft hier het algemene bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Functiegegevens	Secretaris G.S. Reehuis	Griffier J.W.L. Pluijmen
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 109.299	€ 89.782
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.280	€ 14.367
<i>Subtotaal</i>	€ 127.579	€ 104.149
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0
Totale bezoldiging	€ 127.579	€ 104.149
Bedrag en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegest	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022

Functiegegevens	Secretaris G.S. Reehuis	Griffier J.W.L. Pluijmen
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.966	€ 83.748
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.380	€ 14.155
<i>Subtotaal</i>	€ 124.346	€ 97.903
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000
Totale bezoldiging	€ 124.346	€ 97.903

5.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 11 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.038.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

(bedragen * € 1.000)

Begrotingscriterium	
1a. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	493
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	493
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd	493
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	607
M&O criterium	
Geen bevindingen	-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5.6 Sisa-verantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/06</i>
			€ 4.544.250	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 35.413
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>					
€ 0	€ 21.000	€ 4.600.663	€ 8.735.698					

A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	Naam veiligheidsregio	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)	
	SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A18B/03</i>	
		1 50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0	
		2 50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Hotels/centra	€ 0	
		3 50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Overige specifieke meerkosten	€ 0	
		4 50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Overige Meerkosten	€ 0	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/05</i>		
		Nee	Doorstroomblocatie (Hotel Vue) Veiligheidsregio ook nog gedurende 2023 binnen gemeentegrenzen Valkenburg aan de Geul gevestigd.		

B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	
		<i>Aard controle R Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>
		1	23	2	4	Ja	Ja	
		Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08</i>	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
		<i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten			
		N.V.T.	Nee					
		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	
		<i>Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11</i>	<i>Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12</i>	<i>Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13</i>	<i>Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14</i>	<i>Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15</i>	<i>Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16</i>	
€ 6.607	€ 6.607			€ 0	€ 0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2		
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)			
<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22</i>			
€ 380	€ 8.740	€ 6.936	€ 13.872	€ 3.590	€ 7.180			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal			
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling				
<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25</i>	<i>Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27</i>				
€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 17.513				

C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
		324	€ 97.899	€ 153.884	77	€ 23.154	€ 36.802
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>				
	399	€ 20.241	€ 54.311				
	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>	
	2.841	3.423	0	231	410	94	
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
	<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>					
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
	<i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>		
	€ 16.219	€ 0	1	56	18		

C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatsbedeelde woningen
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/06</i>
		1 LAI23-03523417	€ 0	0	0	0	€ 0
	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
	<i>Aard controle R Indicator: C94/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10</i>			
	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C105/06</i>
		1 Bij Jongen: J1900097	0	Ja	0	Ja	€ 0
		Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/12</i>
1 Bij Jongen: J1900097	€ 0	Ja		0	Ja		
	Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14</i>					
1 Bij Jongen: J1900097		Nee					
C110	Compensatie schade hoog water Limburg	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)					
		<i>Aard controle R Indicator: C110/01</i>					
		€ 8.286.747					

D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	
		€ 201.304	€ 135.694	€ 0	€ 0	€ 0	
	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>			
	1						
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>	
		€ 50.000	€ 0	€ 10.113	€ 0	€ 0	
	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>			
	1						

E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/05</i>	
		1 2017/21382	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10</i>		
	1 2017/21382	€ 86.349	€ 86.349	0	Nee		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
		1 060935 Gemeente Maastricht	IENW/BSK-2024/83903	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>				
	1 060935 Gemeente Maastricht	IENW/BSK-2024/83903	Nee	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
	Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer					
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>			
	1 060935 Gemeente Maastricht	IENW/BSK-2024/83903					

E84	Regeling stimuleringsverkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
		€ 0	€ 10.842	€ 10.842	Nee		
	Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>			
	1						
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
		<i>Aard controle R Indicator: F28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06</i>
		€ 34.346	€ 0	€ 22.517	€ 56.863	€ 21.875	€ 21.875
		Eindverantwoording (Ja/Nee)					
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07</i>						
	Nee						

G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
		€ 3.909.808	€ 90.792	€ 140.561	€ 0	€ 30.272	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
		€ 35.500	€ 5.190	€ 0	€ 210.927	€ 0	
	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>					
		Nee					
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
		€ 20.000	€ 2.792	€ 20.652	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			

G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.424	€ 177.454	€ 7.310
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 23.961	€ 976
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.500	€ 16.024	€ 666
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 93	€ 14
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.924	€ 217.532	€ 8.966
	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>			
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
6	Totaal	0	0	N.v.t.			

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverzekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverzekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	0	0	0	

G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		<i>Aard controle R</i> Indicator: G10/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G10/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G10/03			
		€ 42.454	€ 0	Nee			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		<i>Aard controle R</i> Indicator: G12/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G12/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G12/03			
		€ 0	€ 0	Nee			
G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G13/05	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
		Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
		€ 80.948	€ 74.113					
	Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
	1 SPUKSPRT23264	€ 74.113	€ 61.473	€ 11.151	€ 1.489			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
		1 1042093	€ 18.858	€ 0	€ 18.858	€ 0	€ 18.858	
	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
	1 1042093	Nee						
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
		Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04			
		€ 3.210	€ 9.365	Ja	Nee			

H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 13.422	€ 10.421	€ 0	€ 10.421	Ja
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 92.408	€ 95.410	€ 0	€ 95.410	Ja
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 20.650	€ 20.813	€ 0	€ 20.813	Ja
		4 Kansrijke Start	€ 15.487	€ 15.487	€ 0	€ 15.487	Ja
		5 Mentale Gezondheid	€ 7.227	€ 0	€ 1.445	€ 0	Ja
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 18.069	€ 4.043	€ 2.805	€ 4.043	Ja
		7 Valpreventie	€ 53.174	€ 12.000	€ 8.235	€ 12.000	Ja
		8 Leefomgeving	€ 10.325	€ 0	€ 2.065	€ 0	Ja
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.581	€ 1.031	€ 310	€ 1.031	Ja
		10 Versterken sociale basis	€ 37.686	€ 14.917	€ 4.521	€ 14.917	Ja
		11 Mantelzorg	€ 10.325	€ 0	€ 2.065	€ 0	Ja
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 10.325	€ 7.986	€ 468	€ 7.986	Ja
		13 Welzijn op recept	€ 5.679	€ 626	€ 1.011	€ 626	Ja
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.581	€ 2.581	€ 0	€ 2.581	Ja
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 9.189	€ 666	€ 1.705	€ 666	Ja
		Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>				
		1 Lokaal Sportakkoord	Ja				
		2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee				
		4 Kansrijke Start	Nee				
		5 Mentale Gezondheid	N.v.t.				
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	Nee				
		7 Valpreventie	Nee				
		8 Leefomgeving	N.v.t.				
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
		10 Versterken sociale basis	Nee				
		11 Mantelzorg	N.v.t.				
		12 Eén tegen eenzaamheid	Nee				
		13 Welzijn op recept	Nee				
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee				
		Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09</i>					
		Nee					

H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	<p>Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H35B/01</i></p>	<p>Besteding (jaar T)</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H35B/02</i></p>	
		061883 Gemeente Sittard-Geleen	€ 2.969	

5.7 Het overzicht van baten en lasten op taakveldniveau

0. Bestuur en ondersteuning

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
0.1 Bestuur	896	916	902	14
0.2 Burgerzaken	633	649	793	-144
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0
0.4 Overhead	8.569	9.820	8.190	1.630
0.5 Treasury	-28	210	212	-2
0.61 OZB woningen	84	84	140	-56
0.62 OZB niet-woningen	54	54	94	-40
0.63 Parkeerbelasting	10	10	17	-7
0.64 Belastingen overig	112	203	113	90
0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	970	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	549	170	0	170
0.9 Vennootschapsbelasting	1	1	0	1
0.10 Mutaties reserves	536	31.695	39.207	-7.512
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.220	880	4.621	-3.741
Totaal lasten	13.606	44.692	54.289	-9.597
<i>Baten per taakveld</i>				
0.1 Bestuur	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	156	162	178	-16
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0
0.4 Overhead	182	182	459	-277
0.5 Treasury	271	1.313	1.418	-105
0.61 OZB woningen	3.529	3.596	3.626	-30
0.62 OZB niet-woningen	2.239	2.425	2.447	-22
0.63 Parkeerbelasting	2.934	2.930	3.308	-378
0.64 Belastingen overig	618	516	499	17
0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	31.364	33.130	34.204	-1.074
0.8 Overige baten en lasten	-49	2.227	2.717	-490
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	1.278	26.670	30.461	-3.791
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
Totaal baten	42.522	73.151	79.317	-6.166
<i>Saldo per taakveld</i>				
0.1 Bestuur	-896	-916	-902	-14
0.2 Burgerzaken	-477	-487	-615	128
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0
0.4 Overhead	-8.387	-9.638	-7.731	-1.907
0.5 Treasury	299	1.103	1.206	-103
0.61 OZB woningen	3.445	3.512	3.486	26
0.62 OZB niet-woningen	2.185	2.371	2.353	18
0.63 Parkeerbelasting	2.924	2.920	3.291	-371
0.64 Belastingen overig	506	313	386	-73
0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	30.394	33.130	34.204	-1.074
0.8 Overige baten en lasten	-598	2.057	2.717	-660
0.9 Vennootschapsbelasting	-1	-1	0	-1
0.10 Mutaties reserves	742	-5.025	-8.746	3.721
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-1.220	-880	-4.621	3.741
Saldo van baten en lasten	28.916	28.459	25.028	3.431

1. Veiligheid

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.493	1.577	1.566	11
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.580	1.732	1.583	149
Totaal lasten	3.073	3.309	3.149	160
<i>Baten per taakveld</i>				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	75	77	84	-7
1.2 Openbare orde en veiligheid	163	146	115	31
Totaal baten	238	223	199	24
<i>Saldo per taakveld</i>				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.418	-1.500	-1.482	-18
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.417	-1.586	-1.468	-118
Saldo van baten en lasten	-2.835	-3.086	-2.950	-136

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
2.1 Verkeer en vervoer	3.433	4.287	3.805	482
2.2 Parkeren	1.224	1.260	1.243	17
Totaal lasten	4.657	5.547	5.048	499
<i>Baten per taakveld</i>				
2.1 Verkeer en vervoer	59	376	445	-69
2.2 Parkeren	42	7	699	-692
Totaal baten	101	383	1.144	-761
<i>Saldo per taakveld</i>				
2.1 Verkeer en vervoer	-3.374	-3.911	-3.360	-551
2.2 Parkeren	-1.182	-1.253	-544	-709
Saldo van baten en lasten	-4.556	-5.164	-3.904	-1.260

3. Economie

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	177	261	-84
3.4 Economische promotie	2.511	2.857	3.049	-192
Totaal lasten	2.690	3.034	3.310	-276
<i>Baten per taakveld</i>				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	153	153	159	-6
3.4 Economische promotie	3.747	4.196	4.880	-684
Totaal baten	3.900	4.349	5.039	-690
<i>Saldo per taakveld</i>				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-26	-24	-102	78
3.4 Economische promotie	1.236	1.339	1.831	-492
Saldo van baten en lasten	1.210	1.315	1.729	-414

4. Onderwijs

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
4.1 Openbaar basisonderwijs	57	45	55	-10
4.2 Onderwijshuisvesting	610	620	500	120
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	710	832	856	-24
Totaal lasten	1.377	1.497	1.411	86
<i>Baten per taakveld</i>				
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3	3	3	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	97	327	388	-61
Totaal baten	100	330	391	-61
<i>Saldo per taakveld</i>				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-57	-45	-55	10
4.2 Onderwijshuisvesting	-607	-617	-497	-120
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-613	-505	-468	-37
Saldo van baten en lasten	-1.277	-1.167	-1.020	-147

5. Sport, cultuur en recreatie

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
5.1 Sportbeleid en activering	76	76	122	-46
5.2 Sportaccommodaties	1.491	1.731	1.362	369
5.3 Cultuurpresentatie, -product en cultuurparticipatie	272	281	343	-62
5.4 Musea	91	88	112	-24
5.5 Cultureel erfgoed	410	602	621	-19
5.6 Media	348	353	348	5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.543	2.774	2.511	263
Totaal lasten	5.231	5.905	5.419	486
<i>Baten per taakveld</i>				
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	136	753	806	-53
5.3 Cultuurpresentatie, -product en cultuurparticipatie	8	9	9	0
5.4 Musea	46	36	37	-1
5.5 Cultureel erfgoed	74	76	105	-29
5.6 Media	0	16	16	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.414	1.382	1.415	-33
Totaal baten	1.678	2.272	2.388	-116
<i>Saldo per taakveld</i>				
5.1 Sportbeleid en activering	-76	-76	-122	46
5.2 Sportaccommodaties	-1.355	-978	-556	-422
5.3 Cultuurpresentatie, -product en cultuurparticipatie	-264	-272	-334	62
5.4 Musea	-45	-52	-75	23
5.5 Cultureel erfgoed	-336	-526	-516	-10
5.6 Media	-348	-337	-332	-5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.129	-1.392	-1.096	-296
Saldo van baten en lasten	-3.553	-3.633	-3.031	-602

6. Sociaal Domein

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Verschil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.574	4.335	4.059	276
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.049	2.945	2.981	-36
6.3 Inkomensregelingen	6.059	6.378	6.479	-101
6.4 WSW en beschutwerk	1.528	1.516	1.492	24
6.5 Arbeidsparticipatie	459	333	248	85
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	355	1.028	1.017	11
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.914	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	2.148	2.191	-43
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	960	864	96
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	353	403	-50
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	40	51	-11
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.109	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	31	755	563	192
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	1.407	1.682	-275
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	138	173	-35
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	113	110	3
6.73a Pleegzorg jeugd	0	123	143	-20
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	502	484	18
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	439	405	34
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	1	3	-2
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	506	359	147
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	1	3	-2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	5	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	18	33	-15
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	431	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	353	361	-8
6.82b Jeugdreclassering	0	58	50	8
Totaal lasten	21.514	24.450	24.154	296

Baten per taakveld

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	73	4.976	4.910	66
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	4.951	4.893	4.887	6
6.4	WSW en beschutwerk	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	0	204	210	-6
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	149	0	0	0
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (Wmo)	0	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg jeugd	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht jeugd	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing jeugd	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	0	0	0	0
Totaal baten		5.173	10.073	10.007	66

Saldo per taakveld

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.501	641	851	-210
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.049	-2.945	-2.981	36
6.3	Inkomensregelingen	-1.108	-1.485	-1.592	107
6.4	WSW en beschutwerk	-1.528	-1.516	-1.492	-24
6.5	Arbeidsparticipatie	-459	-333	-248	-85
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-355	-824	-807	-17
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.765	0	0	0
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	-2.148	-2.191	43
6.71b	Begeleiding (Wmo)	0	-960	-864	-96
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	0	-353	-403	50
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	-40	-51	11
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-4.109	0	0	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-31	-755	-563	-192
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	-1.407	-1.682	275
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	-138	-173	35
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	-113	-110	-3
6.73a	Pleegzorg jeugd	0	-123	-143	20
6.73b	Gezinsgericht jeugd	0	-502	-484	-18
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	-439	-405	-34
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	-1	-3	2
6.74b	Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	-506	-359	-147
6.74c	Gesloten plaatsing jeugd	0	-1	-3	2
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-5	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)	0	-18	-33	15
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-431	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	0	-353	-361	8
6.82b	Jeugdreclassering	0	-58	-50	-8
Saldo van baten en lasten		-16.341	-14.377	-14.147	-230

7. Volksgezondheid en milieu

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
7.1 Volksgezondheid	776	902	849	53
7.2 Riolering	2.058	1.990	2.057	-67
7.3 Afval	1.932	1.865	1.805	60
7.4 Milieubeheer	352	818	676	142
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	321	346	313	33
Totaal lasten	5.439	5.921	5.700	221
<i>Baten per taakveld</i>				
7.1 Volksgezondheid	0	96	39	57
7.2 Riolering	2.801	2.740	2.621	119
7.3 Afval	2.114	2.033	2.029	4
7.4 Milieubeheer	10	376	220	156
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	153	136	142	-6
Totaal baten	5.078	5.381	5.051	330
<i>Saldo per taakveld</i>				
7.1 Volksgezondheid	-776	-806	-810	4
7.2 Riolering	743	750	564	186
7.3 Afval	182	168	224	-56
7.4 Milieubeheer	-342	-442	-456	14
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-168	-210	-171	-39
Saldo van baten en lasten	-361	-540	-649	109

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(bedragen * € 1.000)

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Vershil begroting realisatie
<i>Lasten per taakveld</i>				
8.1 Ruimtelijke ordening	615	731	969	-238
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	159	147	147	0
8.3 Wonen en bouwen	1.605	1.961	2.294	-333
Totaal lasten	2.379	2.839	3.410	-571
<i>Baten per taakveld</i>				
8.1 Ruimtelijke ordening	25	35	28	7
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.151	997	2.326	-1.329
Totaal baten	1.176	1.032	2.354	-1.322
<i>Saldo per taakveld</i>				
8.1 Ruimtelijke ordening	-590	-696	-941	245
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-159	-147	-147	0
8.3 Wonen en bouwen	-454	-964	32	-996
Saldo van baten en lasten	-1.203	-1.807	-1.056	-751

Controleverklaring van de externe accountant

